

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2016. gada 18. novembrī
(OR. en)

14359/16

UEM 363
ECOFIN 1034
SOC 700

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2016. gada 17. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2016) 728 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI – 2017. gada brīdināšanas mehānisma ziņojums (sagatavots atbilstīgi 3. un 4. pantam Regulā (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību)

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2016) 728 *final*.

Pielikumā: COM(2016) 728 *final*

Briselē, 16.11.2016.
COM(2016) 728 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

**EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI UN
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

2017.gada brīdināšanas mehānisma ziņojums

**(sagatavots atbilstīgi 3. un 4. pantam Regulā (ES) Nr.1176/2011 par to, kā novērst un
koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību)**

{SWD(2016) 354 final}

Brīdināšanas mehānisma ziņojums (BMZ) ir makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras (MNNP) ikgadējā cikla sākumpunkts, un tā mērķis ir konstatēt un novērst nelīdzsvarotību, kas kavē dalībvalstu ekonomiku vai ES ekonomikas raitu darbību un kas var apdraudēt ekonomiskās un monetārās savienības pareizu darbību.

BMZ izmanto rādītāju kopsavilkumu ar atlasītiem rādītājiem, kā arī plašāku papildu rādītāju kopumu, lai izvērtētu dalībvalstu iespējamo ekonomikas nelīdzsvarotību, kuras novēršanai nepieciešama politikas rīcība. Tad Komisija padziļinātā pārskatā analizē BMZ identificētās dalībvalstis, lai izvērtētu, kā makroekonomikas riski dalībvalstīs pieaug vai samazinās, un lai izdarītu secinājumus par to, vai pastāv nelīdzsvarotība vai pārmērīga nelīdzsvarotība. Saskaņā ar iedibināto praksi par dalībvalstīm, kurām padziļinātā pārskata iepriekšējā kārtā tika konstatēta nelīdzsvarotība, jebkurā gadījumā tiks sagatavots jauns padziļinātais pārskats.

Ņemot vērā diskusijas ar Eiropas Parlamentu, kā arī Padomē un Eurogrupā, Komisija sagatavos padziļinātus pārskatus par attiecīgajām dalībvalstīm. Konstatējumi tiks ņemti vērā konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (KVAI) saistībā ar Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Paredzams, ka padziļinātos pārskatus valstu ziņojumu ietvaros publicēs 2017. gada februārī – pirms Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresēto ieteikumu paketes.

1. KOPSAVILKUMS

Ar šo ziņojumu tiek aizsākta makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras (MNNP) sestā ikgadējā kārtā¹. Procedūras mērķis ir identificēt nelīdzsvarotību, kas kavē dalībvalstu ekonomikas raitu darbību, kā arī veicināt piemērotus politikas atbildes pasākumus. MNNP īstenošana ir iekļauta ekonomikas politikas koordinēšanas Eiropas pusgadā, lai nodrošinātu atbilstību analīzei un ieteikumiem, kas sniegti saskaņā ar citiem ekonomikas pārraudzības instrumentiem. Gada izaugsmes pētījumā (GIP), kas tiek pieņemts vienlaikus ar šo ziņojumu, tiek apskatīta ekonomikas un sociālā situācija Eiropā un turpmākajam gadam tiek noteiktas vispārējās politikas prioritātes ES kopumā.

Šajā ziņojumā ir norādītas dalībvalstis, attiecībā uz kurām būtu jāveic padziļināti pārskati, lai izvērtētu, vai tās ir skārusi nelīdzsvarotība, attiecībā uz kuru ir nepieciešama politiska rīcība². Brīdināšanas mehānisma ziņojums (BMZ) ir ekonomikas nelīdzsvarotības novērošanas instruments, ko publicē katra ekonomikas politikas koordinēšanas ikgadējā cikla sākumā. Konkrētāk, tā pamatā ir ekonomikas analīze attiecībā uz rādītāju kopsavilkumu, ko veido rādītāji ar indikatīvām robežvērtībām, kā arī papildu rādītāju kopums.

Brīdināšanas mehānisma ziņojumā ir uzsvērti eurozonas apsvērumi. Saskaņā ar Komisijas 2015. gada 21. oktobra paziņojumu “Par pasākumiem ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanai” BMZ mērķis ir arī sistemātiski analizēt valstu

¹ Šim ziņojumam ir pievienots *Statistikas datu pielikums*, kurā ietverts liels statistikas datu apjoms, kas ir izmantots šā ziņojuma sagatavošanā.

² Sk. Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu.

nelīdzsvarotības ietekmi visā eurozonā un izpētīt to, kā šāda ietekme pieprasa saskaņotu politikas risinājumu pieeju.

Šajā ziņojumā veiktā novērtējuma pamatā ir ekonomikas atlabšana, kas turpinās, bet joprojām ir nestabila. Eiropas Komisijas 2016. gada rudens prognozē paredzēts, ka reālais IKP pieaugums ES 2016. gadā būs 1,8 % un 2017. gadā samazināsies līdz 1,6 %, ņemot vērā iekšzemes pieprasījuma samazināšanos, proti, privātā patēriņa un ieguldījumu samazināšanos. IKP prognozes eurozonai ir 1,7 % un 1,5 % attiecīgi 2016. un 2017. gadam. Paredzams, ka 2016. un 2017. gadā inflācija saglabāsies vēsturiski zemā līmenī, pamatinflācijai esot aptuveni 1 % apmērā, neraugoties uz ļoti atbalstošas monetārās politikas nostāju. Paredzams, ka darba tirgus nosacījumi turpinās uzlaboties, bezdarba līmenim ES samazinoties no aptuveni 8,6 % 2016. gadā līdz 8,3 % 2017. gadā. Pamazām samazinās stimuli, kas līdz šim ir veicinājuši atlabšanu (naftas cenu kritums, euro vērtības samazināšanās), un attiecībā uz perspektīvām joprojām pastāv riski. Lai gan atsevišķos jaunos tirgos notiek ekonomikas atlabšana, joprojām pastāv neskaidrības saistībā ar līdzsvarošanu Ķīnā un ASV monetārās politikas normalizācijas sekām pasaules kapitāla plūsmās. Nenoteiktība saistībā ar ģeopolitisko spriedzi joprojām ir liela, savukārt politikas vidē rodas jauni riski, jo pieaug populisms, kas dažos gadījumos ir saistīts ar sociālām grūtībām un pagurumu reformu īstenošanā, kā arī pieaugošu protekcionismu visā pasaulē.

BMZ izklāstītā horizontālā analīze liek izdarīt vairākus secinājumus.

- **Valstīs, kurās ir ārējais deficīts vai parāds, ir panākts turpmāks progress, taču saglabājas lieli tekošā konta pārpalikumi.** Ievērojams progress ir panākts neto debitorvalstīs, novēršot to ārējo nelīdzsvarotību. Gandrīz visās dalībvalstīs ir novērsts neilgtspējīgs tekošā konta deficīts, kas panākts arī ar pēdējos gados veiktām izmaksu konkurētspējas korekcijām, lai gan neto ārējo saistību uzkrājums joprojām ir liels. Turpretim tekošā konta pārpalikums nav koriģēts visās neto kreditorvalstīs un dažos gadījumos turpina pieaugt.
- **Privātā sektora parāda īpatsvara samazināšana turpinās, bet lēnā un nevienmērīgā ritmā, jo to kavē zema nominālā izaugsme.** Vairākās valstīs saglabājas neaizsargātība saistībā ar augsto privātā sektora parāda līmeni, kas bieži saistīts ar augstu valsts sektora parāda uzkrājumu. Vairākās valstīs privātā sektora parāda īpatsvars kavē ieguldījumus un ir kā papildinājums nepilnībām banku bilancēs. Patlaban notiek aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, bet vairumā gadījumu tas salīdzinājumā ar iepriekšējo pieredzi notiek lēni, jo īpaši ņemot vērā pieticīgu nominālo izaugsmi³. Turklāt aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana ne vienmēr notiek tur, kur tā ir visvairāk vajadzīga, un dažās valstīs, kurām ir liels parāds, progress attiecībā uz aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu ir gausāks nekā valstīs, kuru parāds ir neliels.
- **Lai gan ir uzlabojušās kapitāla pozīcijas, banku nozare saskaras ar problēmām, kas saistītas ar rentabilitātes samazināšanos un slikto parādu pārmantojumu.** Lai gan banku kapitāla koeficienti un izturība pret satricinājumiem kopumā ir palielinājusies, samazinātas rentabilitātes izredzes ierobežo spēju piesaistīt jaunu

³ Skatīt, piemēram, SVF, *Fiscal Monitor*, 2016. gada oktobris.

kapitālu tirgū, ņemot vērā jaunas regulatīvās kapitāla prasības. Dažās valstīs ienākumus nenesošu aizdevumu pārmantojums samazina aizdevumu iespējas un rada kapitāla nepareizas sadales risku.

- **Palielinās mājokļu cenu dinamika, un dažās valstīs ir nepieciešama tās uzraudzība.** Pēc straujām lejupvērstām korekcijām pēckrīzes recesijas laikā mājokļu cenas pašlaik palielinās lielākajā daļā dalībvalstu. Neraugoties uz zemajām procentu likmēm, mājokļu cenu dinamika joprojām ir ievērojami zemāka par 2000. gadu vidū reģistrētajiem izaugsmes rādītājiem. Tomēr dažās valstīs liela cenu dinamika ir vērojama saistībā ar, iespējams, pārāk augstu novērtētām cenām un neto kredīta pieaugumu mājāsaimniecībām, kas ir stingri jāuzrauga.
- **Turpinās atlabšana darba tirgos, taču dažās valstīs joprojām pastāv sociālās problēmas.** Kopš 2013. gada vidus situācija darba tirgos ir uzlabojusies, vienlaikus samazinot bezdarba līmeņa izkliedi starp dalībvalstīm pēc tam, kad iepriekšējos gados bija novērojamas plaši atšķirīgas tendences. Tomēr vairākās ES valstīs joprojām ir ļoti augsts bezdarba līmenis, darba algu stagnācija un sociālās problēmas, jo īpaši valstīs, kuras visvairāk skārusi finanšu un parāda krīze.

Līdzsvarošanas jautājumiem eurozonā joprojām ir jāpievērš īpaša uzmanība. Eurozonas tekošā konta pārpalikums 2015. gadā pieauga līdz 3,3 % no IKP, un paredzams, ka 2016. gadā tas sasniegs 3,7 % no IKP, atspoguļojot kopējo pieprasījuma dinamiku, kas ir mazāka par ražošanas apjoma dinamiku. Eurozonas kopējā pieprasījuma vājās atlabšanas pamatā ir zemas inflācijas vide un joprojām pastāvošais ekonomikas panīkums. Lai samazinātu uzkrātās neto ārējās saistības, ir jāturpina stabilizēt tekošā konta pozīcijas neto debitorvalstīs. Savukārt dažas neto kreditorvalstis vēl tikai sāks ārējās plūsmas nelīdzsvarotības korigēšanu.

Kopumā, neraugoties uz nepārtrauktiem uzlabojumiem, tiek apstiprināti tie paši riska avoti, kas apzināti 2016. gada BMZ. Turpinās progress saistībā ar ārējās nelīdzsvarotības novēršanu neto debitorvalstīs, taču līdzsvarošanas process joprojām ir nevienmērīgs. Iekšējo uzkrājumu nelīdzsvarotība tiek lēni korigēta zemas nominālās izaugsmes ietekmē, un progress ir nevienmērīgs. Dažās valstīs banku sektorā ir novērojams rentabilitātes izredžu samazinājums un ienākumus nenesošu aizdevumu pārmantojums. Dažās valstīs ir nepieciešams uzraudzīt iespējamās mājokļu tirgus vai darba tirgus pārkaršanas pazīmes.

Padziļinātajos pārskatos tiks veikta sīkāka un plašāka analīze par dalībvalstīm, kas īpaši norādītas BMZ. Tāpat kā iepriekšējā ciklā padziļinātie pārskati tiks iekļauti valstu ziņojumos, sniedzot Komisijas dienestiem analīzi par ekonomikas un sociālajām problēmām dalībvalstīs. Šī analīze attiecīgi sniedz informāciju Eiropas pusgada konkrētai valstij adresētiem ieteikumiem (KVAI). Lai sagatavotu padziļināto pārskatu, Komisija savu analīzi balstīs uz plašiem datiem un informāciju. Tiks ņemta vērā visa attiecīgā statistika, visi nozīmīgie dati un visi būtiskie fakti. Kā noteikts tiesību aktos, pamatojoties uz padziļinātajiem pārskatiem, Komisija izdarīs secinājumus par to, vai pastāv nelīdzsvarotība vai pārmērīga nelīdzsvarotība, un pēc tam sagatavos politikas ieteikumus katrai dalībvalstij⁴. Valstis, attiecībā uz kurām iepriekšējā MNNP ciklā tika konstatēta nelīdzsvarotība vai pārmērīga

⁴ Regula (ES) Nr. 1176/2011 (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

nelīdzsvarotība, tagad tiek īpaši uzraudzītas atkarībā no tā, cik nopietnas ir attiecīgās problēmas (1. attēls)⁵.

1. ierāmējums: MNNP piemērošana: galvenās norises kopš 2015. gada

Makroekonomikas nelīdzsvarotības kategorizēšana

Makroekonomikas nelīdzsvarotības kategorizēšana tika racionalizēta un stabilizēta iepriekšējā ciklā, kā norādīts Komisijas 2016. gada aprīļa paziņojumā par Eiropas pusgadu un saskaņā ar Komisijas 2015. gada oktobra paziņojumu “Par pasākumiem ekonomikas un monetārās savienības izveides pabeigšanai”. Ar racionalizēšanu iespējamo kategoriju skaits tika samazināts no sešām uz četrām (nav nelīdzsvarotības; nelīdzsvarotība; pārmērīga nelīdzsvarotība un pārmērīga nelīdzsvarotība ar korektīviem pasākumiem). No 19 valstīm, uz kurām 2016. gadā attiecās padziļināts pārskats, tika konstatēts, ka sešās valstīs nav nelīdzsvarotības (Austrija, Beļģija, Igaunija, Ungārija, Rumānija un Apvienotā Karaliste), septiņās tika konstatēts, ka nelīdzsvarotība pastāv (Somija, Vācija, Īrija, Nīderlande, Slovēnija, Spānija un Zviedrija), un sešās valstīs tika konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība (Bulgārija, Horvātija, Kipra, Francija, Itālija un Portugāle).

Īpaša uzraudzība

Īpašas uzraudzības mērķis ir sekmēt nepārtrauktu politikas uzraudzību saistībā ar MNNP. Tā neaizstāj visaptverošo Komisijas uzraudzību reformu īstenošanas jomā, reaģējot uz konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem, kas ir iekļauti valstu ziņojumos, bet nostiprina šādu novērtējumu pamatu.

Īpaša uzraudzība pirmo reizi tika ieviesta 2013. gadā, lai sekotu stingrākām politikas saistībām, ko Spānija un Slovēnija bija uzņēmušās pēc tam, kad tām tika konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība. To veidoja divas misijas, kam sekoja ziņojumi, rudenī un ziemā, kas tika apspriesti Padomes komitejās, kas gatavojās *ECOFIN* padomei (*EPC/EFC*). Ņemot vērā pozitīvo pieredzi saistībā ar šīm divām valstīm, Komisija 2014. gadā īpašu uzraudzību attiecināja uz visām valstīm, kurās pastāv pārmērīga nelīdzsvarotība, un uz atsevišķām eurozonas dalībvalstīm, kurās bija sistēmiskas nozīmības nelīdzsvarotība. Līdz ar MNNP kategoriju racionalizēšanu 2016. gadā īpaša uzraudzība tika attiecināta uz visām valstīm, kurās pastāv nelīdzsvarotība vai pārmērīga nelīdzsvarotība, šo uzraudzību veicot tikai rudenī un atkarībā no tā, cik plašas ir attiecīgās problēmas un cik nopietna ir nelīdzsvarotība. Vajadzības gadījumā īpaša uzraudzība tiks turpmāk pielāgota, balstoties uz gūto pieredzi.

Padziļināti pārskati ir nepieciešami attiecībā uz valstīm, kurās iepriekšējā padziļināto pārskatu kārtā tika konstatēta nelīdzsvarotība vai pārmērīga nelīdzsvarotība⁶. Jauns padziļinātais pārskats ir vajadzīgs, lai izvērtētu, vai esošā pārmērīgā nelīdzsvarotība vai nelīdzsvarotība samazinās, saglabājas vai pasliktinās, pievēršot pienācīgu uzmanību šo dalībvalstu īstenoto politiku pienesumam, lai novērstu nelīdzsvarotību. Šīs dalībvalstis ir

⁵ Sk. “2016. gada Eiropas pusgads – novērtējums par strukturālo reformu virzību, makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanu un koriģēšanu un saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1176/2011 sagatavoto padziļināto pārskatu rezultātiem” - COM(2016)95 *final*/2 - 7.4.2016.

⁶ Sk. “2016. gada Eiropas pusgads – novērtējums par strukturālo reformu virzību, makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanu un koriģēšanu un saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1176/2011 sagatavoto padziļināto pārskatu rezultātiem” - COM(2016)95 *final*/2 - 7.4.2016. Visus Padomes pieņemtos konkrētām valstīm adresētos ieteikumus, tostarp tos, kas ir nozīmīgi MNNP, skatīt OV C 299, 18.8.2016.

Bulgārija, Horvātijā, Kipra, Somija, Francija, Vācija, Īrija, Itālija, Nīderlande, Portugāle, Slovēnija, Spānija un Zviedrija.

Pamatojoties uz ekonomikas analīzi par rādītāju kopsavilkumu, Komisija šajā posmā attiecībā uz pārējām dalībvalstīm neveiks papildu analīzi saistībā ar MNNP. Jo īpaši valstīs, kas piesaistīja MNNP uzraudzību 2016. gadā (Beļģija, Ungārija, Rumānija un Apvienotā Karaliste), nav signālu par tādu lielu papildu risku salīdzinājumā ar pagājušo gadu, kas pieprasītu padziļinātu analīzi 2017. gadā. Vairākās valstīs, kas nav nesen aplūkotas padziļinātajos pārskatos, ir stabila mājokļu cenu (Dānija, Luksemburga) un darbaspēka izmaksu dinamika (Igaunija, Latvija, Lietuva), kura ir stingri jāuzrauga, bet tajās attiecībā uz visu ekonomiku padziļinātajā pārskatā nav nepieciešama neaizsargātības un risku novērošana. Grieķijas gadījumā nelīdzsvarotības uzraudzība un korektīvo pasākumu uzraudzība joprojām notiek saistībā ar finansiālās palīdzības programmu. Tādēļ kopumā brīdināšanas mehānisma ziņojumā aicināts sagatavot padziļinātus pārskatus par 13 dalībvalstīm salīdzinājumā ar 19 dalībvalstīm iepriekšējā ciklā. Padziļinātie pārskati 2017. gadā netiks piemēroti nevienai no valstīm, uz kuru tie neattiecas iepriekšējā ciklā.

2. NELĪDZSVAROTĪBA, RISKI UN KOREKCIJAS: GALVENĀS TENDENCES DAŽĀDĀS VALSTĪS

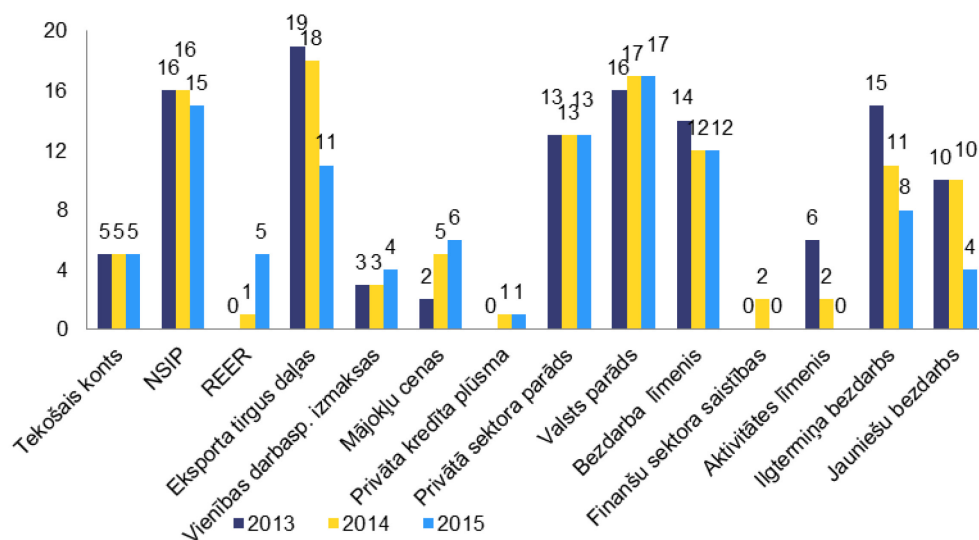
Brīdināšanas mehānisma ziņojuma pamatā ir ekonomikas analīze par rādītāju kopsavilkumu. BMZ rādītāju kopsavilkums un indikatīvās robežvērtības ir kā filtrēšanas ierīce, ar ko atklāt *prima-facie* pierādījumus par iespējamiem riskiem un apdraudējumiem, kam nepieciešama turpmāka izmeklēšana. Rādītāju kopsavilkumā ir ietverta virkne rādītāju un atsaucēs robežlielumu saistībā ar vairākām jomām, tostarp ar ārējām pozīcijām, konkurētspēju, privātā sektora parādu, mājokļu tirgu, banku sektoru un nodarbinātību. Tas balstās uz *ex post* datiem, lai nodrošinātu datu stabilitāti un konsekveni starp valstīm. Tāpēc rādītāju kopsavilkumā, kas izmantots šajā ziņojumā, atspoguļoti dati par laikposmu līdz 2015. gadam. Tomēr arī jaunāki dati papildus palīgrādītāju kopumam ir pārskatīti ekonomikas rādītāju analīzē. Rādītāju kopsavilkuma vērtības nav lasāmas mehāniski, bet tām ir piemērojama ekonomiskā analīze, kas ļauj ņemt vērā katrai valstij specifiskos jautājumus un konteksta apsvērumus⁷.

Radītāju kopsavilkuma attīstība atspoguļo pakāpenisko korekciju procesu, kā arī atlikušo nelīdzsvarotību un neaizsargātību. To vērtību virknes attīstība, kas pārsniedz robežvērtību, kura BMZ rezultātu pārskatā (1. diagramma) noteikta tekošā konta mainīgajam rādītājam, liecina par iespējamo tekošā konta nelīdzsvarotības labošanu. Lai gan 2009. gadā tekošā konta rādītājs deficīta rezultātā robežvērtību pārsniedza 14 valstīs, un pārpalikuma rezultātā tas robežvērtību pārsniedza divās valstīs, 2015. gadā robežvērtība tika pārsniegta tikai piecās valstīs, no kurām trijās tas notika pārpalikuma rezultātā. Ņemot vērā, ka lielākajā daļā ES valstu atsākas ražošanas un eksporta pieaugums, ir samazinājies to rādītāju skaits, kas pārsniedz robežvērtību attiecībā uz bezdarbu, citiem sociāliem rādītājiem un eksporta tirgus daļām. Dažās valstīs atkal ir novērojama cenu dinamika, ņemot vērā kopumā zemo

⁷ Mehānisku rādītāju kopsavilkuma lasīšanu izslēdz MNNP regula (Regula (ES) Nr. 1176/2011). BMZ rādītāju kopsavilkuma izveides un lasīšanas pamatojumu skatīt “*The Macroeconomic Imbalance Procedure. Rationale, process, application: a compendium*” (Eiropas Komisija, 2016. gads).

inflāciju, kas rada arvien vairāk tādu vērtību (kuras gan joprojām ir ierobežotā apmērā), kuras pārsniedz reālā efektīvā valūtas maiņas kursa rādītāja un reālo mājokļu cenu robežvērtību. Attiecībā uz uzkrājumu nelīdzsvarotību joprojām ir daudz tādu pastāvošu vērtību, kas pārsniedz robežvērtību. Attiecībā uz neto starptautisko ieguldījumu pozīciju 2015. gadā šāda situācija ir 15 valstu gadījumā, kas ir par vienu valsti mazāk nekā iepriekšējā gadā, un attiecībā uz valdības parāda rādītāju šāda situācija ir 17 valstu gadījumā, kas ir tāds pats rādītājs kā iepriekšējā gadā. Attiecībā uz privātā sektora parādu, to vērtību skaits, kas pārsniedz robežvērtību, ir palicis nemainīgs, proti, 13.

1. diagramma. To vērtību skaits, kas pārsniedz robežvērtību, attiecībā uz rādītāju kopsavilkumiem par 2013., 2014. un 2015. gadu

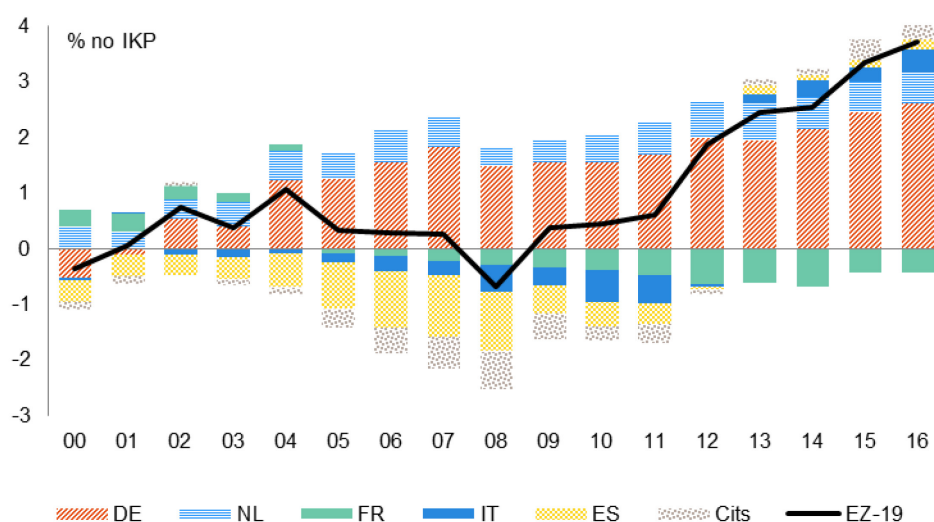

Avots: Eurostat.

Iepriekšējie tekošā konta deficīti galvenokārt ir pārvērtušies par pārpalikumiem vai līdzsvarotām pozīcijām, bet lieli pārpalikumi turpina pastāvēt. Neto debitorvalstis uzreiz pēc krīzes ir guvušas panākumus saistībā ar pārmērīgu tekošā konta deficīta koriģēšanu (2. diagramma). Pēc pārtraukuma 2014. gadā tās 2015. gadā turpmāk koriģēja savu pozīciju, galvenokārt pateicoties eksporta pieaugumam, bet dažos gadījumos (piemēram, Itālijā) arī vāja iekšzemes pieprasījuma ietekmē. Tā rezultātā tikai Kiprā un Apvienotajā Karalistē bija deficīts, kas pārsniedz robežvērtību. Turpretī pārpalikumi Dānijā, Vācijā un Nīderlandē joprojām pārsniedz robežvērtību. Vācijas jau tā lielais tekošā konta pārpalikums 2015. gadā turpināja augt līdz 8,5 % no IKP pēc ievērojama pieauguma 2014. gadā, jo visās ekonomikas

nozarēs turpinājās aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, kas valsts pozitīvo uzkrājumu attiecību pret ieguldījumu nelīdzsvarotību padarīja vēl lielāku⁸. Arī zemas naftas cenas un tirdzniecības ietekmes nosacījumi nedaudz veicināja turpmāku pārpalikuma pieaugumu 2015. gadā. Vācijas pārpalikums ir vēl lielāks cikliski koriģētā veidā — 9,4 % no IKP, tāpat kā tas ir 15 citu dalībvalstu gadījumā, kur faktiskās pozīcijas ir zem cikliski koriģētajām. Arī Nīderlandē joprojām ir liels tekošā konta pārpalikums, taču tas ir samazinājies pēdējos divos gados. Neto kreditorvalstu vidū — Dānijā, Vācijā, Maltā un Nīderlandē — pārpalikums bija vairāk nekā par 5 procentu punktiem no IKP lielāks nekā tas, ko var izskaidrot ar pamatfaktoriem, piemēram, demogrāfiju un ražošanas intensitāti. Starp neto debitorvalstīm tikai Apvienotajā Karalistē bija deficīts, kas līdzīgā apmērā pārsniedza pamatfaktorus, bet lielākajā daļā neto debitorvalstu bija tekošā konta pozīcijas, kas pēc nesenās ārējās līdzsvarošanas pārsniedza pamatfaktorus. Kopumā nelīdzsvarotības korekcijas neto debitorvalstīs un joprojām pastāvoši pārpalikumi galvenajās neto kreditorvalstīs nozīmē to, ka eurozonas tekošā konta pārpalikums 2015. gadā pieauga vēl par 0,8 procentu punktiem no IKP, sasniedzot 3,3 % no IKP salīdzinājumā ar gandrīz līdzsvarotu stāvokli 2009.–2010. gadā (2. ierāmējums).

2. diagramma. Eurozonas dalībvalstu un atsevišķu dalībvalstu tekošā konta balance

Avots: nacionālie konti un Eiropas Komisijas 2016. gada rudens prognozes (AMECO).

2. ierāmējums. Makroekonomikas nelīdzsvarotības eurozonas dimensija

Makroekonomikas nelīdzsvarotības ietekmei visā eurozonā ir jāpievērš rūpīga uzmanība. Saskaņā ar priekšlikumiem, kas ietverti Žana Kloda Junkera, Donalda Tuska, Jerūna Deiselblūma,

⁸ Šeit minētie tekošā konta rādītāji ir balstīti uz nacionālajiem kontiem.

Mario Dragi un Martina Šulca 2015. gada 22. jūnija ziņojumā “Eiropas ekonomikas un monetārās savienības izveides pabeigšana” un Komisijas 2015. gada 21. oktobra paziņojumā “Par pasākumiem ekonomikas un monetārās savienības izveides pabeigšanai”, sākot ar pagājušo gadu BMZ ir iekļauta sistemātiska analīze par valstu nelīdzsvarotības ietekmi visā eurozonā un kā šādas ietekmes dēļ ir nepieciešama saskaņota politikas risinājumu pieeja.

Lielais eurozonas tekošā konta pārpalikums turpina palielināties. Eurozonas tekošā konta bilance ir vislielākā pasaulē, 2015. gadā sasniedzot EUR 349 miljardus jeb 3,3 % no eurozonas IKP⁹. Pēckrīzes periodā eurozonā 2008. gadā pārpalikums izveidojās no deficīta 0,7 % apmērā no IKP. Tā pašreizējo līmeni diez vai var pilnībā izskaidrot ar ekonomikas pamatfaktoriem: empīriskie aprēķini par tekošā konta normu eurozonā liecina, ka pamatiezīmes (tostarp novecošana, relatīvie ienākumi uz iedzīvotāju u.c.) nozīmētu nelielu pārpalikumu aptuveni 0,3 % apmērā no IKP 2015. gadā¹⁰. Paredzams, ka eurozonas pārpalikums 2016. gadā palielināsies vēl par 0,4 procentpunktiem, kaut arī naftas cenas kopš 2016. gada sākuma ir cēlušās no zemas bāzes un euro vērtība faktiski ir palielinājusies. Raugoties nākotnē, lielais un pieaugošais eurozonas tekošā konta pārpalikums varētu veicināt augšupvērstu spiedienu uz euro ārējo vērtību.

Eurozonā pārpalikums atspoguļo iepriekšējo tekošā konta deficītu korekciju un plašo aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu, kā arī joprojām pastāvošos lielos pārpalikumus dažās dalībvalstīs. Eurozonas tekošā konta pozīcijas stāvokļa pārmaiņas uzreiz pēc krīzes notika vienlaicīgi ar straujām korekcijām dalībvalstīs, kurās pēc privāto pārrobežu finanšu plūsmu apvērse bija liels ārējais deficīts. Pēc tam iekšzemes pieprasījuma un importa dinamika neto debitorvalstīs palika zemā līmenī. Valstīs ar pozitīvu tekošā konta bilanci nenotika simetriska pēckrīzes korekcija, un valstīs ar vislielāko pārpalikumu, jo īpaši Vācijā un Nīderlandē, pārpalikumi turpināja pieaugt. Pārpalikumi Vācijā un Nīderlandē 2015. gadā bija attiecīgi EUR 257 miljardi un EUR 57 miljardi no eurozonas pārpalikuma. Lielās pārmaiņas saistībā ar eurozonas tekošā konta pārpalikumu ir saistītas ar aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas procesu, kurā kopš 2009. gada iesaistītas visas ekonomikas nozares. Ņemot vērā nepieciešamību novērst īpaši pasliktinātās fiskālās pozīcijas, uzlabojumi neto aizdevumu pozīcijās galvenokārt attiecās vispirms uz mājsaimniecībām un uzņēmumiem, un tad uz valsts sektoru.

Lai gan lielākā daļa eurozonas valstu ir pārgājušas uz tādu ārējo pozīciju, kas ir tuvu līdzsvaram vai ar pārpalikumu, līdzsvarošana eurozonā ir jāturpina. Dažās valstīs ir ievērojams tekošā konta deficīts, taču tas nenozīmē, ka eurozonā nav vajadzīgs turpmāks progress saistībā ar līdzsvarošana. Valstīs, kurās jau ilgu laiku bija liels deficīts, joprojām ir raksturīgas lielas negatīvu neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas, kuras atspoguļo neaizsargātību. Lai veiktu lielu saistību uzkrājuma likvidāciju, tekošā konta bilances ir vajadzīgs saglabāt pozitīvā vai neliela deficīta amplitūdā, kas savukārt nozīmē, ka neto debitorvalstīs ir ierobežotas iespējas paplašināt iekšzemes pieprasījumu. Tā kā lielas un negatīvas neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas parasti ir saistītas ar lielu privātā vai valsts sektora parādu, piesardzīgu tekošā konta pozīciju saglabāšana neto debitorvalstīs ir arī papildinājums nepieciešamajam iekšējo aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas procesam. Tas, cik lielā mērā aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas process neto debitorvalstīs kaitē to atveseļošanās izredzēm, izaugsmes tirdzniecības intensitātes samazinājuma kontekstā lielā

⁹ Rādītājs, kas balstīts uz valsts kontiem.

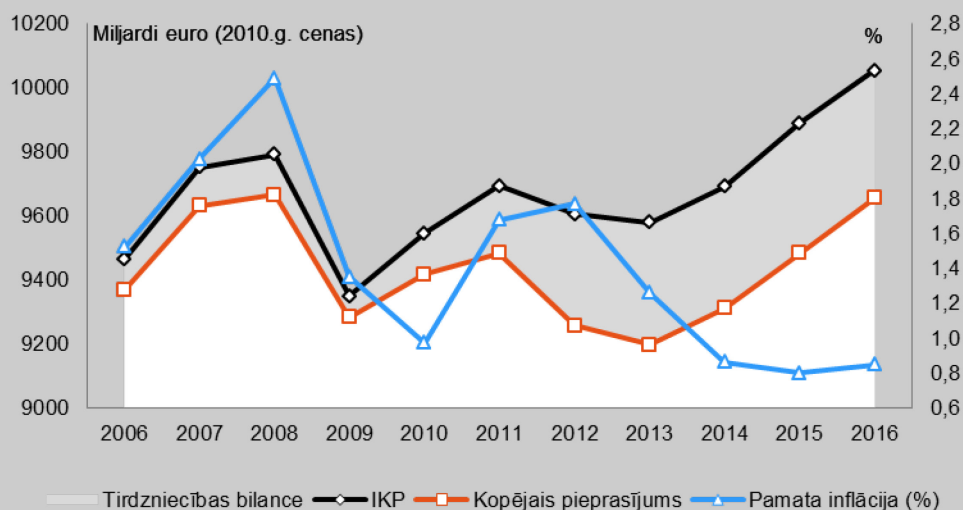
¹⁰ Standartu atvasina no regresijas reducētas formas, aptverot uzkrājumu un ieguldījumu saldo galvenos noteicošos faktorus, tostarp noteicošos pamatfaktorus (piemēram, demogrāfiju un resursus), politikas faktorus un globālos finanšu nosacījumus. Metodika ir līdzīga SVF izstrādātajai ārējās bilances novērtējuma (EBA) pieejai (Phillips, S. et al., 2013, *The External Balance Assessment (EBA) Methodology*), IMF Working Paper 13/272), kur mainīgais rādītājs, kas atspoguļo novecošanas sekas, nemijiedarbojas ar papildu mainīgajiem rādītājiem, kuri atspoguļo ražošanas daļu pievienotajā vērtībā.

mērā ir atkarīgs no izaugsmes un inflācijas vides un parāda deflācijas riskiem, turpmākas konkurētspējas pieauguma un pieprasījuma dinamikas neto kreditoru pārpalikuma valstīs un valstīs, kas nav eurozonas dalībnieces.

Pastāvīgi lielais eurozonas tekošā konta pārpalikums liecina par kopējā pieprasījuma dinamiku, kas joprojām atpaliek no saimnieciskās darbības. Paredzams, ka tikai šogad reālais iekšzemes pieprasījums eurozonā pieaugs līdz līmenim, kāds bija pirms ekonomikas krīzes (3. diagramma). Šī ieilgusī tendence, ka iekšzemes pieprasījums atjaunojas lēnāk nekā ražošanas apjoms, izriet gan no ieguldījumu, gan no patēriņa komponenta, un to atspoguļo ražošanas apjoma starpības rādītāji, kas kopš 2009. gada ir saglabājušies negatīvi un joprojām ir mazāki par 1 %. Šīs pastāvīgais panīkuma līmenis ir pamatā nepieredzēti zēmam pamata inflācijas līmenim, kas joprojām ir zem monetāro iestāžu noteiktā mērķa un rada problemātisku vidi eurozonas aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanai un līdzsvarošanai. Turklāt lielais un pieaugošais eurozonas tekošā konta pārpalikums varētu veicināt zēmas inflācijas saglabāšanos ar valūtas kursu kanāla starpniecību.

Finanšu nozare saskaras ar daudzām problēmām. Banku kapitāla bāze eurozonā vidējā mērogā ir uzlabojusies, bet joprojām pastāv ievērojamas atšķirības. Banku rentabilitāte ir zem pirmskrīzes līmeņa un ir paredzams, ka tā turpinās samazināties, jo zēmās inflācijas vide arvien vairāk izpaužas samazinātu rezervju un zēma aktīvu ienesīguma veidā, un pārāk liels banku skaits un novecojuši darījumdarbības modeļi arī ir to veicinoši faktori. Dažās valstīs augsts ienākumus nēnesošu aizdevumu līmenis saasina peļņas normas samazināšanos, un ienākumus nēnesošo aktīvu uzkrājumu pārstrukturēšana vairākām bankām var pasliktināt jau tā zēmo kapitāla bāzi. Zēma inflācija, augsti ienākumus nēnesošo aizdevumu uzkrājumi dažās valstīs un regulatīvas kapitāla rezerves, kas joprojām ir jāizveido, varētu ierobežot kredītu pieauguma iespējas.

3. diagramma. Eurozonas ražošanas apjoms, iekšzemes pieprasījums, tirdzniecības bilance un pamatinflācija

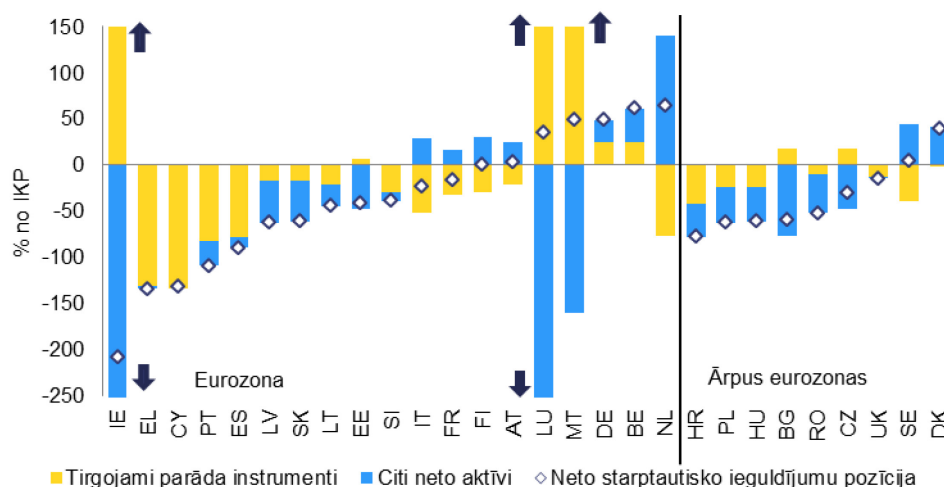
Avots: nacionālie konti un Eiropas Komisijas 2016. gada rudens prognozes (AMECO).

Spēcīgāka pieprasījuma dinamika un stabilāka ekonomikas atlabšana nominālās izaugsmes jomā palīdzētu paātrināt aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu un līdzsvarošanas procesu. Ieguldījumu apjoms, kas joprojām nesasniedz pirmskrīzes līmeni, var tikt uzskatīts par gaidu

iespējamu pasliktināšanos saistībā ar turpmāko reālo kapitāla ienesīgumu (“ekonomikas stagnācijas” hipotēze). Savukārt pastāvīgi vāji ieguldījumi nesola neko labu attiecībā uz ražīguma pieauguma izredzēm. Šādā kontekstā eurozonā pastāv risks, ka izveidosies pašuzturoša gaidu samazināšanās, zemu ieguldījumu un nepietiekama ražīguma pieauguma spirāle.¹¹ Saskaņota rīcība, lai mobilizētu resursus publiskiem un privātiem ieguldījumiem un atbalstītu pieprasījuma atjaunošanos, varētu izjaukt šo apburto loku. Aktīvāks iekšzemes pieprasījuma atbalsts valstīs, kurās ir budžeta pārpalikums, varētu papildināt monetāro iestāžu rīcību un atbilst līdzsvara atjaunošanas mērķiem. Savukārt strukturālie nosacījumi, kas veicinātu ieguldījumus, ražosanas attīstību un konkurētspējas pieaugumu, it īpaši neto debitorvalstīs, sniegtu atbalstu noturīgām nelīdzsvarotības korekcijām un atvieglotu parāda slogu.

¹¹ IMF, *World Economic Outlook, October 2016, Ch. 1.*

4. diagramma. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija un neto ārējais parāds 2015. gadā

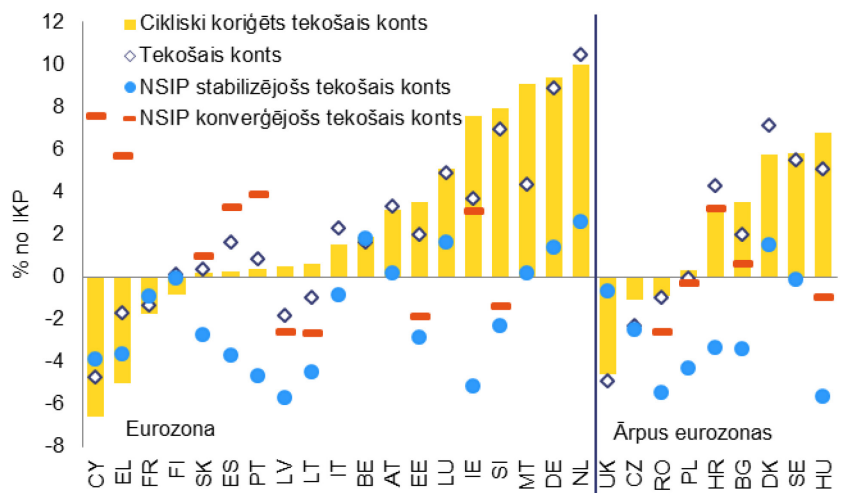

Avots: Eurostat (BPM6, ESA10), Komisijas dienestu aprēķini.

Neto ārējo saistību uzkrājumi kopumā samazinās, lai gan vairākumā gadījumu tas notiek lēni. Daudzas neto debitorvalstis joprojām ir neaizsargātas, jo to neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas ir negatīvas, un 2015. gadā 15 dalībvalstīs rādītāju kopsavilkumu vērtības bija zem robežvērtības, kas ir tikai par vienu valsti mazāk nekā 2014. gadā (Čehijas Republika). Tomēr nesen ir gūti zināmi panākumi, galvenokārt saistībā ar pozitīvu tekošā konta bilanci un bieži vien pieticīgu nominālā IKP pieaugumu. Negatīvas neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas ir vislielākās Kiprā, Grieķijā, Īrijā, Portugālē un Spānijā, kā arī ievērojami pārsniedz rādītāju kopsavilkuma robežvērtību Bulgārijā, Horvātijā, Ungārijā, Latvijā, Polijā un Slovākijā (4. diagramma). Riski un neaizsargātība, kas saistīta ar negatīvām pozīcijām, ievērojami atšķiras, taču tas ir ārējo aktīvu un saistību dažādā sastāva dēļ. Proti, ar ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem saistītas saistības (plaša izplatība, piemēram, daudzās Austrumeiropas valstīs un Īrijā) un pašu kapitāla saistības (proporcionāli liela nozīme Bulgārijā, Čehijas Republikā, Igaunijā, Īrijā un Rumānijā) ir ar zemāku risku.¹² Tekošā konta balance, kas nepieciešama, lai ātri (10 gadu laikā) veiktu neto starptautisko ieguldījumu pozīciju konvergenci virzībā uz robežvērtību 35 % no IKP, lielākajā daļā neto debitorvalstu ir virs 2015. gada bilances (5. diagramma). Lielākā daļa neto kreditorvalstu (Austrija, Beļģija, Vācija, Malta, Nīderlande un Zviedrija) pēdējo gadu laikā ir vēl vairāk palielinājušas savu pozitīvo neto starptautisko ieguldījumu pozīciju. Lai gan riskus, kas saistīti ar lieliem un pieaugošiem ārvalstu neto aktīvu uzkrājumiem, nevar pielīdzināt ārējas ilgtspējības problēmām, ātro un pastāvīgo neto kreditoru riska uzkrāšanos nevajadzētu atstāt bez ievērtības, galvenokārt tādu vērtēšanas risku ietekmē, ko rada šādas pozīcijas.

¹² Ārvalstu tiešo ieguldījumu plūsmas un saistības ir mazāk uzņēmīgas pret pēkšņu apturēšanu vai izejošajām naudas plūsmām nekā cita veida finanšu plūsmas vai saistības, un pašu kapitāla saistības rada mazāku risku nekā pienākumi potenciāli lielas vērtības izmaiņu rezultātā krīžu apstākļos.

5. diagramma. Cikliski koriģēta tekošā konta bilance un bilance, kas ir vajadzīga, lai stabilizētu vai samazinātu ārējās saistības 2015.g.

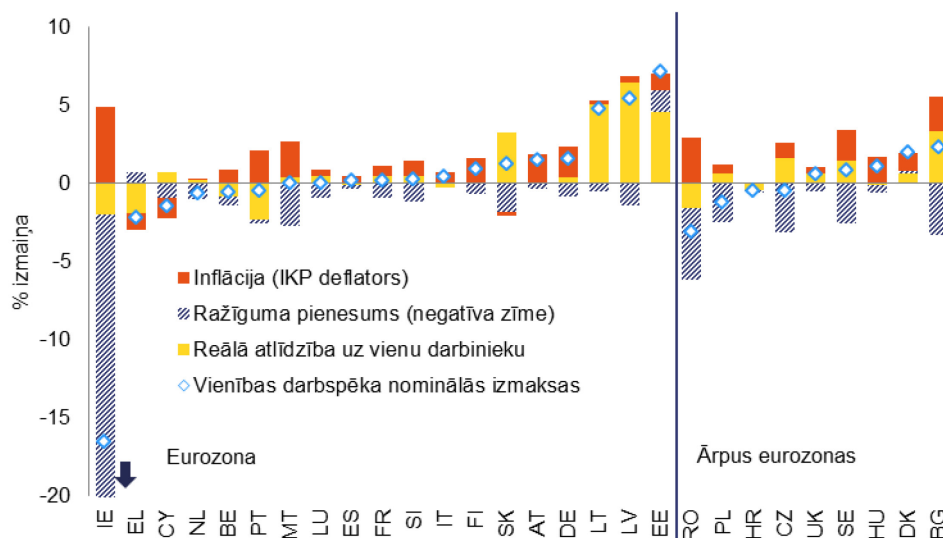
Avots: Komisijas dienestu aprēķini.

Piezīme. Cikliski koriģētas bilances aprēķina, izmantojot faktiskā un potenciālā ražošanas apjoma starpības aplēses, uz kurām pamatojas Komisijas 2016. gada rudens prognoze. Tekošā konta bilances, kas ir vajadzīgas, lai stabilizētu vai samazinātu neto ārējās saistības, balstās uz šādiem pieņēmumiem: nominālā IKP projekcijas izriet no Eiropas Komisijas 2016. gada rudens prognozes un Komisijas T+10 metodikas projekcijām pēc tam; attiecībā uz vērtēšanas ietekmi parasti pieņem, ka tā ir nulle projekcijas periodā, kas nodrošina objektīvas aktīvu cenu projekcijas; tiek pieņemts, ka kapitāla kontu bilances paliks nemainīgas kā procentuālā daļa no IKP tādā līmenī, kas atbilst vidējam rādītājam attiecībā uz 2015. gadu un projekcijām attiecībā uz 2016.-2018. gadu.

Izmaksu konkurētspējas uzlabojumi neto debitorvalstīs joprojām lielā mērā veicina līdzsvarošanu, bet pēdējā laikā tie ir palēninājušies. Pēckrīzes periodā salīdzinoši ātri notika lielākās korekcijas saistībā ar darbaspēka vienības izmaksām valstīs, kuras saskaras ar ārējo nelīdzsvarotību un konkurētspējas jautājumiem. Pašreizējā zemas inflācijas vide ar nelielu dispersiju cenu izmaiņās dažādās valstīs ierobežo turpmāku relatīvo cenu korekciju iespējas. Izmaiņas vienības darbaspēka izmaksās 2014. un 2015. gadā ir bijušas zemas un dažādās valstīs ievērojami neatšķiras, lai gan ir daži izņēmumi (6. diagramma). Vienības darbaspēka izmaksu nominālais rādītājs 2015. gadā (izmaiņas 3 gadu laikā) robežvērtību pārsniedza tikai trīs Baltijas valstīs un Bulgārijā, jo algu pieaugums pārsniedza ražīguma pieaugumu. Vienības darbaspēka izmaksas neto kreditorvalstīs — tostarp Austrijā, Dānijā, Vācijā un Zviedrijā — palielinājās relatīvi ātrāk nekā citās valstīs, taču ne ievērojami vairāk kā Francijā un Itālijā. Eurozonas dalībvalstīs inflācijas konverģence uz zemām likmēm nozīmē, ka reālo efektīvo valūtas maiņas kursu galvenokārt ietekmē izmaiņas euro maiņas kursā un eurozonas valstu kā tirdzniecības partneru relatīvā nozīme. Kipra, Francija, Grieķija, Itālija, Īrija, Portugāle un Spānija 2015. gadā uzrādīja vislielāko reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtības samazināšanos, vērtībām pārsniedzot robežvērtības Kiprā, Grieķijā un Īrijā. Šis rādītājs pārsniedza arī vērtības pieauguma konta robežvērtību Igaunijā, turklāt vērtības

pieauguma spiediens ir vērojams arī Latvijā un Lietuvā. Ārpus eurozonas Čehijas Republikā, Ungārijā un Zviedrijā tika reģistrēts vislielākais vērtības samazināšanās spiediens, savukārt 2015. gadā Rumānijā un Apvienotajā Karalistē kļuva redzams vērtības pieauguma spiediens.

6. diagramma. Vienības darbaspēka izmaksu pieaugums un faktoru sadalījums 2015. g.

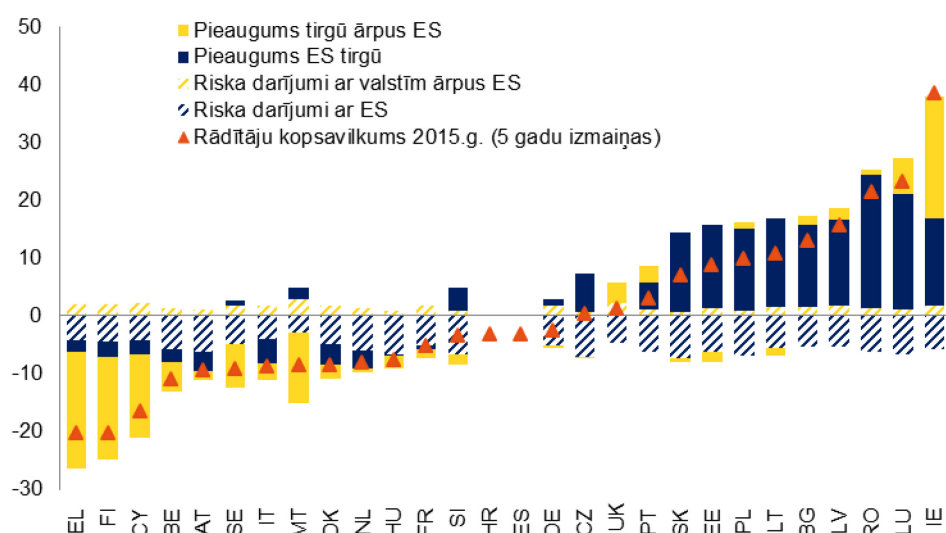

Avots: AMECO un Eurostat. Komisijas dienestu aprēķini.

Piezīme. Sadalījumu veido, pamatojoties uz standarta vienības darbaspēka izmaksu pieauguma standarta iedalījumu inflācijā, atlīdzībā par reālajām stundām un darba ražīgumā; darba ražīgumu sīkāk iedala nostrādāto stundu ieguldījumā, kopējā faktoru ražīgumā un kapitāla uzkrāšanā, izmantojot standarta pieauguma uzskaites sistēmu.

Eksporta tirgus daļu izmaiņas liecina par neviennozīmīgu situāciju. Ņemot vērā vājo pasaules tirdzniecības dinamiku, 2015. gadā vērtības vairs nepārsniedza robežvērtību Horvātijā, Francijā, Vācijā, Īrijā, Slovēnijā, Spānijā un Apvienotajā Karalistē, bet saglabājās 11 valstīs. Lielākajā daļā no pēdējiem minētajiem gadījumiem piecu gadu tirgus daļas samazināšanās arī palēninājās. Tomēr lielu daļu uzlabojumu visās dalībvalstīs rada bāzes efekts. Rādītāju kopsavilkums pašlaik ietver lielos tirgus daļas samazinājumus, kas 2010. gadā skāra gandrīz visas dalībvalstis, tādējādi mehāniski samazinot kumulatīvos akciju zaudējumus (7. diagramma). Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu eksporta tirgus daļu izmaiņas 2013., 2014. un 2015. gadā atspoguļo arī atšķirīgās tendences ES un trešo valstu tirdzniecībā. ES iekšējās tirdzniecības apjoms 2013. gadā un 2014. gadā, kad pasaules tirdzniecība palēninājās, pieauga ātrāk nekā tirdzniecība ārpus ES, kas izskaidro labākus rezultātus šajos divos gados. Tā kā tirdzniecība ārpus ES 2015. gadā atguvās, dalībvalstu eksporta tirgus daļu izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu atkal tika negatīvi ietekmētas.

7. diagramma. Eksporta tirgus daļu izmaiņas piecu gadu laikā, 2015. g.

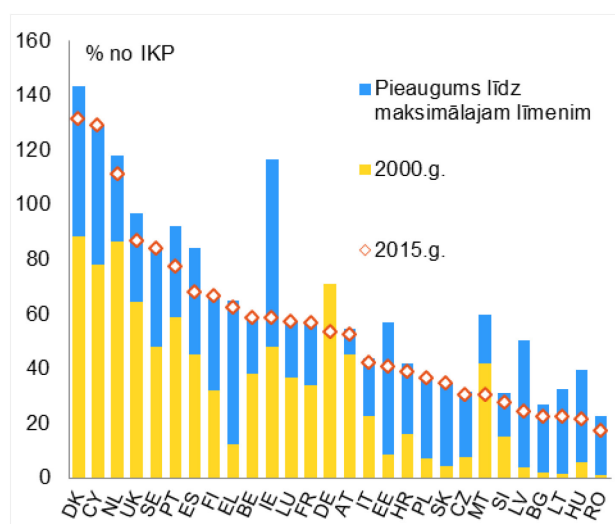
Avots: Eurostat, Komisijas dienestu aprēķini.

Piezīme. Sadalījuma pamatā ir izmaiņu-daļu metodika. Iekrāsotās joslas atspoguļo ieguldījumu tirgus daļu dinamikā, kas izriet no riska darījumu izmaiņām attiecīgajā tirgū; tumšās joslas atspoguļo ieguldījumu tirgus daļu dinamikā, kas izriet no tirgus daļu izmaiņām attiecīgajā tirgū. Aprēķinos tiek izmantoti *BPM6* dati, izņemot BG un FI, kur eksportu uz ES atvasina no nacionālajiem kontiem; dati daļēji nav pieejami attiecībā uz ES un HR.

Privātā sektora pārmērīgi lielās parādsaistības joprojām ietekmē daudzas valstis. Rādītāju kopsavilkuma vērtības 2015. gadā pārsniedza robežvērtību 13 valstīs, no kurām šajā pozīcijā 2009. gadā bija visas valstis, izņemot Franciju, kas nokļuva šajā pozīcijā 2011. gadā. Kiprā, Īrijā un Luksemburgā ir vislielākās privātā sektora parādsaistības, lai gan šeit lomu spēlē īpaši faktori, kas ir saistīti ar starptautiskiem uzņēmumiem. Dānijā, Nīderlandē, Portugālē un Zviedrijā ir nākamā augstākā rādītāju kopsavilkuma vērtība. Faktori, kas izraisa lielas privātā sektora parādsaistības, būtiski atšķiras dažādās valstīs. Beļģijā, Kiprā, Somijā, Īrijā, Luksemburgā, Nīderlandē, Portugālē un Zviedrijā gan māsaimniecībām, gan nefinanšu

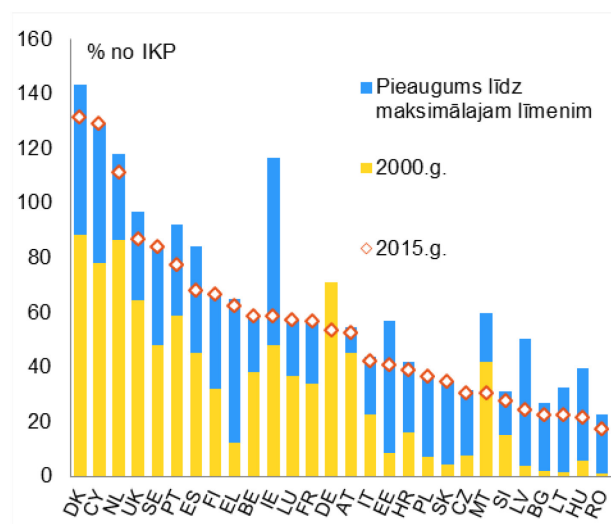
sabiedrībām (NS) parāda līmenis ir virs ES vidējā, kas saistīts ar vairākiem faktoriem, tostarp vieglu piekļuvi kredītiem pirmskrīzes periodā attiecībā uz darījumiem ar nekustamo īpašumu (8.a un 8.b diagramma). Dānijā un Apvienotajā Karalistē augstais parāda līmenis galvenokārt izriet no lielā mājāsaimniecību aizņemto līdzekļu īpatsvara. Francijā un Spānijā augstais privātā sektora parāda līmenis izriet gan no mājāsaimniecībām, gan no NS, jo parāda līmenis nevienam no abiem sektoriem spēcīgi neizceļas salīdzinājumā ar ES vidējiem rādītājiem. Privātā sektora parāda līmeņu atšķirības dažādās valstīs lielā mērā atspoguļo arī finanšu attīstības atšķirības, kas izpaužas ļoti atšķirīgu finanšu aktīvu veidā, ko tur privātais sektors, īpaši mājāsaimniecības. Lielu mājāsaimniecību aktīvu uzkrājumi ir jo īpaši Beļģijā, Dānijā, Itālijā, Maltā, Nīderlandē, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē. Paaugstinātas privātā sektora parādsaistības rada neaizsargātību vairākās jomās, jo īpaši zemas izaugsmes un zemas inflācijas vidē, kas apgrūtina aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu. Jo īpaši, tās palielina iespējamo satricinājumu ietekmi uz mājāsaimniecībām un/vai NS ar iespējamu ietekmi uz banku nozari. Riski ir vēl vairāk pastiprinājušies tajās valstīs (ieskaitot Horvātiju, Ungāriju, Poliju un Rumāniju), kurās liela valsts parāda daļa ir denominēta ārvalstu valūtās.

8.a diagramma. Konsolidētais mājāsaimniecību parāds

Avots: Eurostat, Komisijas dienestu aprēķini.

8.b diagramma. NS konsolidētais parāds

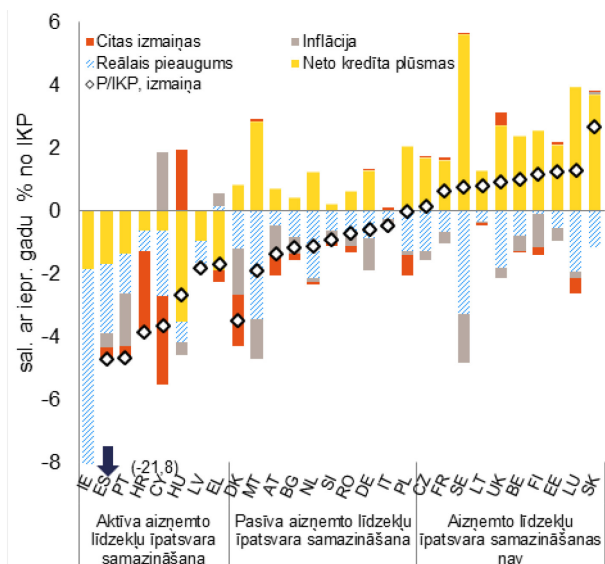

Avots: Eurostat, Komisijas dienestu aprēķini.

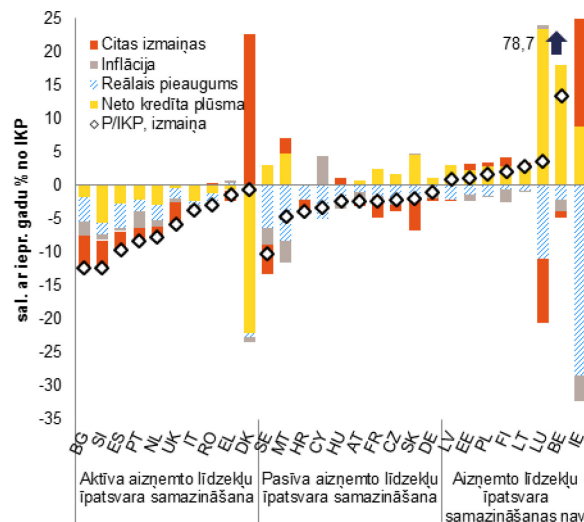
Aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana turpinās, bet tā ir lēna un nevienmērīga. Mājāsaimniecību vidū aktīva vai pasīva aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana — proti, parāda attiecības samazināšana vismaz daļēji negatīvas neto kredītu plūsmas ietekmē vai parāda attiecības samazināšana ar IKP palielinājumu, bet ar pozitīvām neto kredītu plūsmām — turpinās daudzās valstīs, lai gan tas notiek atšķirīgā tempā un ar vērā ņemamiem

izņēmumiem. Jaunākās norises liecina, ka mājāsaimniecības Horvātijā, Kiprā, Grieķijā, Ungārijā, Īrijā, Latvijā, Portugālē un Spānijā aktīvi veic aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu un samazina neto aizņēmumus (9.a diagramma).¹³ Arī Dānijā un Nīderlandē turpinās aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, taču tā ir pasīva (ar nominālā IKP pieaugumu). Pēdējā gadījumā neto kredīta plūsmas pēc divu gadu ilga krituma ir kļuvušas nedaudz pozitīvas. Savukārt parāda attiecība turpina pieaugt no jau tā augsta līmeņa Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē, kur neto kredīta plūsmas mājāsaimniecībām ir pozitīvas, pateicoties pastāvīgi lielai mājokļu cenu dinamikai. Savukārt aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana ir pārvēršusies uz priekšu vairākās valstīs, kurās ir augsts mājāsaimniecību parādsaistību līmenis (10.a diagramma). Tā tas ir Austrijā, Vācijā, Itālijā, Slovēnijā un dažās dalībvalstīs ārpus eurozonas. Jaunākās tendences liecina arī par to, ka NS vairākās valstīs, tostarp Bulgārijā, Dānijā, Itālijā, Nīderlandē, Portugālē, Slovēnijā, Spānijā un Apvienotajā Karalistē, aktīvi samazina aizņemto līdzekļu īpatsvaru (9.b diagramma). Citās valstīs, galvenokārt Austrijā un Vācijā, NS nesaskaras ar problēmām, kas saistītas ar parādsaistībām, bet tāpat samazina aizņemto līdzekļu īpatsvaru, tostarp zemu ieguldījumu un kredītu pieauguma ietekmē. Turpretim dažās valstīs augsta parāda līmeņa NS nozares arvien vairāk palielina savu ietekmi, tostarp dažos gadījumos pozitīvu kredīta plūsmu rezultātā. Tas galvenokārt ir Beļģijā, Somijā un Īrijā (šajā gadījumā gan lomu spēlē īpaši faktori, kas ir saistīti ar starptautisku uzņēmumu darbībām).

9.a diagramma. Mājāsaimniecību aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu ietekmējošie faktori (2016.g. 1. ceturksnis)

9.b diagramma. Nefinanšu sabiedrību aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu ietekmējošie faktori (2016.g. 1. ceturksnis)

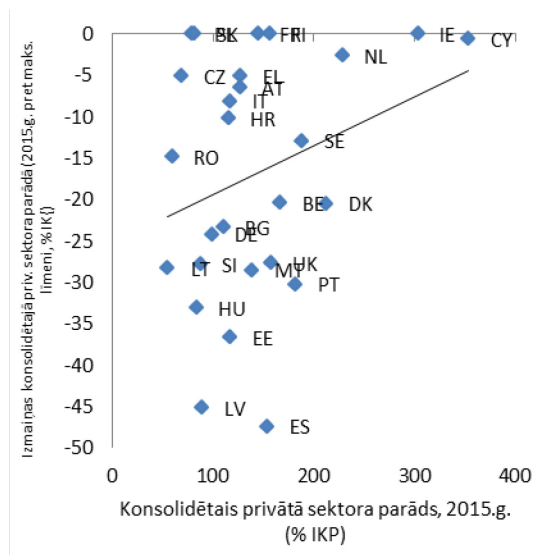

Avoti: Eurostat, Komisijas dienestu aprēķini.

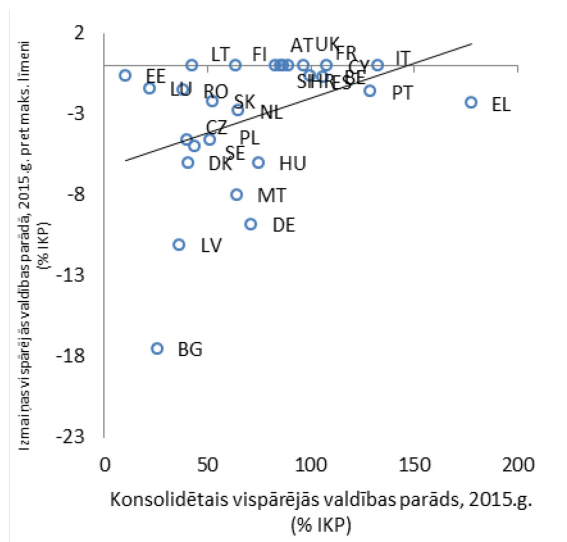
¹³ Teksts attiecas uz izmaiņām līdz 2016. gada 1. ceturksnim, kas var atšķirties no tā, kas ierosināts, pamatojoties uz rādītāju kopsavilkumiem, kuri attiecas uz 2015. gadu.

Piezīmes: Diagrammās redzams parāda attiecības pret IKP attīstības iedalījums četrās daļās: kredītu plūsmas, reālais IKP pieaugums, inflācija un citas izmaiņas. Aizņemto līdzekļu īpatsvara samazinājumu var panākt dažādos veidos apvienojot parāda atmaksu, ekonomikas izaugsmi un citas izmaiņas nenokārtoto parādu krājumā. Aktīva aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana ietver neto parāda atmaksu (negatīvas neto kredītu plūsmas), kas parasti rada nozares bilances nominālu samazinājumu un *ceteris paribus* atstāj nelabvēlīgu ietekmi uz saimniecisko darbību un aktīvu tirgiem. Pasīva aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, no otras puses, ietver pozitīvas neto kredītu plūsmas, ko neitralizē lielāks nominālā IKP pieaugums, kā rezultātā pakāpeniski samazinās parāda attiecība pret IKP.

10.a diagramma. Izmaiņas privātā sektora parāda un IKP attiecībā (2015.g. maksimuma punkts) un privātā sektora parāda līmenī (2015.g.)

10.b diagramma. Izmaiņas valsts parāda un IKP attiecībā (2015.g. maksimuma punkts) un valsts parāda līmenī (2015.g.)

Avots: Eurostat.

Piezīme: Luksemburga nav iekļauta grafikā, jo 59,2 procentpunktu kritums privātā sektora parāda un IKP attiecībā starp maksimuma punktu un 2015. gadu ir skaidrojams ar īpašiem faktoriem, kas saistīti ar starptautisku uzņēmumu klātbūtni.

Avots: Eurostat.

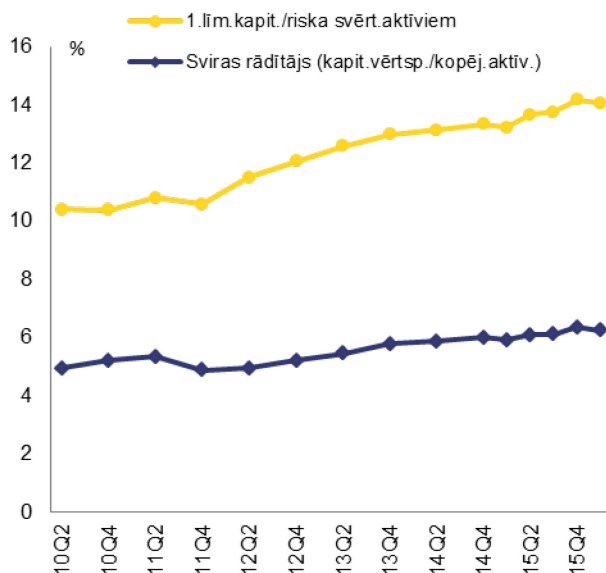
Piezīme: Īrija nav iekļauta grafikā, jo 40,9 procentpunktu kritums vispārējās valdības parāda un IKP attiecībā starp maksimuma punktu un 2015. gadu (78,6 % no IKP) ir skaidrojams ar īpašiem faktoriem, kas saistīti ar apjomīgo IKP pārskatīšanu 2015. gadā, kura savukārt saistīta ar starptautisku uzņēmumu darbībām.

Bankas ir nostiprinājušas kapitāla koeficientus, un to noturība kopumā uzlabojas, taču problēmas saglabājas. Pakāpeniska jaunu uzraudzības prasību ieviešana un banku nozares parādsaistību samazināšana eurozonas bankās 2015. gada beigās sekmēja kapitāla rādītāju palielinājumu līdz 14,2 % (pirmā līmeņa kapitāls pret riska svērtajiem aktīviem) salīdzinājumā ar 10,4 % 2011. gada beigās (11.a diagramma). Vispārējs banku kapitāla pozīcijas uzlabojums palīdz palielināt izturētspēju un nodrošināja pamatu nesenajai atlabšanai kredītu jomā, ņemot vērā ražošanas apjoma pieauguma atjaunošanos lielākajā daļā dalībvalstu. Tomēr kapitalizācija joprojām turpina atšķirties dažādās dalībvalstīs, kur attiecība (1. līmenis) pārsniedz 17 % 10 valstīs (ieskaitot Bulgāriju, Luksemburgu, Rumāniju, Slovēniju un Zviedriju), bet ir mazāka par 13 % sešās valstīs, tostarp Itālijā, Portugālē un Spānijā (11.b diagramma). Neto kredīta pieaugums privātajā sektorā 2015. gadā bija pozitīvs 17 dalībvalstīs (un pārsniedza robežvērtību tikai Luksemburgā), kas ir pieaugums no 16 dalībvalstīm 2014. gadā, liecinot par finansējuma pieejamības sākotnēju uzlabošanos, ko apliecina pētījumu rezultāti. Finanšu sektora saistības pakāpeniski atsāk ik gadu pieaugt, lai gan lielākajā daļā dalībvalstu pieaugums ir mazs un zem robežvērtības. Problēmas banku

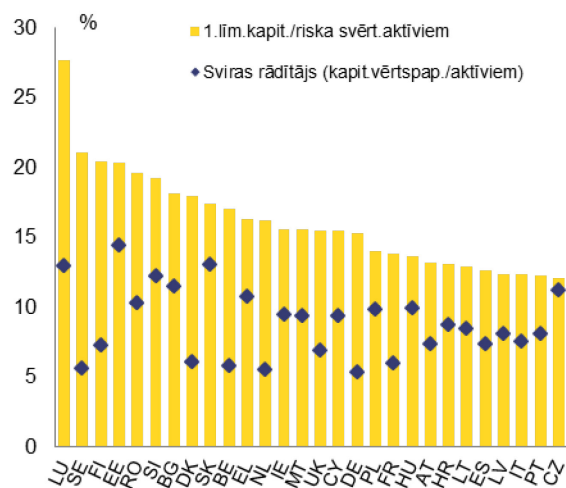
sektorā galvenokārt ir saistītas ar rentabilitātes perspektīvām (11.c diagramma) un ienākumus nenesošiem aizdevumiem vairākās valstīs (11.d diagramma). Nesadalītā peļņa ir bijusi galvenais instruments, lai uzlabotu banku kapitālu, bet lielākajā daļā dalībvalstu rentabilitāte joprojām ir zema, un ir paredzams, ka zema ienesīguma aktīvu uzkrāšanās zemu likmju vidē un novecojušu darījumdarbības modeļu pastāvēšana vēl vairāk ietekmēs rentabilitāti nākotnē. Savukārt zemā rentabilitāte ietekmē kapitāla novērtējumu un banku spēju piesaistīt jaunu kapitālu tirgū, tādējādi ierobežojot kredītu pieauguma iespējas. Turklāt pārmantojuma problēmas, kas izpaužas kā joprojām liels ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvars, turpina negatīvi ietekmēt banku bilances. Vairākās valstīs (Bulgārija, Horvātija, Kipra, Grieķija, Ungārija, Īrija, Itālija, Portugāle, Rumānija un Slovēnija) ir reģistrēts augsts visas sistēmas vidējais rādītājs, taču bankas ar augstu ienākumus nenesošu aizdevumu līmeni ir atrodamas arī citās dalībvalstīs. Itālijā un Portugālē ieņēmumus nenesošo aizdevumu augstais līmenis pastāv kombinācijā ar zemas kapitalizācijas līmeni. Pašlaik notiek bilances attīrīšana, bet progress nav vienmērīgs, un prakse uzkrājumu veidošanai saistībā ar zaudējumus nesošiem aizdevumiem atšķiras dažādās valstīs.

11.a diagramma. Kapitāla rādītāji eurozonā

11.b diagramma. Kapitāla rādītāji dalībvalstīs 2015. gada 4. ceturksnī

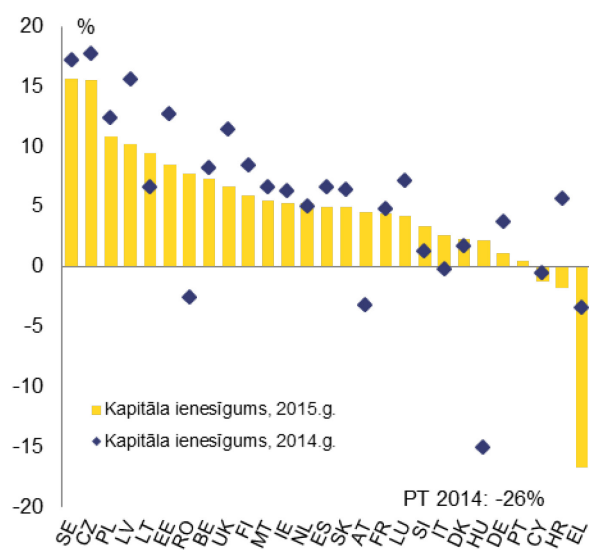

Avots: Eiropas Centrālā banka.

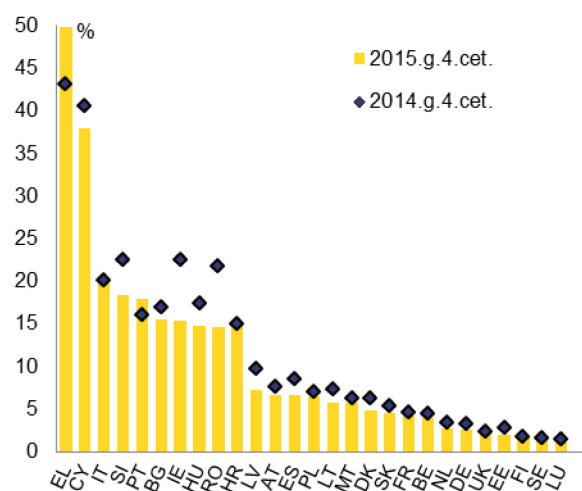
Avots: Eiropas Centrālā banka.

11.c diagramma. Banku kapitāla ienesīgums

Avoti: Eiropas Centrālā banka un Starptautiskais Valūtas fonds, Eiropas Komisijas aprēķini.

11.d diagramma. Ienākumus nenesoši aizdevumi, procentuālā daļa no kopējiem aizdevumiem un avansiem

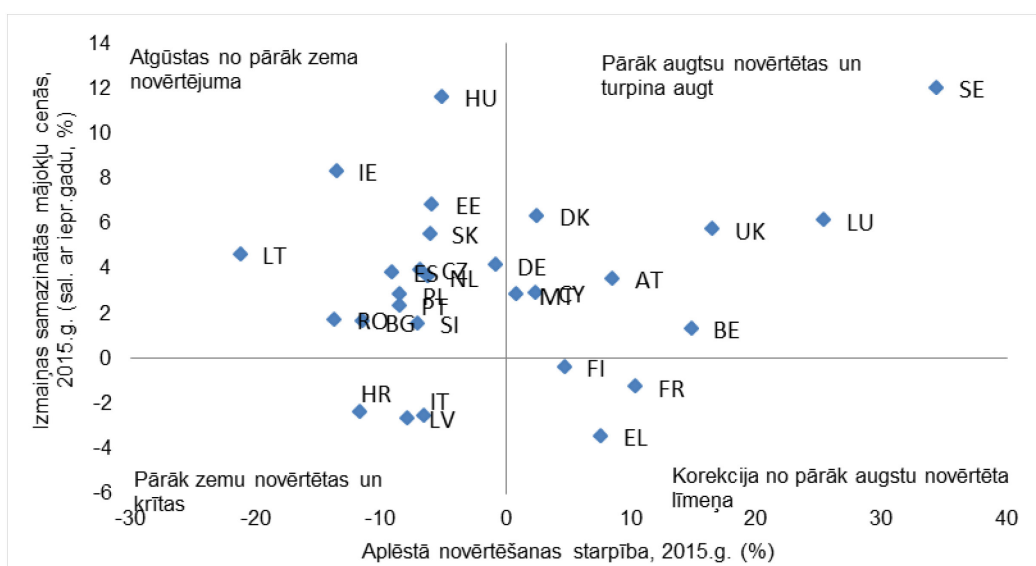

Avots: Eiropas Centrālā banka.

Reālās mājokļu cenas 2015. gadā pieauga lielākajā daļā dalībvalstu. Rādītāju kopsavilkums liecina par cenu pieaugumu 22 dalībvalstīs, vērtībām pārsniedzot robežvērtību Dānijā, Igaunijā, Īrijā, Luksemburgā, Ungārijā un Zviedrijā. Horvātijā, Itālijā un Latvijā mājokļu cenas samazinājās no līmeņa, kas jau bija aplēsts kā nepietiekami augstu novērtēts, tādējādi vēl vairāk palielinot negatīvās vērtēšanas atšķirības (12. diagramma). Turpretim mērens mājokļu reālo cenu samazinājums Somijā, Francijā un Grieķijā veicināja pastāvīgi

pārāk augsta novērtējuma samazināšanos. Vairākās citās dalībvalstīs mājokļu reālo cenu pieaugums 2015. gadā radīja papildu spiedienu uz jau tā pārāk augstu novērtētajiem mājokļu tirgiem. Grūtības ir īpaši redzamas Zviedrijā, kur mājokļu reālo cenu pieaugums 2015. gadā tika konstatēts papildus pārāk augsta novērtējuma ievērojamai starpībai. Turklāt turpmāku cenu pieaugumu ir veicinājis neto kredīta pieaugums mājsaimniecībām, kas notiek papildus jau tā augstajiem parāda līmeņiem. Dānija, Luksemburga un Apvienotā Karaliste ir trīs citas valstis, kurās 2015. gadā bija ievērojams cenu pieaugums, kas notika papildus pārāk augstas novērtēšanas starpībai. Visos trīs gadījumos šo pieaugumu arī veicināja neto kredītu plūsmu pieaugums mājsaimniecībām. Tādēļ šīs situācijas prasa rūpīgi uzraudzīt turpmāko attīstību. Igaunijā, Īrijā, Ungārijā un Slovākijā cenas atgūstas no pārāk zema novērtējuma līmeņa, savukārt citur cenu pieaugums ir mērens un notiek papildus ierobežotai pārāk augstas novērtēšanas starpībai vai palīdz samazināt pārāk zemas novērtēšanas atšķirību.

12. diagramma. Mājokļu cenu novērtēšanas līmeņi un variācijas 2015. gadā

Avots: Eurostat, ECB, Starptautisko norēķinu banka, ESAO, Komisijas dienestu aprēķini.

Piezīme: Pārāk augstas novērtēšanas starpību aprēķināja kā cenas/ienākumu, cenas/īres maksas un pamata modeļa vērtēšanas starpību vidējos lielumos.

Valsts parāda attiecība daudzās dalībvalstīs nedaudz samazinājās 2015. gadā, bet parasti tas nenotika valstīs ar vislielākajiem parādiem. Rādītāju kopsavilkuma vērtības 2015. gadā pārsniedza robežvērtību 17 dalībvalstīs. Desmit valstīs no minētajām, tostarp Kiprā, Francijā, Īrijā, Spānijā un Portugālē, tas notika apvienojumā ar privātā sektora parādsaistībām, kas arī pārsniedza robežvērtību, radot aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas spiedienu visā ekonomikā. Pašreizējā zemas izaugsmes un zemas inflācijas vide joprojām neatbalsta stingru valsts parāda attiecības samazināšanos, neraugoties uz dalībvalstu centieniem samazināt budžeta deficītu (kas strukturālā izteiksmē 2015. gadā samazinājās 21 valstī) un radīt primāro pārpalikumu (kas tika sasniegts 19 valstīs). Valsts parāda attiecības samazināšanās galvenokārt notiek dalībvalstīs, kurās ir mazāks parādsaistību līmenis (10.b diagramma), kur visnoturīgākais kritums bija vērojams Dānijā, Vācijā, Latvijā, Maltā un Nīderlandē. Turpretim neviena no dalībvalstīm, kurās ir visaugstākā vispārējās

valdības parāda attiecība pret IKP (Beļģija, Horvātija, Kipra, Francija, Grieķija, Itālija, Portugāle, Spānija), vēl nav uzsākusi ilgspējīgu parāda attiecības samazināšanu. Starp valstīm, kurās ir augsts parāda līmenis, Īrija ir vienīgā, kas ir uzsākusi stabilu un pastāvīgu valsts parādsaistību samazināšanu, pateicoties spēcīgam reālā un nominālā IKP pieaugumam. Lai gan šo tendenci ir pastiprinājušas nesenās IKP rādītāju augšupvērstās korekcijas, ko radīja starptautisku uzņēmumu darbība, pamattendence joprojām ir stabila.

3. ierāmējums: norises nodarbinātības un sociālajā jomā

Darba tirgus apstākļi 2015. gadā un 2016. gada pirmajā pusē turpina uzlaboties. Nodarbinātības jomā gada pieaugums eurozonā un ES kopumā sasniedza aptuveni 1 % lielāko 2015. gada daļu un pieauga līdz aptuveni 1,6 % 2016. gada pirmajā pusē. Nodarbinātības izaugsme eurozonā sasniedza tādu pašu izaugsmes līmeni kā ārpus eurozonas valstīs pēc tam, kad tā laikā no 2012. gada līdz 2015. gadam bija atpalikusi. Tāpat bezdarba līmenis vēl vairāk samazinājās 2015. gadā un 2016. gada pirmajā pusē. Bezdarba līmeņa atšķirības visā ES samazinājās no augsta līmeņa, lai gan vairākās valstīs tas joprojām ir augsts, jo īpaši Grieķijā un Spānijā, kur bezdarbs skar aptuveni 20 % darbaspēka, un Horvātijā, Kiprā, Itālijā un Portugālē, kur bezdarba līmenis joprojām pārsniedz 10 %. Rādītāju kopsavilkuma vērtības par trīs gadu vidējo bezdarba līmeni 2015. gadā pārsniedz robežvērtību attiecībā uz visām šīm valstīm papildus Bulgārijai, Francijai, Īrijai, Latvijai, Lietuvai un Slovākijai. Kopumā 2016. gada otrajā ceturksnī bezdarba līmenis eurozonā saglabājas par 1,5 procentpunktiem augstāks nekā ES kopumā, lielā mērā atspoguļojot nepieciešamību pēc atlikušajām korekcijām vairākās eurozonas valstīs. Turklāt, lai gan nodarbinātības pieaugums un bezdarba līmeņa samazināšanās līdz šim ir bijusi salīdzinoši liela, ņemot vērā ražošanas apjoma nelielo pieaugumu pēdējos gados, vēl nav skaidrs, vai ar nelielu atlabšanu var panākt stabilu darba tirgus nosacījumu uzlabošanu.

Nodarbinātības līmenis ir palielinājies gandrīz visās dalībvalstīs. Nodarbinātības līmenis (iedzīvotāji vecumā no 20–64 gadiem) 2015. gadā sasniedza 70 % ES kopumā un turpināja palielināties līdz 71 % 2016. gada otrajā ceturksnī, pirmo reizi pārsniedzot 2008. gada maksimālo rādītāju, kas bija nedaudz lielāks par 70 %. Aktivitātes līmenis (iedzīvotāji vecumā no 15–64 gadiem) palielinājās gandrīz visur, taču samazinājās Kiprā un nedaudz pazeminājās Beļģijā un Vācijā. Aktivitātes līmenis ES un eurozonā 2015. gadā bija attiecīgi 72,5 % un 72,4 %, kas par 3 un 2 procentpunktiem pārsniedza pirmskrīzes līmeni. Tas var atspoguļot ieiešanu darba tirgū krīzes laikā, lai sekmētu mājāsaimniecību ienākumus situācijā, kad attiecībā uz nodarbinātību un darba algu valdība palielināta neskaidrība, kā arī lielāka vecāka gadagājuma darba ņēmēju dalība darba tirgū.

Darbiekārtošanas rādītāji darba meklētājiem, kuri piedzīvo bezdarba periodus, kas ir ilgāki par 12 mēnešiem, sāka uzlaboties 2015. gadā. Turpretim bezdarba līmeņa samazināšanās atlabšanas sākumā galvenokārt bija saistīta ar darba atstāšanas rādītāju samazinājumu. Līdz ar to ilgtermiņa bezdarba līmenis 2015. gadā samazinājās lielākajā daļā ES, bet joprojām bija augsts. Astoņās valstīs tika reģistrēts rādītājs, kas par 0,5 procentpunktiem vai vairāk pārsniedz pirms trim gadiem reģistrētos rādītājus. Lielākā daļa bija vērojama Horvātijā, Grieķijā un Spānijā, kur vairāk nekā 10 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem ir bez darba ilgāk nekā vienu gadu.

Jauniešu bezdarba līmenis krītas. Jauniešu bezdarba līmenis samazinājās visās dalībvalstīs, izņemot Somiju, un mazākā mērā samazinājās Austrijā, Francijā un Maltā. Jauniešu bezdarba līmenis bieži ir samazinājies straujāk nekā kopējais bezdarba līmenis, atspoguļojot lielāku ciklisko reakciju un neizmantoto darbaspēka potenciālu valstīs, kurās ir augsts bezdarba līmenis. Vērtības pārsniedza trīs gadu izmaiņu rādītāju kopsavilkuma robežvērtību Beļģijā, Kiprā, Somijā un Itālijā. 2015. gadā bieži samazinājās to jauniešu īpatsvars, kas nav iesaistīti ne darba tirgū, ne izglītībā, ne apmācībā, taču šis samazinājums bija retāks nekā jauniešu bezdarba jomā, faktiski saglabājoties virs divciparu zīmes divās trešdaļās ES dalībvalstu.

Darbaspēka mobilitāte un migrācija ir palīdzējusi mazināt darba tirgus nelīdzsvarotību. Tomēr bezdarba izlīdzināšanas lielums un nozīme joprojām kopumā ir ierobežoti. Neto ienākošās iedzīvotāju plūsmas 2015. gadā bija vislielākās valstīs ar viszemāko bezdarba līmeni 2014. gadā (jo īpaši Austrijā, Vācijā un Luksemburgā); viena no lielākajām neto izejošajām plūsmām notika paralēli vienam no lielākajiem bezdarba līmeņa samazinājumiem 2015. gadā (piemēram, Horvātijā, Grieķijā, Latvijā un Lietuvā). Iespējams, ka acīmredzamo neatbilstību starp pieaugošām ienākošajām plūsmām ES saņēmējvalstīs un izejošajām plūsmām ES nosūtītājvalstīs veicināja tas, ka migrācijai no ārpus ES esošām valstīm ir pieaugoša nozīme, tostarp bēgļiem no Tuvo Austrumu valstīm.

Sociālā situācija lēnām uzlabojas, bet joprojām ir sarežģīta vairākās dalībvalstīs. To cilvēku īpatsvars, kuri ir pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam (*AROPE*), samazinājās no 24,4 % 2014. gadā līdz 23,7 % 2015. gadā, kas ir samazinājums vairāk nekā trīs ceturtdaļās dalībvalstu 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu un kas ir samazinājums vairāk nekā pusē visu valstu salīdzinājumā ar laikposmu pirms trim gadiem — tā norāda BMZ rādītāju kopsavilkums.^{14 15} Pēdējo trīs gadu laikā samazinājums visspēcīgākais bija Bulgārijā, Ungārijā, Latvijā un Rumānijā, savukārt Kiprā, Grieķijā, Nīderlande, Portugāle un Spānija uzrādīja vislielāko pieaugumu. Rādītāji ievērojami atšķiras no aptuveni 40 % Bulgārijā un Rumānijā līdz mazāk nekā 20 % Čehijas Republikā, Francijā, Nīderlandē un Ziemeļvalstīs. Salīdzinājumā ar pirmskrīzes gadiem šie riski mazinājās vairākās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs (jo īpaši Polijā un Rumānijā) un palielinājās lielākajā daļā pārējo valstu (jo īpaši attiecībā uz Kipru, Grieķiju un Spāniju). Ilgstoši vāja sociālā situācija var dažādos veidos nelabvēlīgi ietekmēt potenciālo IKP izaugsmi un radīt riskus, kad pasliktina makroekonomikas nelīdzsvarotību.

Nabadzības vai sociālās atstumtības risku tendences izriet no vairākiem faktoriem. Pirmkārt, nabadzības riskam pakļauto cilvēku skaits (monetārā nabadzība) pēdējos gados ir pieaudzis lielākajā daļā dalībvalstu trīs gadu un ilgādu izmaiņu ziņā. Otrkārt, smaga materiālā nenodrošinātība (SMN) trīs gadu laikā daudzās dalībvalstīs ir samazinājusies. Nabadzīgākajās dalībvalstīs ir vērojams SMN būtisks samazinājums, kas ir absolūts nabadzības noteikšanas līdzeklis, kas atspoguļo to, ka šīs valstis panāk augstāku ienākumu līmeni. SMN pieaugums bijis vērojams valstīs, kurās ir lielāks IKP uz vienu iedzīvotāju, bet kuras vairāk skārusi krīze, it īpaši Grieķijā, Itālijā un Spānijā. Visbeidzot, lai gan nesen ir samazinājies vai stabilizējies to personu īpatsvars (vecumā zem 60), kuri dzīvo mājāsaimniecībās ar ļoti zemu darba intensitāti, trīs gadu izmaiņas joprojām norāda, ka lielākajā daļā ES dalībvalstu salīdzinājumā ar 2012. gadu ir bijis palielinājums vai labākajā gadījumā stabilizācija.

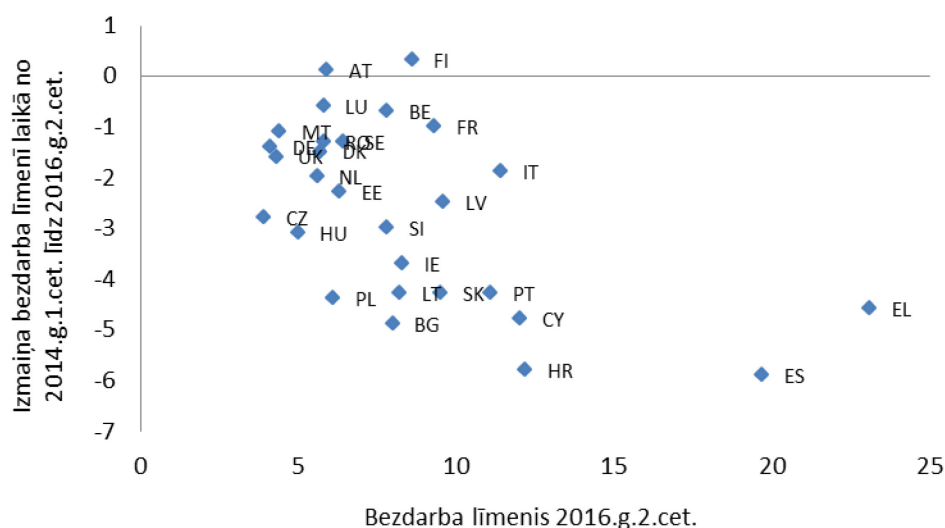
Krīzes periodā ienākumu nevienlīdzība pieauga lielākajā daļā ES valstu.¹⁶ Tomēr ienākumu nevienlīdzība 2015. gadā stabilizējās vai samazinājās daudzās dalībvalstīs. Taču tādās valstīs kā Lietuva un Rumānija ir reģistrēts vislielākais ienākumu nevienlīdzības pieaugums situācijā, kas jau tā

¹⁴ Šis rādītājs atbilst summai, ko veido personas, kas ir: pakļautas nabadzības riskam (pēc sociālajiem pabalstiem), ko sauc arī par monetāro nabadzību; vai smagā materiālā nenodrošinātībā (SMN); vai dzīvo mājāsaimniecībās ar ļoti zemu nodarbinātības intensitāti. Personas uzskaita tikai vienu reizi arī tad, ja tās atbilst vairākiem apakšrādītājiem. Personas, kas ir pakļautas nabadzības riskam, ir personas, kuru ekvivalents rīcībā esošais ienākums ir zemāks par 60 % no valsts vidējā ekvivalentā rīcībā esošā ienākuma. Smaga materiālā nenodrošinātība ietver rādītājus, kas saistīti ar resursu nepietiekamību, proti, to cilvēku procentuālais īpatsvars, kas saskaras ar vismaz 4 no 9 nenodrošinātības kritērijiem. Personas, kas dzīvo mājāsaimniecībās, kurās ir ļoti zema nodarbinātības intensitāte, ir 0–59 gadus vecas personas, kas dzīvo mājāsaimniecībās, kurās pieaugušie (vecumā no 18 līdz 59 gadiem) pēdējā gadā izmantojuši mazāk par 20 % no sava kopējā nodarbinātības potenciāla. Par 2015. gadu nav pieejami dati par Īriju, Horvātiju, Itāliju un Luksemburgu.

¹⁵ Datu sērijās par Bulgāriju, Igauniju un Rumāniju ir pārtrūkumi.

¹⁶ Nevienlīdzība, ko mēra ar *S80/S20* ienākumu kvintīļu attiecības rādītāju un ekvivalento rīcībā esošo ienākumu Džini koeficientu. Ar pirmo rādītāju to personu ienākumus, kas ir ienākumu sadalījuma augstākās kvintiles beigās, salīdzina ar to personu ienākumiem, kuras ir zemākās kvintiles sākumā. Otro rādītāju definē kā attiecību starp iedzīvotāju, kas sadalīti atkarībā no to ekvivalentā rīcībā esošā ienākuma līmeņa, kumulatīvo daļu un kopējā ekvivalentā rīcībā esošā ienākuma, ko tie saņem, kumulatīvo daļu: to mēra no 0, kur ienākumi ir vienmērīgi sadalīti visiem iedzīvotājiem, līdz 1, kur visus valsts ienākumus nopelna viena persona. Dati liecina par diezgan lielām atšķirībām saistībā ar šiem diviem mērījumiem: pēdējos gados *S80/S20* samazinājās retāk nekā Džini koeficients, bet *S80/S20* bija arī mazāk palielinājies krīzes laikā.

13. diagramma. Bezdarba līmeņa attīstība (iedzīvotāji vecumā no 20 līdz 64 gadiem) 2014. gada 1. ceturksnī un 2016. gada 2. ceturksnī.

Avots: Eurostat.

Kopumā riski un neaizsargātība, kas izriet no pārmantotām problēmām un/vai jaunākajām tendencēm, ir vērojama vairumā dalībvalstu. Tas, cik lielā mērā nopietni un steidzami ir jānāk klajā ar atbilstīgiem politikas risinājumiem, dalībvalstīs ievērojami atšķiras atkarībā no neaizsargātības vai tendenču rakstura, kā arī to konkrēto ietekmi uz vienu vai vairākām ekonomikas nozarēm.

- Lielu daļu dalībvalstu ietekmē *vairāku un savstarpēji saistītu uzkrājumu un/vai plūsmas neaizsargātība*. Tas attiecas uz valstīm, kuras visvairāk skāra kāpuma un krituma kredīticikls, ko bieži vien saista ar likviditātes un maksāspējas jautājumiem to banku sektoros, kā arī tekošo kontu pozīciju viskrasākās apvērse. Vairākos gadījumos (Kipra, Horvātija, Portugāle) paaugstinātas privātā sektora parādsaistības papildina augsts valsts parāda līmenis, apjomīgas un negatīvas neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas un neatrisinātie jautājumi banku sistēmā. Minētās valstis vēl aizvien saskaras ar ievērojamām aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas vajadzībām situācijā, ko raksturo ierobežotas fiskālās manevrēšanas iespējas, augsts bezdarba līmenis, zema inflācija un zems reālā IKP pieaugums. Arī Bulgārijā, Īrijā, Slovēnijā un Spānijā ir vairākas neaizsargātības, kas ir savstarpēji saistītas, bet to novēršanā ir panākts ātrāks progress nekā iepriekš minētajās valstīs.

- Dažās dalībvalstīs neaizsargātību rada galvenokārt *liels uzkrātais vispārējās valdības parāds* un bažas par *iespējamo ražošanas apjoma pieaugumu un konkurētspēju*. Tas jo īpaši attiecas uz Itāliju, kur neaizsargātības ir arī saistītas ar banku sektoru, jo īpaši lielu uzkrāto ieņēmumus nenesošu kredītu apjomu. Beļģija un Francija arī saskaras ar vispārējās valdības parādu un iespējamajām izaugsmes problēmām, bet tām nav jārisina līdzīgi potenciālie riski, kas izriet no neaizsargātām bankām.
- Dažām dalībvalstīm ir raksturīgi *apjomīgi un noturīgi tekošā konta pārpalikumi*, kas atspoguļo vāju privāto patēriņu un ieguldījumus. Šāda situācija ir jo īpaši Dānijā, Vācijā, Nīderlandē un Zviedrijā. Turklāt Vācijā saskaras ar aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu visās ekonomikas nozarēs, lai arī parāda līmenis nav salīdzinoši augsts. Apjomīgi un noturīgi pārpalikumi var norādīt uz neizmantotām izaugsmes iespējām un pieaugošiem kreditoru riskiem. Turklāt nepilnības kopējā pieprasījumā ietekmē pārējo eurozonu saistībā ar zemu izaugsmi un zemu inflāciju.
- Dažās dalībvalstīs *cenu vai izmaksu mainīgo lielumu izmaiņas norāda uz iespējamām ekonomikas pārkaršanas pazīmēm*. Zviedrijā, kā arī Dānijā, Luksemburgā un Apvienotajā Karalistē, cenu spiediens attiecas galvenokārt uz mājokļu nozari, ko papildina būtiski mājtsaimniecību parāda līmeņi. Bulgārijā, Igaunijā, Latvijā un Lietuvā vienības darbaspēka izmaksas turpina palielināties relatīvi straujā tempā.
- Dažās dalībvalstīs neaizsargātība un iespējami neilgtspējīgas tendences ir koncentrētas galvenokārt *konkrētā ekonomikas nozarē*. Nīderlandē joprojām pastāv neaizsargātība, kas ir saistīta ar mājtsaimniecību parādsaistībām un mājokļu tirgu apvienojumā ar lielu tekošā konta pārpalikumu. Somijā neaizsargātība attiecas galvenokārt uz konkurētspēju, ko rada strukturālas pārmaiņas ekonomikā.

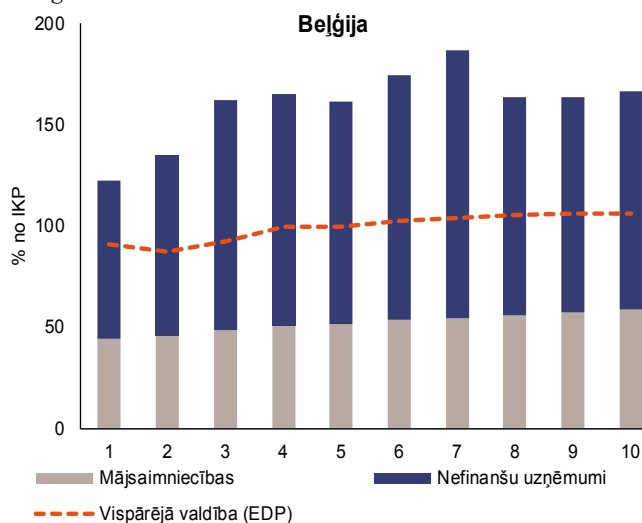
Kopumā padziļināts pārskats ir sagatavots par 13 valstīm¹⁷. Attiecībā uz visām šīm valstīm padziļinātais pārskats tika veikts iepriekšējā ciklā, kura laikā padziļinātais pārskats tika sagatavots kopā 19 valstīm. Lai arī padziļināto pārskatu skaita samazinājums atspoguļo jaunāko progresu, kas sasniegts nelīdzsvarotību novēršanā, joprojām pastāv neaizsargātība pat tajās valstīs, par kurām šajā posmā padziļinātus pārskatus nesagatavo, un, kā norādīts 3. iedaļā, turpināsies tendenču uzraudzība. Attiecībā uz 2016. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumiem (BMZ) visievērojamākais progress ir panākts, novēršot ārējo nelīdzsvarotību neto debitorvalstīs, un kopumā stāvoklis darba tirgos ir turpinājis uzlaboties. Tomēr iekšējo un ārējo uzkrājumu nelīdzsvarotību pielāgošanās notiek lēnām, kas joprojām ir risku un neaizsargātības avots daudzās dalībvalstīs, apgrūtinot arī ieguldījumu perspektīvas un ekonomikas atlabšanu. Savukārt, tā kā cenu spiediena veidošanās ir sākumstadijā, dažās valstīs ir nepieciešama cieša uzraudzība.

¹⁷ Šīs valstis ir Bulgārija, Horvātija, Kipra, Somija, Francija, Vācija, Īrija, Itālija, Nīderlande, Portugāle, Slovēnija, Spānija un Zviedrija.

3. NELĪDZSVAROTĪBA, RISKI UN KOREKCIJAS: KONKRĒTĀM VALSTĪM ADRESĒTIE KOMENTĀRI

Beļģija: Iepriekšējā MNNP kārtā Beļģijā *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, izmaiņas eksporta tirgus daļās un privātā sektora un valsts parādsaistībās, kā arī ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmeņa izmaiņas.

A1. diagramma: Parāds ekonomikas nozarēs

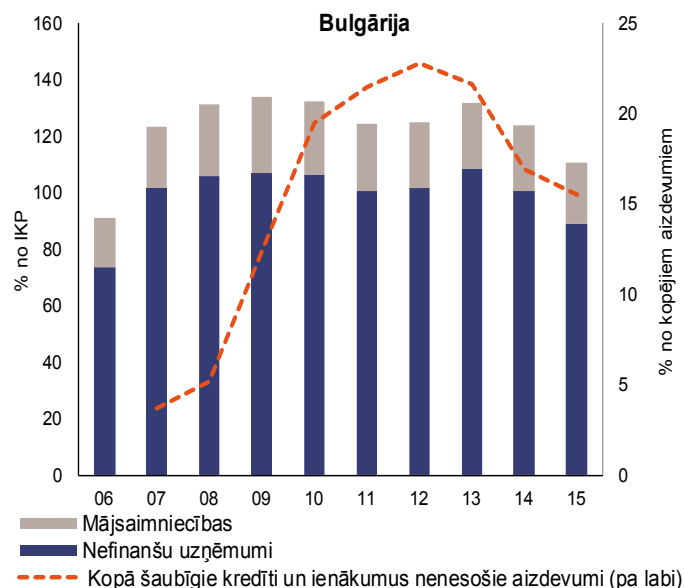
Avots: Eurostat

Ārējās ilgtspējības pamatā ir līdzsvarota tekošā konta pozīcija un ļoti labvēlīgā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija. Uzkrātie eksporta tirgus daļas zaudējumi joprojām ir apjomīgi, bet ir radušies pēdējos gados, neraugoties uz zaudējumiem 2015. gadā. Paredzams, ka šī tendence turpināsies līdz ar vienības darbaspēka izmaksu pieauguma ievērojamu palēnināšanos. Privātais parāds aizvien ir relatīvi augsts, jo īpaši attiecībā uz nefinanšu uzņēmumiem, lai arī grupas iekšējie aizdevumi palielina parāda rādītājus. Ar mājsaimniecību parādu saistītos riskus izraisa galvenokārt mājokļu tirgus. Reālās mājokļu cenas pēdējos gados ir bijušas salīdzinoši stabilas, bet nav veikta korekcija attiecībā uz ātro cenu pieaugumu līdz 2008. gadam. Valsts parāds ir stabils, bet augstā līmenī un turpina radīt lielu izaicinājumu publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspējībai. Jaunākie dati liecina par to, ka ilgtermiņa bezdarba līmeņa pieaugums būtībā ir ciklisks, savukārt augstais un noturīgais jauniešu bezdarbs ir strukturālāka iezīme. To cilvēku skaits, kas dzīvo mājsaimniecībās ar ļoti zemu nodarbinātības intensitāti, ir viens no visaugstākajiem salīdzinājumā ar visām dalībvalstīm, uzsverot aizvien lielāku Beļģijas darba tirgus polarizēto stāvokli.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz konkurētspēju, publiskā sektora parādsaistībām, mājokļu cenām un darba tirgus darbību, kaut gan ar šiem jautājumiem saistītie riski joprojām ir ierobežoti. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Bulgārija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Bulgārija piedzīvo *pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību* saistībā ar joprojām pastāvošo nestabilitāti finanšu sektorā un augstajām uzņēmumu parādsaistībām augsta bezdarba līmeņa apstākļos. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), vienības darbaspēka nominālās izmaksas (VDI) pieaugums un bezdarba līmenis.

A2. diagramma: Privātā sektora parāds un ienākumus nenesošie kredīti

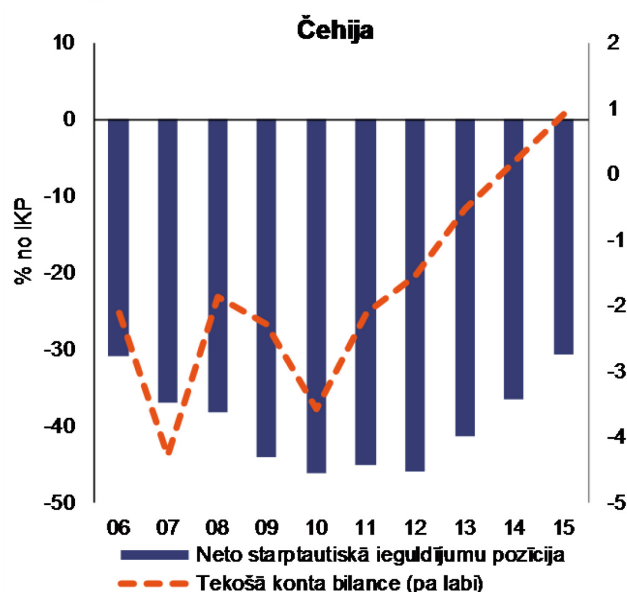
Avots: Eurostat un ECB

Negatīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija joprojām pārsniedz kopsavilkuma rādītāju robežvērtību, bet turpināja uzlaboties, ņemot vērā pozitīvu tekošo kontu. Eksporta tirgus daļa pēdējo piecu gadu laikā ir palielinājusies, neraugoties uz zaudējumiem 2015. gadā. Vienības darbaspēka izmaksu pieaugums pastāvīgi palēninās, lai arī trīs gadu vidējais rādītājs joprojām pārsniedz indikatīvo robežvērtību. Privātā sektora parādsaistības joprojām rada bažas, jo īpaši attiecībā uz nefinanšu uzņēmumiem, un jaunākie dati liecina par pareizu, bet lēnu aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas procesu. Nelīdzsvarotības aizvien ir vērojamas finanšu sektorā, un nepilnības joprojām pastāv maksātnespējas satvarā. Ieņēmumus nenesošo kredītu līmenis ir samazinājies, bet joprojām ir augsts. Ir pabeigta aktīvu kvalitātes pārskatīšana un stresa testi banku sektorā, un tajos netika konstatēta būtiska nepieciešamība pēc papildu kapitāla minētajā sektorā. Tomēr būs jāveic turpmāko pasākumu stingra īstenošana, tostarp, izmantojot ieteikumus, ko Bulgārijas centrālā banka ir sniegusi atsevišķām bankām. Tiek veikta līdzīga pārskatīšana apdrošināšanas un pensijas fondu sektoros. Bezdarba līmenis pārsniedz indikatīvo robežvērtību, lai arī tam ir tendence samazināties saistībā ar neseno IKP izaugsmes nostiprināšanos, savukārt ilgtermiņa bezdarba līmeņa pieaugums vairs nepārsniedz tā indikatīvo robežvērtību. Joprojām bažas rada noturīgas strukturālās problēmas darba tirgū, piemēram, zema līdzdalība, kā arī prasmju un kvalifikāciju neatbilstības.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas saistīti ar ārējo un iekšējo nelīdzsvarotību, tostarp finanšu sektorā. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto pārmērīgo nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu turpināt analizēt makroekonomikas risku saglabāšanos un pārraudzīt progresu pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanā.

Čehijas Republika: Iepriekšējā MNNP kārtā Čehijas Republikā *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rezultātu apkopojumā neviens no rādītājiem nepārsniedz to indikatīvās robežvērtības.

A3. diagramma: NSIP un tekošā konta balance

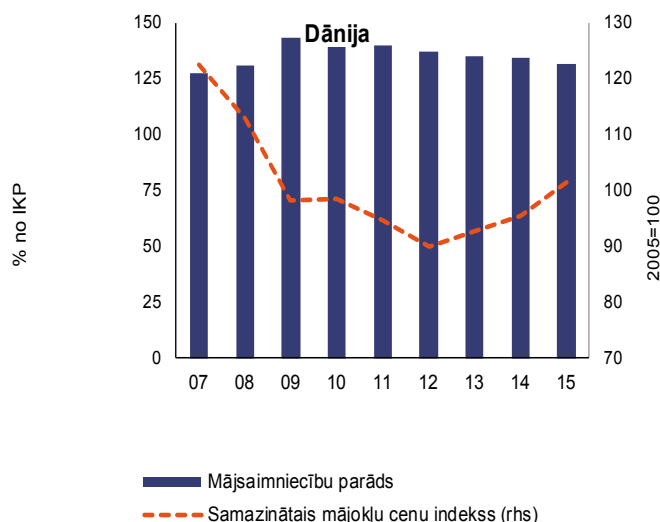
Avots: Eurostat

Tekošā konta balance pēdējo gadu laikā ir būtiski uzlabojusies, trīs gadu vidējam rādītājam kļūstot pozitīvam 2015. gadā. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija 2015. gadā pakāpeniski samazinājās un mainījās, nepārsniedzot robežvērtību, daļēji saistībā ar notiekošo ārvalstu valūtā denominēto aktīvu uzkrāšanu Čehijas valsts bankā, ko veic valūtas maiņas kursa pret euro minimālās vērtības ieviešanas ietvaros. Ar ārējo pozīciju saistītie riski kopumā joprojām ir nelieli, jo lielu daļu ārvalstu saistību veido ārvalstu tiešie ieguldījumi, un tādēļ neto ārējais parāds ir ļoti zems. Konkurētspējas pieaugums 2015. gadā bija vēl lielāks, nedaudz palielinoties eksporta tirgus daļām un nedaudz samazinoties vienības darbaspēka nominālajām izmaksām. Algu pieauguma paātrināšanās un iespējamā valūtas maiņas kursa paaugstināšanās pēc valūtas maiņas kursa pret euro minimālās vērtības atcelšanas varētu mazināt šos nesenos ieguvumus. Iekšējo nelīdzsvarotību riski šķiet zemi. Neraugoties uz lielākām mājāsaimniecību iespējām mājokļu tirgū, privātā sektora parāda līmenis nedaudz samazinājās 2015. gadā un atrodas robežvērtības ietvaros. Reālo mājokļu cenu pieaugums arī nedaudz palielinājās 2015. gadā. Galvenokārt ārvalstīm piederošais banku sektors joprojām ir stabils, 2015. gadā kopējās finanšu sektora saistības pieauga tikai nedaudz. Valsts parāds ir samazinājies, un paredzams, ka tas turpinās kristies robežvērtības ietvaros. Bezdarba līmenis ir zems.

Kopumā ekonomikas analīze norāda uz ierobežotiem ārējiem riskiem un zemiem iekšējiem riskiem. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Dānija: Iepriekšējā MNNP kārtā Dānijā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, tekošā konta balance, eksporta tirgus daļu izmaiņas, reālās mājokļu cenas un privātā sektora parāds.

A4. diagramma: Mājsaimniecību parāds un mājokļu cenu indekss

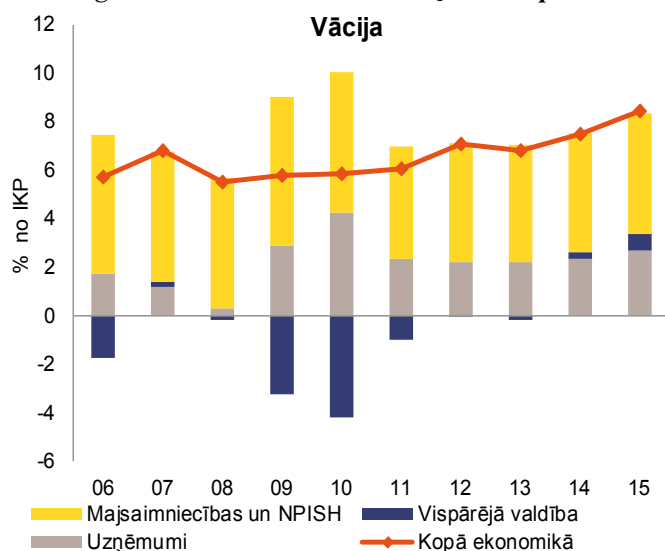
Avots: Eurostat

Tekošā konta bilanci aizvien ir lieli pārpalikumi. Tas atspoguļo spēcīgus privātā sektora un valsts uzkrājumus, augstus ieņēmumus no ieguldījumiem ārvalstīs, kā arī ierobežotus uzņēmumu ieguldījumus. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija ir pozitīva un augsta, lai gan 2015. gadā tā samazinājās saistībā ar negatīva novērtējuma sekām. Uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi 2015. gadā samazinājās, lai gan salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija papildu zaudējumi, un paredzams, ka turpmākajos gados tie būs ierobežoti. Eksporta neseno relatīvi vājo pozīciju var daļēji saistīt ar samazinājumu naftas un gāzes ieguves un jūras kravu pārvadājumu jomā. Izmaksu konkurētspējas rādītāji joprojām ir diezgan stabili. Privātā sektora parāds 2015. gadā daļēji samazinājās, bet joprojām ir ļoti augsts. Salīdzinoši augstais mājsaimniecību parāds atspoguļo arī hipotēku banku īpašu finansēšanas modeli un progresīvu pensiju sistēmu. Aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana rit lēni, jo stimuli nomaksāt parādu ir vāji, tajā pašā laikā tie ir labvēlīgi ar mājokļa īpašumtiesībām nodrošinātiem aizdevumiem. Reālo mājokļu cenu pieaugums paātrinājās, pārsniedzot robežvērtību 2015. gadā, savukārt procentu likmes bija ļoti zemas, un tādēļ ir nepieciešama cieša uzraudzība. Tomēr banku nozare joprojām ir stabila, un tendences kredītu jomā ir ierobežotas. Pakāpeniski tiek ieviesti regulatīvie un uzraudzības pasākumi, lai palielinātu finanšu sektora stabilitāti un samazinātu parādu stimulus mājsaimniecībām. Bezdarba līmenis joprojām ir zems.

Kopumā ekonomikas analīze norāda uz iespējamajiem jautājumiem, kas ir saistīti ar privātā sektora parādu un mājokļu sektoru, bet riski, šķiet, ir ierobežoti. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Vācija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Vācija saskaras ar *makroekonomikas nelīdzsvarotību*, jo īpaši saistībā ar riskiem, kas izriet no pārmērīgiem ietaupījumiem un nepietiekamiem privātā un publiskā sektora ieguldījumiem. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, tekošā konta pārpalikums un valsts parāds.

A5. diagramma: *Neto aizdevumi/aizņēmumi pa nozarēm*

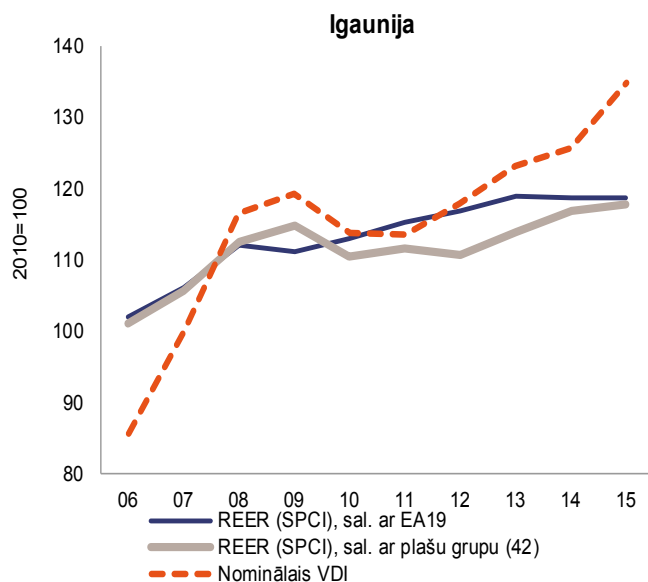
Avots: Komisijas dienesti. *NPISH* ir mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas

Tekošā konta pārpalikums 2015. gadā turpināja palielināties no jau ļoti augsta līmeņa, ko vēl vairāk veicināja spēcīgi pozitīvi tirdzniecības noteikumi saistībā ar zemākām naftas cenām un labvēlīgu valūtas maiņas kursu. Paredzams, ka šis pārpalikums saglabāsies augstā līmenī arī turpmākajos gados. Sagaidāms, ka ieguldījumi būs nepietiekami, un tie kā IKP daļa lielākoties joprojām ir tajā pašā zemajā līmenī kopš 2011. gada. Ļoti lielā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija turpināja strauji pieaugt. Vienības darbaspēka izmaksas pieauga virs vidējā eurozonas rādītāja, pakāpeniski noslēdzot negatīvo starpību attiecībā pret eurozonas partneriem. Privātā sektora kredīta plūsmas pieauga, savukārt privātā sektora aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana turpinājās līdz ar uzņēmumu un mājsaimniecību uzkrājumu stiprināšanu. Paātrinājās reālo mājokļu cenu pieaugums, bet šis rādītājs nepārsniedz robežvērtību. Valsts parāda īpatsvars turpināja samazināties. Finanšu sektors joprojām ir nestabilā situācijā zemās rentabilitātes dēļ. Ļoti zems un sarūkošs bezdarba līmenis atspoguļo stabilo Vācijas darba tirgu.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ļoti lielo un pieaugošo ārējo pārpalikumu un spēcīgo paļaušanos uz ārējo pieprasījumu, kas rada izaugsmes riskus un uzsver vajadzību pēc nemītīgas līdzsvara meklēšanas par labu iekšzemes avotiem. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto nelīdzsvarotību, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.

Igaunija: Iepriekšējā MNNP kārtā Igaunijā *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, negatīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), reālais efektīvais valūtas maiņas kurss (*REER*), vienības darbaspēka izmaksas un mājokļu cenas.

A6. diagramma: *Reālais efektīvais valūtas maiņas kurss un VDI*

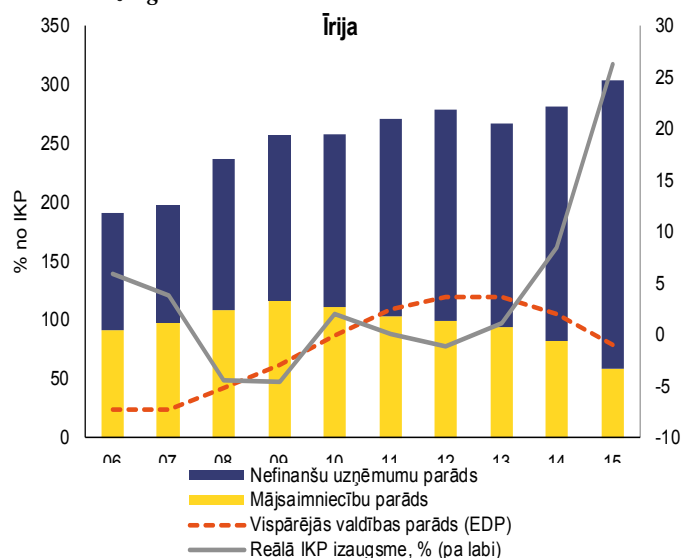
Avots: Eurostat, Komisijas dienesti

Negatīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija joprojām pārsniedz robežvērtību, bet ir uzlabojusies. Vairāk nekā pusi no ārējām saistībām veido ārvalstu tiešie ieguldījumi, kas samazina riskus. Spēcīga un stabila pakalpojumu eksporta rezultātā tekošajā kontā ir pārpalikums kopš 2014. gada. Kaut arī joprojām pastāv lieli uzkrātie eksporta tirgus daļu ieguvumi, 2015. gadā bija būtiski zaudējumi. Reālais efektīvais valūtas maiņas kursa rādītājs nedaudz pārsniedz robežvērtību, bet paredzams, ka tas samazināsies. Vienības darbaspēka nominālo izmaksu pieaugums atspoguļo darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita nepārtraukto samazināšanos, kas paaugstina algu pieaugumu. Turklāt naftas cenu kritums un rubļa vērtības samazināšanās ierobežoja Igaunijas eksportu, tostarp tās relatīvi apjomīgo naftas slānekļa nozari. Reālo mājokļu cenu pieaugums samazinās, jo mājokļu piedāvājums sāk sasniegt pieprasījumu. Privātā sektora parāds nepārsniedz robežvērtību, bet ir sasniedzis savu zemāko līmeni, tā kā kreditēšana, jo īpaši uzņēmumiem, pakāpeniski pieaug. Turpretī valsts parāda līmenis ir stabils un ir viszemākais Eiropas Savienībā. Vel vairāk ir samazinājies ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis un smagas materiālās nenodrošinātības līmenis.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz spiedienu iekšzemes ekonomikā, bet riski joprojām ir ierobežoti. Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Īrija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Īrija saskaras ar *makroekonomikas nelīdzsvarotību*, kas attiecas uz apjomīgām uzkrātajām ārējam saistībām un neaizsargātību, ko rada privātā un publiskā sektora parāds. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), reālais efektīvais valūtas maiņas kursa rādītājs (*REER*), privātā sektora parāds, reālās mājokļu cenas, valsts parāds un bezdarba līmenis.

A7. diagramma: Parāds pa nozarēm ekonomikā un reālā IKP izaugsme

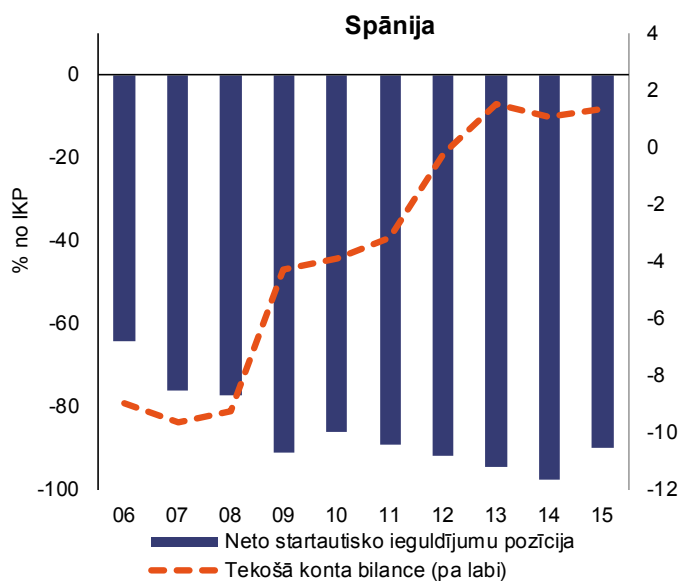
Avots: Eurostat

Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija būtiski pasliktinājās 2015. gadā, kas daļēji skaidrojams ar dažām starptautisko uzņēmumu darbībām, kurām bija neliela ietekme uz iekšzemes ekonomiku. Īrijai pēdējo pāris gadu laikā ir bijuši lieli tekošā konta pārpalikumi. Tas zināmā mērā atspoguļo ekonomikas līdzsvarošanu un labāku konkurētspēju, kā arī atbalstošas reālā efektīvā valūtas maiņas kursa rādītāja tendences. Tomēr ir grūti novērtēt pamatā esošo tekošo kontu un ārējo pozīciju starptautisko uzņēmumu darbību apjoma un ietekmes dēļ. Privātā sektora parāda attiecība pret IKP joprojām ir augsta, un mājsaimniecības turpināja aktīvi samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru, bet iekšzemes nefinanšu uzņēmumu situāciju ir sarežģītāk interpretēt, ņemot vērā to, kā starptautiskie uzņēmumi ietekmē kopējo uzņēmumu parādu. Ienākumus nenesošo aizdevumu attiecība ir augsta, bet tai ir tendence samazināties, tomēr bažas sagādā ilgtermiņa hipotekāro parādu atgūšana. Reālo mājokļu cenu pieaugums ir mazinājies, lai gan ir vērojamas būtiskas reģionālās atšķirības, ko galvenokārt veicina nepietiekams mājokļu piedāvājums. Attiecībā uz maksimālajiem līmeņiem nekustamā īpašuma cenu līmenis ir krietni zemāks, savukārt īres cenas patlaban pārsniedz minēto rādītāju. Valsts parāds turpina samazināties, un tas arī būtiski kritās 2015. gadā saistībā ar ārkārtas augšupvērstām līmeņa izmaiņām IKP. Trīs gadu vidējais bezdarba līmeņa rādītājs ir tuvu robežvērtībai, jo tas turpināja samazināties, pateicoties spēcīgai darbvietu izveidei. Ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis arī ir būtiski krities.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ārējo ilgtspējību, finanšu sektoru, privātā un publiskā sektora parādu. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto nelīdzsvarotību, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.

Spānija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Spānija saskaras ar *makroekonomikas nelīdzsvarotību*, kas jo īpaši ietver riskus, kuri attiecas uz ārējā un iekšējā parāda augstajiem līmeņiem, privātā un publiskā sektora parādu, un tas notiek augsta bezdarba līmeņa kontekstā. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), privātā sektora un valsts parāds un bezdarba līmenis.

A8. diagramma: *NSIP un TK balance*

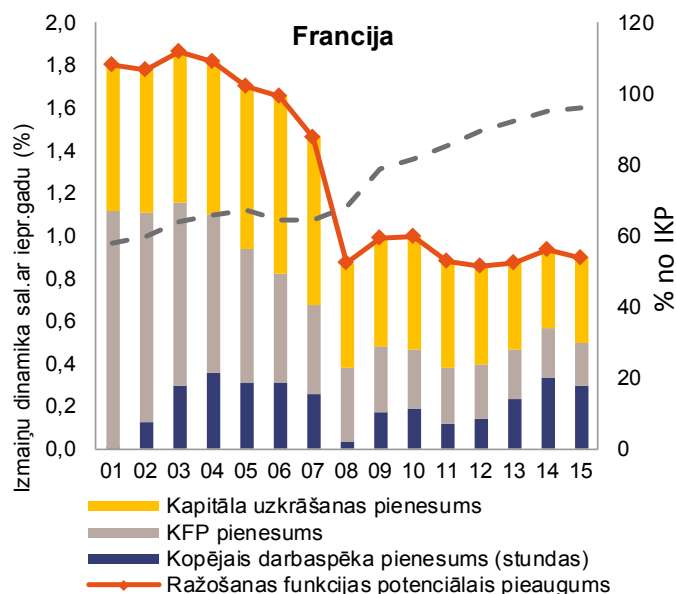
Avots: Eurostat

Ārējā līdzsvara atjaunošana turpinājās, un paredzams, ka tekošā konta bilanci vidējā termiņā saglabāsies neliels pārpalikums. Tomēr šis pielāgojums tikai lēnām palīdz samazināt Spānijas ārējās saistības. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija kopš 2014. gada ir uzlabojusies, bet joprojām ir ļoti negatīva, un galvenokārt to veido parāds, kas valsti pakļauj riskiem, kuri izriet no izmaiņām tirgus noskaņojumā. Turklāt zema produktivitātes pieauguma rezultātā konkurētspējas pieaugums ir atkarīgs no izmaksu priekšrocībām, kas arī ietekmē darba apstākļus un sociālo kohēziju. 2015. gadā turpinājās privātā sektora aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, ko atbalstīja arī spēcīga faktiskā izaugsme. Valsts parāds kopumā bija stabils, neraugoties uz apjomīgo deficītu, kurš gan uzlabojās. Lai arī bezdarba līmenis samazinājās ātrā tempā, tas joprojām ir ļoti augsts, īpaši jauniešu vidū, un liela daļa bezdarbnieku nav nodarbināti ilgāk nekā gadu. Uzlabojumi darba tirgū tikai lēnām ietekmē nabadzības rādītāju samazinājumu, kas joprojām ir viens no augstākajiem ES.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ārējo ilgtspējību, privātā un publiskā sektora parādu un darba tirgus korekcijām saistībā ar vāju produktivitātes pieaugumu. Tādēļ Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto nelīdzsvarotību un tās nozīmi pārrobežu līmenī, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.

Francija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Francija saskaras ar *pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību*, kas jo īpaši ietver augstu un pieaugošu publiskā sektora parādu, kā arī vāju produktivitātes pieaugumu un sliktāku konkurētspēju. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji joprojām pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, valsts parāds, privātā sektora parāds, bezdarba līmenis, kā arī ilgtermiņa bezdarba līmeņa izmaiņas.

A9. diagramma: *Potenciālā izaugsme un publiskā sektora parāds*

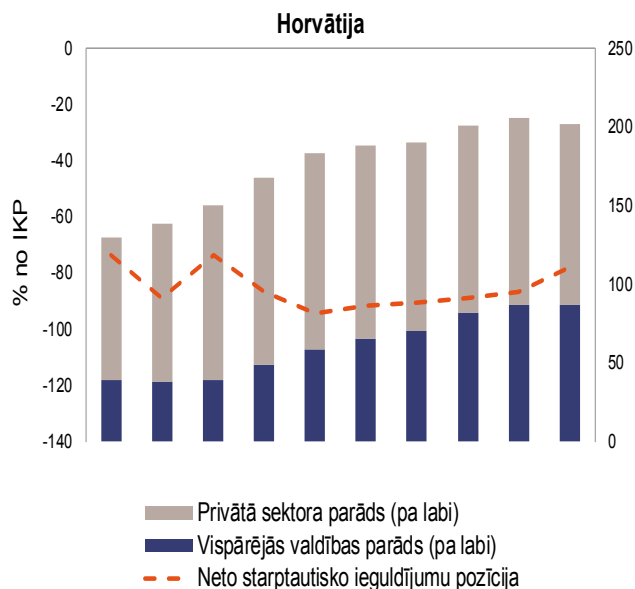
Avots: Komisijas dienesti

Ārējās nelīdzsvarotības un konkurētspējas rādītāji kopumā nostabilizējās 2015. gadā, kā atspoguļots tekošajā kontā, kas ir tuvu līdzsvaram, eksporta tirgus daļas uzkrāto zaudējumu samazinājumā, kas patlaban vairs nepārsniedz robežvērtību, un vienības darbaspēka izmaksu ierobežotajā pieaugumā. Tomēr vājš darbaspēka produktivitātes pieaugums ir riska faktors vienības darbaspēku izmaksu attīstībai. Augstais un pieaugošais valsts parāds aizvien ir galvenais nelīdzsvarotības avots, un paredzams, ka tas turpmākajos gados palielināsies. Zema potenciālā izaugsme un zema inflācija veido riskus, kas saistīti ar lielo valsts parādu, kas apgrūtina aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu. Privātā sektora parāds pārsniedz robežvērtību, bet spiediens samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru šķiet ierobežots. Reālās mājokļu cenas tiek lēnām koriģētas, un privātā sektora kredīts ir stabilizējies, sasniedzot samērā mērenu pozitīvu līmeni. Bezdarba līmenis 2015. gadā palielinājās vēl vairāk, ņemot vērā zemo izaugsmi. Tāpat turpināja pieaugt ilgtermiņa bezdarba līmenis.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas galvenokārt uz iekšējām nelīdzsvarotībām, jo īpaši publiskā sektora parādsaistības saistībā ar zemu produktivitātes pieaugumu un vāju konkurētspēju. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto pārmērīgo nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu turpināt analizēt makroekonomikas risku saglabāšanos un pārtraudēt progresu pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanā.

Horvātija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Horvātija saskaras ar *pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību*, kas jo īpaši ietver riskus, kuri attiecas uz publiskā sektora, uzņēmumu un ārējā parāda augstajiem līmeņiem augsta bezdarba līmeņa kontekstā. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), valsts sektora parāds un bezdarba līmenis.

A10. diagramma: NSIP, Privātā sektora parāds un valsts parāds, % no IKP

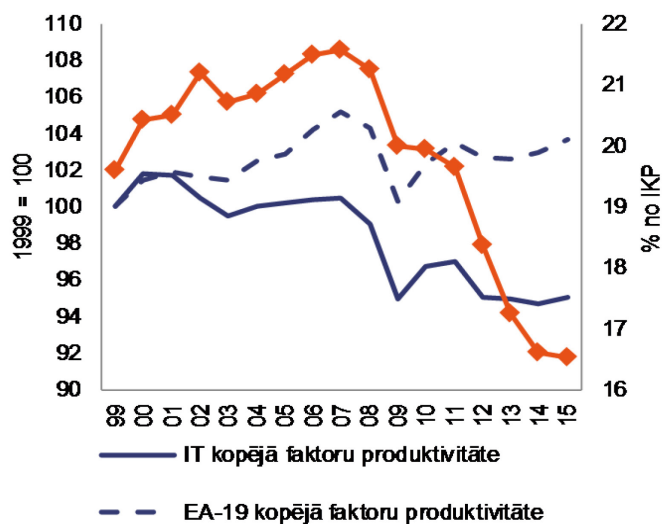
Avots: Eurostat

Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija joprojām ir ļoti negatīva, bet ir uzlabojusies līdz ar tekošā konta pozīciju, kas uzrāda pieaugošu pārpalikumu 2015. gadā. Turpinājās eksporta tirgus daļu gada ieguvumi, tādējādi kopumā apvēršot zaudējumus, kas tika uzkrāti pirmspievienošanās gados. Publiskā un privātā sektora parāds, jo īpaši uzņēmumu parāds saglabājās augstā līmenī. Pēc piecu gadu ātra pieauguma valsts parāds ir nostabilizējies ļoti augstā līmenī, un ir paredzams, ka prognozes periodā IKP ietvaros tas samazināsies. Privātā sektora parāds arī sāka samazināties un, lai gan nepārsniedz robežvērtību, tas joprojām ir augsts salīdzinājumā ar citām valstīm. Turklāt liela daļa iekšzemes parāda ir denominēta euro, kas vairo valūtas riskus, kuri izriet no lielām ārējām saistībām. Neraugoties uz to, ka finanšu sektors ir ļoti kapitalizēts, tas joprojām ir pakļauts lieliem ieņēmumu nenesošo aizdevumu apjomam. Aizdevumu norakstīšanas un pārdošanas paātrināšana nesen palīdzēja samazināt ieņēmumu nenesošo aizdevumu skaitu, norādot uz kreditēšanas nosacījumu atvieglošanu. Augstais bezdarba līmenis arī samazinās, daļēji saistībā ar ātrā tempā sarūkošo darbaspēka rādītāju, kas jau tā bija zems. Līdz ar zemu nodarbinātības un aktivitātes līmeni, joprojām pastāv risks, ka relatīvi liela daļa iedzīvotāju saskaras ar nabadzības un sociālo atstumtību.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ārējo pozīciju, publiskā parāda ilgtspējību un darba tirgus korekcijām. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto pārmērīgo nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu turpināt analizēt makroekonomikas risku saglabāšanos un pārraudzīt progresu pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanā.

Itālija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Itālija saskaras ar *pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību*, jo īpaši ļoti augstu publiskā sektora parādu un vāju ārējo konkurētspēju saistībā ar lēno ekonomikas izaugsmi un zemu produktivitātes dinamiku. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, eksporta tirgus daļu zaudējums, valsts parāds, bezdarba līmenis, kā arī ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmeņa izmaiņas.

A11. diagramma: Kopējā faktoru produktivitāte un bruto pamatkapitāla veidošana

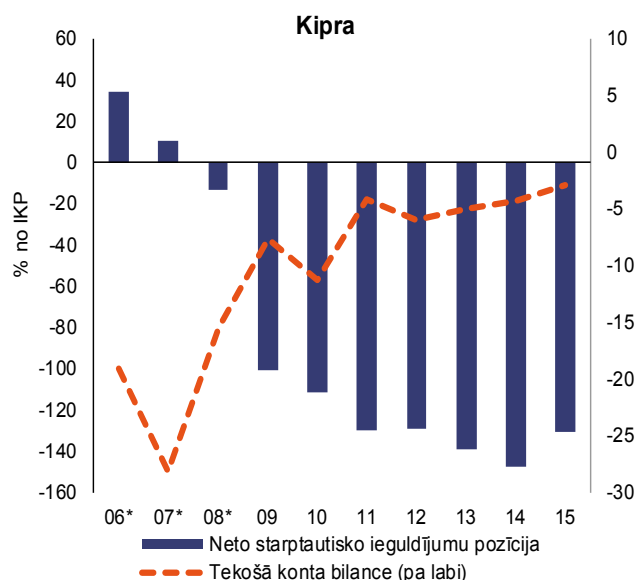
Avots: Komisijas dienesti

Tekošajā kontā 2015. gadā aizvien bija pārpalikums, veicinot neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas uzlabošanu. Tomēr šis pārpalikums atspoguļo arī vāju iekšzemes pieprasījumu, par ko liecina vēsturiski zemais kapitālieguldījumu īpatsvars IKP. Eksporta tirgus daļas zaudējumi joprojām ir būtiski. Ārējās darbības un izmaksu konkurētspējas jomā problēmas rada vājš darbaspēka produktivitātes pieaugums, neraugoties uz ierobežoto algu pieaugumu un reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtības samazināšanos. Vājā ekonomikas atlabšana, zemā inflācija un ekspansīva fiskālā politika rada šķēršļus ļoti augstā valsts parāda īpatsvara un ar to saistīto risku samazināšanai. Ieņēmumus nenesošo aizdevumu zemā rentabilitāte un liels to uzkrātais apjoms padara banku sistēmu aizvien neaizsargātāku un kavē banku spēju atbalstīt ekonomiku. Jo īpaši, nepareiza kapitāla sadale, kas saistīta ar ieņēmumus nenesošo aizdevumu lielu uzkrāto apjomu, arī veicina zemu produktivitātes pieaugumu, un zemie kreditēšanas apjomi ir saistīti ar vāju ieguldījumu līmeni. Darba tirgus apstākļu uzlabojumi pakāpeniski samazina bezdarba līmeni, kas joprojām krietni vien pārsniedz pirmskrīzes līmeni, līdzīgi ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenim.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz augstu publiskā sektora parādsaistību līmeni un banku sistēmu saistībā ar vāju produktivitātes pieaugumu. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto pārmērīgo nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu turpināt analizēt makroekonomikas risku saglabāšanos un pārraudzīt progresu pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanā.

Kipra: Komisija 2016. gada aprīlī secināja, ka Kipra saskaras ar *pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību*, kas jo īpaši ietver privātā sektora, publiskā sektora un ārējā parāda lielu uzkrājumu un ieņēmumus nenesošo aizdevumu augsto īpatsvaru banku sistēmā. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji joprojām pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, tekošā konta deficīts, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), reālais efektīvais valūtas maiņas kurss (*REER*), eksporta tirgus daļu zaudējumi, privātā sektora parāds, valsts parāds, bezdarbs, kā arī ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmeņa izmaiņas.

A12. diagramma: *NSIP un TK bilance*

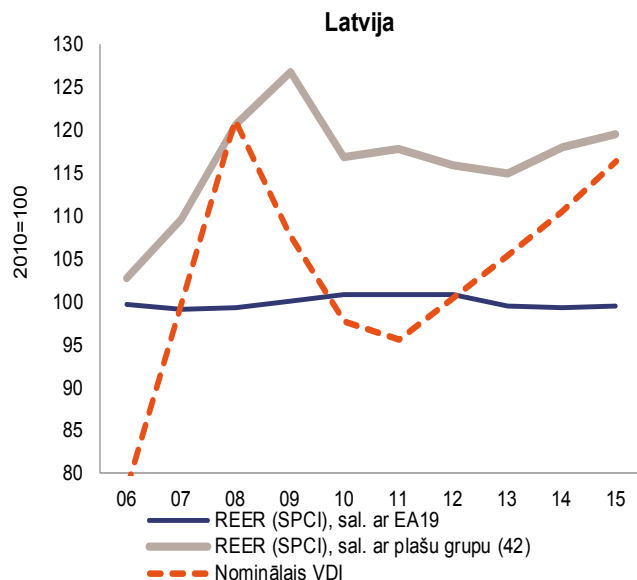
Avots: Eurostat. Piezīme: * norāda uz BMP5 un ESA95

Tekošā konta deficīts un negatīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija joprojām ir būtiska, lai gan 2015. gadā situācija nedaudz uzlabojās. Pakalpojumu eksporta labie rādītāji, jo īpaši tūrisma jomā, veicināja šādu rezultātu. Reālā efektīvā valūtas maiņas kursa rādītāja ievērojamā vērtības samazināšanās galvenokārt atspoguļo negatīvo inflāciju kopš 2015. gada. Privātā sektora parādsaistību līmenis aizvien ir viens no augstākajiem ES. Lai arī reālā IKP izaugsme atsākās 2015. gadā, un paredzams, ka prognozes periodā tā kļūs spēcīgāka, cenu kritums samazina nominālo IKP izaugsmi un apgrūtina aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas procesu. Ļoti augstais ieņēmumus nenesošo aizdevumu līmenis norāda uz to, ka pastāv nopietni riski veselīgu kredītu plūsmu atjaunošanai ekonomikā, kas ir nepieciešama, lai atbalstītu izaugsmi vidējā termiņā. Ļoti augstā valsts parāda attiecība pret IKP ir stabila, un domājams, ka 2015. gadā tā sasniedza savu augstāko līmeni. Bezdarba līmenis ir augsts, bet samazinās, savukārt ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir relatīvi augsts.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ārējo ilgtspējību, privātā un publiskā sektora parādu, nelīdzsvarotību finanšu sektorā un darba tirgus korekcijām. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī aprīlī konstatēto būtisko nelīdzsvarotību, Kipras gadījumā uzskata par lietderīgu turpināt analizēt makroekonomikas risku saglabāšanos un pārraudzīt progresu pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanā.

Latvija: Iepriekšējā MNNP kārtā Latvijā *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), vienības darbaspēka izmaksas un bezdarba līmenis.

A13. diagramma: *Reālais efektīvais valūtas maiņas kurss un VDI*

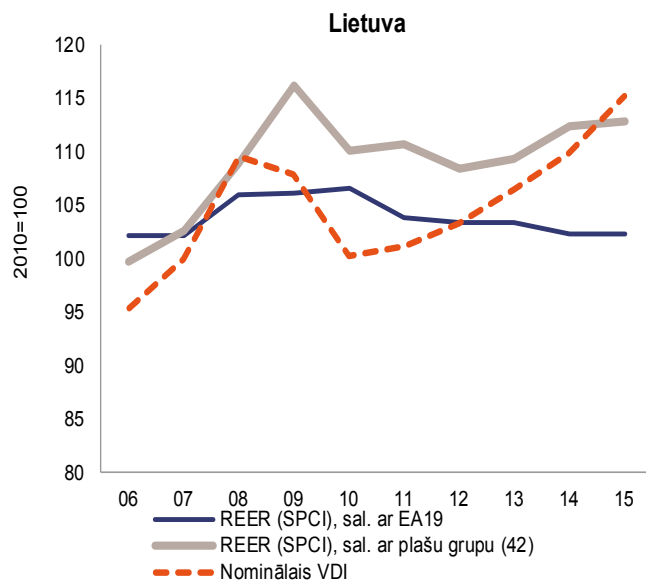
Avots: Eurostat, Komisijas dienesti

Tekošā konta deficīts sarūk, un negatīvais neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas rādītājs joprojām lielā mērā pārsniedz robežvērtību, bet pastāvīgi uzlabojas, un perspektīvas arī ir labvēlīgas. Ļoti liela daļa ārējās iedarbības atspoguļo ārvalstu tiešo ieguldījumu uzkrājumus. Eksporta tirgus daļas uzkrātie ieguvumi joprojām ir būtiski, neraugoties uz zaudējumiem 2015. gadā. Izmaksu konkurētspējas rādītāji norāda uz nelieliem zaudējumiem. 2015. gadā palielinājās reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtība. Vienības darbaspēka izmaksas palielinājās vēl vairāk, pārsniedzot indikatīvo robežvērtību un radot zināmus riskus ārējo izmaksu konkurētspējai. Tomēr paredzams, ka pieauguma temps palēnināsies, ņemot vērā jaunākās tendences algu sektorā. Valsts un privātā sektora parāda attiecība atrodas stabili robežvērtības ietvaros. Finanšu sektorā saglabājas stabilitāte. Kreditēšana, jo īpaši uzņēmumiem, atkal pieaug pēc ilga aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas posma. Reālo mājokļu cenu pieaugums ir mazinājies. Bezdarba līmeņa trīs gadu rādītājs nedaudz pārsniedz robežvērtību, bet tam ir tendence samazināties.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ekonomikas ārējo sektoru un darba tirgu nepārtrauktas līdzsvarošanas apstākļos. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNPN.

Lietuva: Iepriekšējās MNNP kārtās Lietuvā *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), vienības darbaspēka nominālās izmaksas (VDI) un bezdarba līmenis.

A14. diagramma: *Reālais efektīvais valūtas maiņas kurss un VDI*

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti

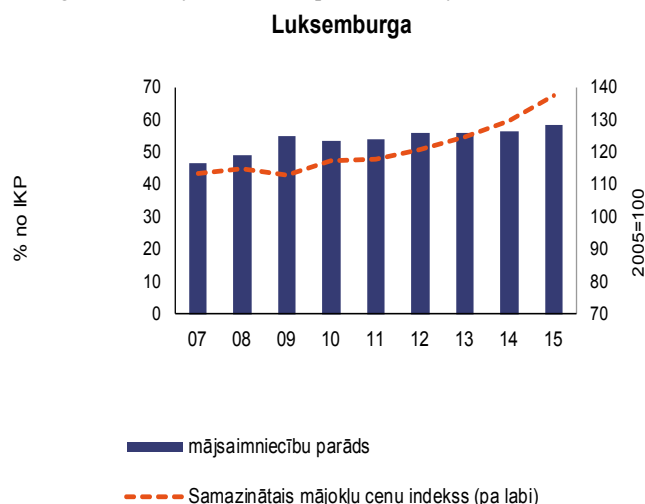
Lai arī neto starptautisko ieguldījumu pozīcija joprojām pārsniedz indikatīvo robežvērtību, tai ir tendence uzlaboties.

Valsts un privātais sektors līdzvērtīgi veicina kopējo negatīvo neto pozīciju, un privātā sektora saistības galvenokārt pilnībā veido ārvalstu tiešie ieguldījumi, norādot uz zemāku risku. Aizvien ir vērojami eksporta tirgus daļas uzkrātie ieguvumi, bet 2015. gadā bija apjomīgi zaudējumi. Izmaksu konkurētspējas rādītāji norāda uz nelieliem zaudējumiem. 2015. gadā palielinājās reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtība. Vāja produktivitāte un spēcīgs algu pieaugums norādīja uz robustu darbaspēka vienības izmaksu pieaugumu 2015. gadā, rādītājam pārsniedzot robežvērtību, bet prognozes laikposmā ir paredzēts palēninājums. Publiskā un privātā sektora parāda līmeņi ir relatīvi zemi. Reālās mājokļu cenas turpina pieaugt, bet lēnākā tempā un no relatīvi zema līmeņa. Bezdarba līmeņa rādītājs pārsniedz robežvērtību, bet tam ir tendence pastāvīgi samazināties.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ārējo konkurētspēju, bet riski joprojām ir ierobežoti. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Luksemburga: Iepriekšējā MNNP kārtā Luksemburgā *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rezultātu pārskatā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, reālās mājokļu cenas, privātā sektora kredīta plūsma un parādsaistības.

A15.diagramma: Mājsaimniecību parāds un mājokļu cenu indekss

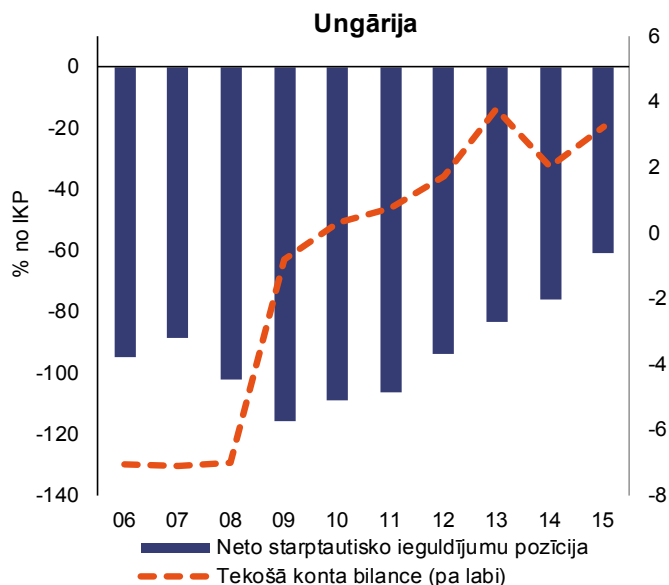
Source: Eurostat

2015. gadā strukturāli augstais tekošā konta pārpalikums bija stabils un iekļaujas robežvērtībā. Pozitīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija palielinājās, galvenokārt atspoguļojot finanšu sektora dominējošo stāvokli, savukārt tikai neliela plūsmu daļa ir saistīta ar iekšzemes ekonomisko aktivitāti. Algu pieaugums ir zems, veicinot neseno darbaspēka izmaksu mērēnību. Apvienojumā ar pēdējos gados reģistrēto produktivitātes uzlabojumu, tas palīdz izskaidrot eksporta tirgus daļu atgūšanu. Zemais valsts parāds ir vēl vairāk samazinājies. Kredītu pieaugums joprojām bija dinamisks, un aizdevumu straujš pieaugums mājokļa iegādei ir palielinājis mājsaimniecību parādu tuvu eurozonas vidējam rādītājam, savukārt spiediens samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru mājsaimniecību un uzņēmumu bilanci šķiet ierobežots. Mājokļu cenas palielinās no jau augstā līmeņa, kam ir nepieciešama cieša uzraudzība. Vairāki faktori, piemēram, apjomīgas neto migrācijas plūsmas, dinamisks darba tirgus un zemas finansēšanas izmaksas veicina mājokļu pieprasījumu, savukārt piedāvājums joprojām ir relatīvi ierobežots, kas atspoguļots arī zemā būvniecības atļauju pieaugumā. Aizdevuma un vērtības attiecība, kā arī mājokļu pieejamība ir samazinājusies. Bezdarba līmenis paaugstinājās, bet no zema līmeņa.

Kopumā ekonomikas analīzē galvenokārt norādīts uz jautājumiem, kas saistīti ar aizvien pieaugošām mājokļu cenām, lai gan vispārējie riski šķiet relatīvi ierobežoti. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Ungārija: Iepriekšējā MNNP kārtā Ungārijā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), eksporta tirgus daļu zaudējumi, reālās mājokļu cenas un valsts parāds.

A16. diagramma: *NSIP un TK bilance*

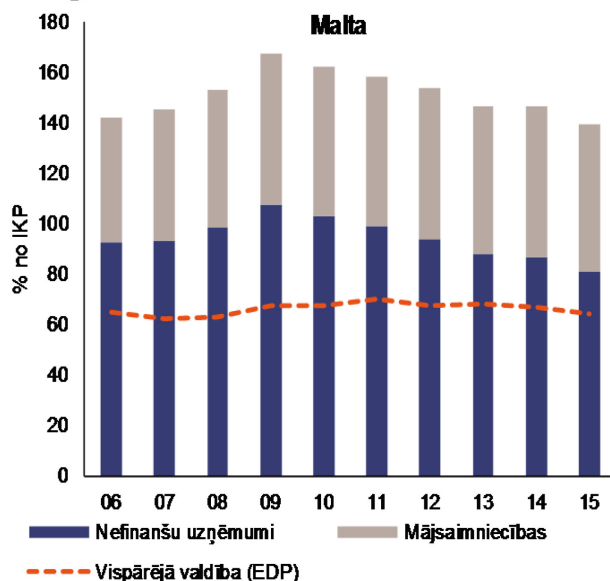
Source: Eurostat

Tekošā konta nepārtrauktā nostiprināšanās norāda uz ļoti ātru un ilgtspējīgu uzlabojumu negatīvajā neto starptautisko ieguldījumu pozīcijā. 2015. gadā tika reģistrēts eksporta tirgus daļu pieaugums, un uzkrātie zaudējumi patlaban tikai nelielā mērā pārsniedz robežvērtību. To atbalsta augoša autobūves nozare un uzlabojumi izmaksu konkurētspējā, kā to atspoguļo reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtības samazināšanās un vienības darbaspēka izmaksu ierobežots pieaugums. Vietējo banku aizdevumi uzņēmumiem turpina samazināties, bet jaunu mājsaimniecību kreditēšana pieauga 2015. gadā. Aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanās vispārējais temps ir palēninājies, ko veicinājusi ilgtspējīga ekonomikas izaugsme. Reālo mājokļu cenu iepriekšējais samazinājums krasi mainīja virzienu, 2015. gadā mājokļu cenas pieauga, pārsniedzot robežvērtību, tomēr aizvien no pārāk zemu novērtēti līmeņiem. Vēlāk ieviestie parāda robežlieluma noteikumi ierobežos tirgus pārkaršanas riskus. Valsts parāds turpināja pakāpeniski samazināties, lai gan tas joprojām ir relatīvi augsts vidēju ienākumu ekonomikā. Banku nozare uzlaboja savu rentabilitāti un savu šoku absorbēšanas spēju. Atlabšana mājokļu tirgū var veicināt mājsaimniecību aizvien augsto ieņēmumus nenesošo aizdevumu apjoma samazināšanu. Bezdarba līmeņa rādītājs 2015. gadā nepārsniedza robežvērtību, savukārt nodarbinātības līmenis vēl vairāk pieauga 2015. un 2016. gadā.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti uzlabojumi ārējā pozīcijā un jautājumi, kas attiecas uz mājokļu tirgu, lai gan riski šķiet ierobežoti. Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Malta: Iepriekšējā MNNP kārtā Maltā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, eksporta tirgus daļu zaudējumi, privātā sektora un valsts parāds.

A17. diagramma: Parāds ekonomikas nozarēs

Avots: Eurostat

Tekošā konta pārpalikums zināmā mērā samazinājās 2015. gadā, atspoguļojot arī ietekmi, ko radīja spēcīgs importa īpatsvara ieguldījumu pieaugums. Pozitīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija nostiprinājās. Eksporta tirgus daļas pastāvīgi samazinājās kopš 2009. gada, jo īpaši saistībā ar preču eksportu. Tomēr izmaksu konkurētspējas tendences ir bijušas labvēlīgas, jo saistībā ar pieaugošo produktivitāti un mēreno algu līmeni vienības darbaspēka izmaksas turējās normas robežās un reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtība samazinājās tikai nedaudz. Privātā sektora parāda attiecībai pret IKP ir spēcīga tendence samazināties, ko atbalsta aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana pienācīgā kārtībā nefinanšu uzņēmumu vidū un spēcīga ekonomikas izaugsme. Mājokļu cenu dinamika 2015. gadā aizvien bija vāja, bet sagaidāms, ka pieaugošais pieprasījums radīs augšupvērstu spiedienu uz cenām turpmākajos gados. Valsts parāds turpināja samazināties, tuvojoties indikatīvajai robežvērtībai. Darba tirgus apstākļi joprojām bija labvēlīgi, un bezdarba līmenis – zems.

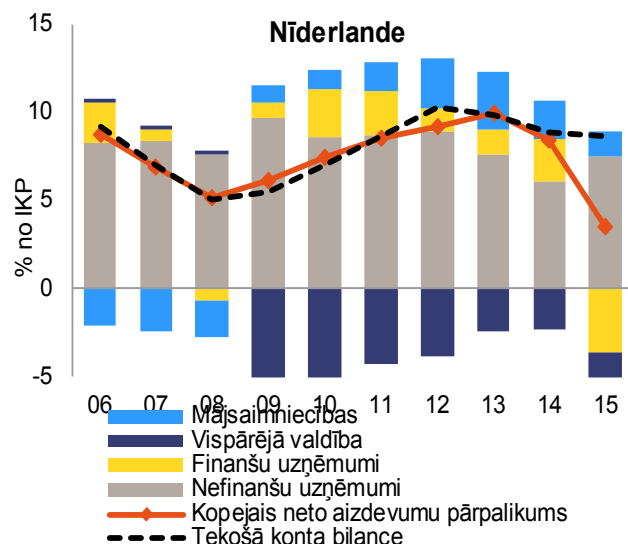
Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērtā spēcīgā ārējā pozīcija un notiekošā aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana saistībā ar relatīvi spēcīgu izaugsmi. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Nīderlande: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Nīderlande saskaras ar *makroekonomikas nelīdzsvarotību*, jo īpaši saistībā ar riskiem, kas izriet no apjomīga un pastāvīga tekošā konta pārpalikuma un ļoti liela uzkrātā mājsaimniecību parāda. Atjauninātajā rezultātu pārskatā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, tekošā konta pārpalikums, eksporta tirgus daļu zaudējums, privātā sektora parāds, valsts parāds, kā arī ilgtermiņa bezdarba līmeņa izmaiņas.

Tekošā konta pārpalikums joprojām ir līmenī, kas lielā mērā pārsniedz indikatīvo robežvērtību. Augsto līmeni daļēji veicina strukturālas iezīmes, tostarp augstais reeksporta darbību apjoms un starptautisko uzņēmumu klātbūtne valstī. Turklāt pārpalikums atspoguļo lielos nefinanšu uzņēmumu ietaupījumus saistībā ar zemo ieguldījumu līmeni un ierobežoto uzņēmumu peļņas sadali. Tomēr ir paredzams, ka ieguldījumi ievērojami palielināsies spēcīga

iekšējā pieprasījuma ietekmē, kā rezultātā var mēreni samazināties tekošā konta pārpalikums. Eksporta tirgus daļu kumulatīvie zaudējumi joprojām pārsniedza robežvērtību, ņemot vērā gada zaudējumus 2015. gadā. Izmaksu konkurētspējas rādītāji norāda uz nelieliem ieguvumiem 2015. gadā.

A18. diagramma: *Neto aizdevumi/aizņēmumi pa nozarēm un tekošais kants*

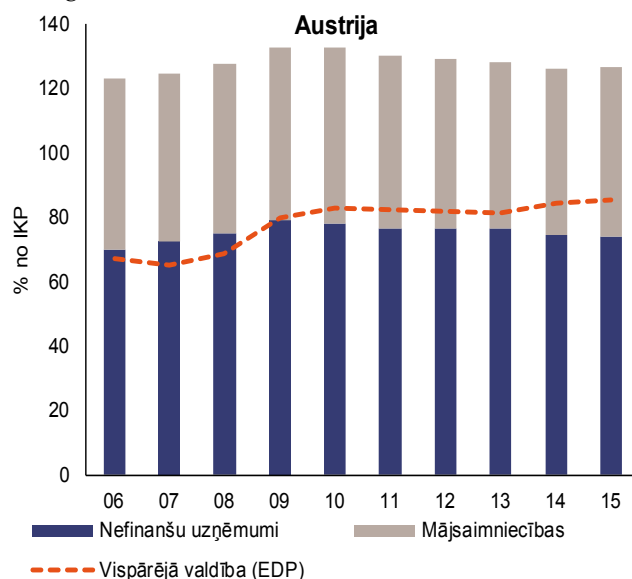
Avots: Eurostat

Privātā sektora parāds ir ļoti augsts, bet turpinās aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana privātajā sektorā, kas rada parāda līmeņa nelielu samazinājumu. Paredzams, ka politikas pasākumi, piemēram, nodokļu atskaitījumu par hipotekāro kredītu procentu maksājumiem pazemināšana un aizdevuma un vērtības attiecības veicinās mājsaimniecību parāda samazināšanu. Reālās mājokļu cenas sāka pieaugt 2015. gadā pēc iepriekšējos gados novērotā korekciju posma. Valsts parāds nedaudz pārsniedz robežvērtību un nedaudz samazinās. Lai arī darba tirgus norāda uz spēcīgu nodarbinātības līmeņa pieaugumu, kā rezultātā pastāvīgi samazināsies bezdarba līmenis, ilgtermiņa bezdarba līmenis aizvien ir augsts.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz pastāvīgiem ietaupījumiem un ieguldījumu nelīdzsvarotību, kā arī augsto privātā sektora parāda līmeni, jo īpaši hipotekāro kredītu parādu. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto nelīdzsvarotību, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.

Austrija: Komisija 2016. gada martā konstatēja, ka Austrijā *nav makroekonomikas nelīdzsvarotības*. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, eksporta tirgus daļu zaudējumi, valsts parāds, kā arī izmaiņas ilgtermiņa bezdarba līmenī.

A19. diagramma: Parāds ekonomikas nozarēs

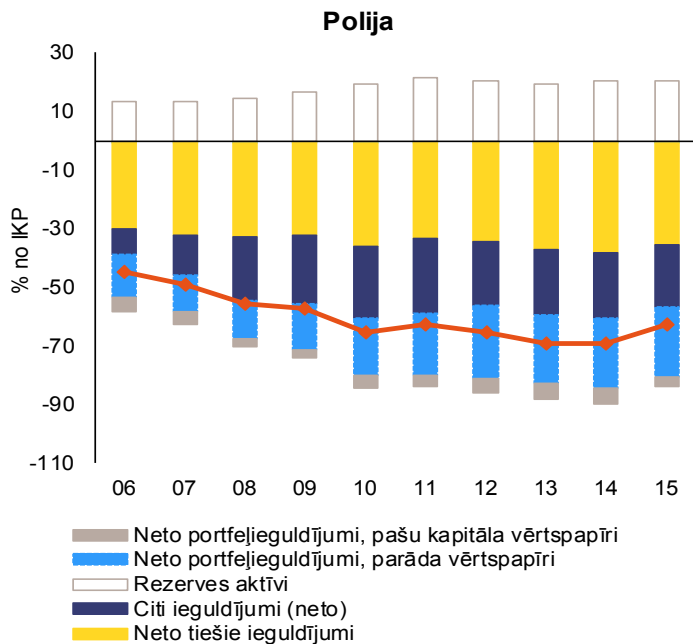
Avots: Eurostat

Tekošajā kontā ir neliels pārpalikums, kas nelielā mērā palielinājās 2015. gadā, savukārt neto starptautiskā ieguldījumu pozīcija ir nedaudz pozitīva. Uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi joprojām pārsniedz robežvērtību, 2015. gadā tika registrēti nelieli papildu zaudējumi. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtība samazinājās. Pēc trīs gadu zaudējumiem arī darba produktivitātes pieaugums bija pozitīvs, veicinot vienības darbaspēka nominālo izmaksu pieauguma samazināšanos. Privātā sektora parādsaistības nepārsniedz robežvērtību, tomēr daudz no tās neatpaliek, un turpina samazināties attiecībā pret IKP saistībā ar nefinanšu uzņēmumu aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu, neraugoties uz zemajām procentu likmēm. Reālo mājokļu cenu pieauguma temps paātrinājās no jau relatīvi augstiem līmeņiem un, lai arī rādītājs nepārsniedz robežvērtību, ir nepieciešama cieša uzraudzība. Valsts parāds palielinājās arī saistībā ar grūtībās nonākušo banku ieilgušo pārstrukturēšanu, kas aizvien var radīt riskus publiskā sektora finansēm. Finanšu sektora parādsaistības kopumā ir stabilas, jo Austrijas bankas samazina savus ārvalstu riska darījumus arī saistībā ar relatīvi zemāku aktīvu kvalitāti Viduseiropas un Austrumeiropas valstīs, tāpēc ir nepieciešama uzraudzība attiecībā uz iespējamo pārrobežu ietekmi uz valsts un partnervalstu ekonomiku. Bezdarba līmenis turpina palielināties galvenokārt saistībā ar pieaugošo darbaspēka piedāvājumu, bet joprojām ir viens no zemākajiem ES, pat ja ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis ir palielinājies.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ārējo darbību un banku sektoru, bet šķiet, ka riski ir ierobežoti. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Polija: Iepriekšējā MNNP kārtā Polijā *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija pārsniedz indikatīvo robežvērtību.

A20. diagramma: Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija

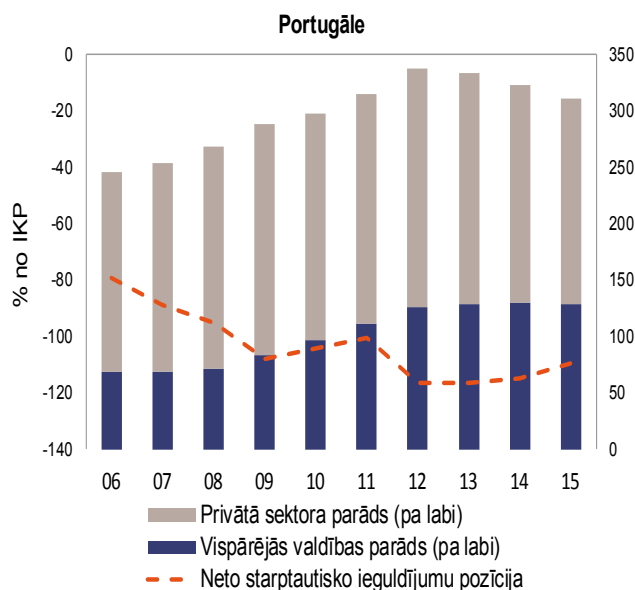
Tekošā konta trīs gadu vidējais deficīts turpināja sarukt, tuvojoties līdzsaram. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija joprojām ir ļoti negatīva, bet 2015. gadā tā būtiski uzlabojās. Ārējā nelīdzsvarotība ir ierobežota, jo ārvalstu tiešie ieguldījumi veido lielāko daļu ārvalstu parādsaistību. 2015. gadā uzkrātie eksporta tirgus daļu ieguvumi pieauga, turpretim izmaksu konkurētspējas rādītāji norāda uz nelieliem ieguvumiem. Gan privātā sektora parāds, gan valsts parāds ir relatīvi zems un stabils. Stabilitāte banku sektorā saglabājās, bet rentabilitāte samazinājās. Reālo mājokļu cenu pozitīvais pieaugums 2014. un 2015. gadā pēc vairākiem korekciju gadiem bija neliels. Bezdarba līmenis turpināja samazināties vēl vairāk robežvērtības ietvaros.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi ārējā pozīcijā, kur kopējie riski tomēr ir ierobežoti. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Portugāle: Komisija 2016. gadā konstatēja, ka Portugāle saskaras ar *pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību*, kas attiecas uz lielu ārējo parādsaistību uzkrājumu, privātā un publiskā sektora parādu, lielu daļu ieņēmumus nenesošu aizdevumu un augstu bezdarba līmeni. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību,

proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP), privātā sektora parāds, valsts parāds un bezdarba līmenis.

A21. diagramma: NSIP, Privātā sektora parāds un valsts parāds, % no IKP

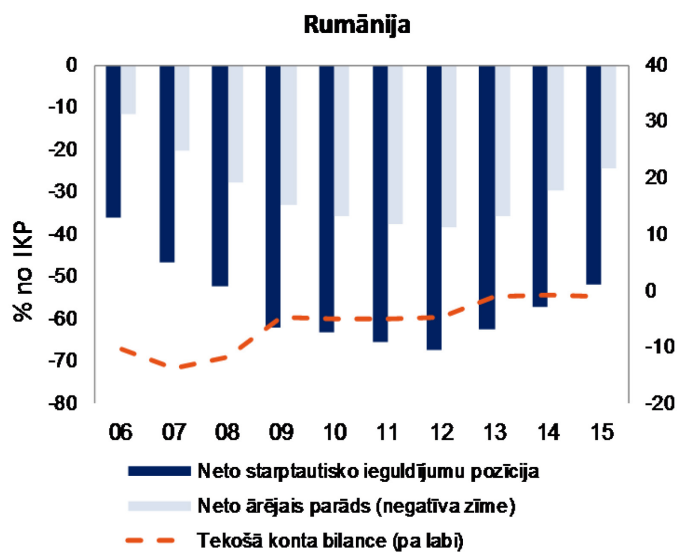
Avots: Eurostat

Tekošā konta pozīcijā 2015. gadā bija neliels pārpalikums, un negatīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija mazliet uzlabojās, bet joprojām ir ļoti liela. Vēl ilgu laiku būs nepieciešami būtiski tekošā konta pārpalikumi, lai sasniegtu ilgtspējīgāku ārējo pozīciju. Iepriekš uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi ir daļēji atgūti, arī ņemot vērā atbalstošas tendences izmaksu konkurētspējas jomā. Joprojām augstā privātā parāda attiecība norāda uz to, ka jāturpina aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana. Valsts parāda augstais līmenis saistībā ar zemu potenciālo izaugsmi norāda uz vidēja termiņa ilgtspējības riskiem, neaizsargātību pret nevēlamiem satricinājumiem un finansēšanas izmaksu pieaugumu. Augstais ieņēmumus nenesošu aizdevumu uzkrājums kopā ar zemu rentabilitāti rada spiedienu banku sektorā, kavējot produktīvu kredīta piešķiršanu un ieguldījumus. Korekcijas darba tirgū pakāpeniski progresē, arī attiecībā uz jauniešu un ilgtermiņa bezdarba līmeni, pat ja tas joprojām ir viens no visaugstākajiem ES, kas paaugstina cilvēkkapitāla pasliktināšanās risku.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ārējo ilgtspējību, privātā un publiskā sektora parādu, banku nozares neaizsargātību un darba tirgus korekciju procesu saistībā ar zemu produktivitātes pieaugumu. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto pārmērīgo nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu turpināt analizēt makroekonomikas risku saglabāšanos un pārraudzīt progresu pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanā.

Rumānija: Iepriekšējā MNNP kārtā Rumānijā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP) pārsniedz indikatīvo robežvērtību.

A22. diagramma: **NSIP un TK bilance**

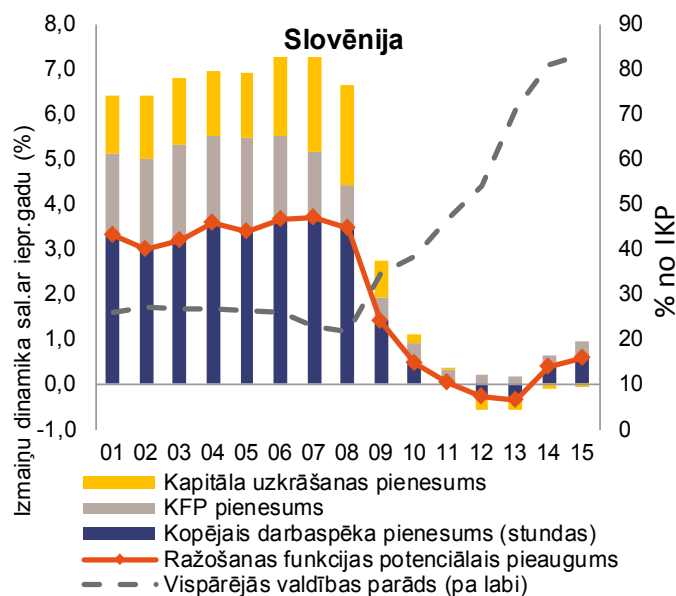
Avots: Komisijas dienesti

Tekošajā kontā 2015. gadā bija neliels deficīts, bet paredzams, ka tas pakāpeniski paplašināsies, ko atbalsta spēcīgs iekšējais pieprasījums. Negatīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija turpināja uzlaboties 2015. gadā, ņemot vērā relatīvi spēcīgo IKP izaugsmi. Gandrīz pusi no neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas veido ārvalstu tiešie ieguldījumi, savukārt neto ārējais parāds turpināja sarukt. Uzkrātie eksporta tirgus daļas ieguvumi joprojām ir būtiski, neraugoties uz nelieliem zaudējumiem 2015. gadā. Izmaksu konkurētspējas rādītāji nelielā mērā uzlabojās 2015. gadā, nedaudz samazinoties vienības darbaspēka nominālajām izmaksām, kas saistīts ar darba produktivitātes pieaugumu un reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtības samazināšanos. Tomēr konkurētspēja var pasliktināties, ja pašreizējais algu pieauguma temps ir straujāks par produktivitātes ieguvumiem. Vispārējā banku nozares situācija ir uzlabojusies, un nozare joprojām ir ļoti kapitalizēta un likvīda. Turklāt privātā sektora kreditēšanas apjomi pārstāja samazināties. Lai arī ieņēmumus nenesošajiem aizdevumiem ir tendence samazināties, to īpatsvars aizvien ir augsts, savukārt kārtējās iekšējās juridiskās iniciatīvas ietekmē tiesisko paredzamību un varētu negatīvi ietekmēt banku iestāžu stabilitāti. Valsts parāds joprojām ir relatīvi zems, un tam ir tendence samazināties. Tomēr fiskālie pasākumi un *ad hoc* algu pieaugums atsevišķām publiskajā sektorā nodarbināto kategorijām norāda uz fiskālo prasību būtisku atvieglošanu un prociklisku fiskālo politiku 2016.-2017. gadā, kas varētu pasliktināt parāda dinamiku. Bezdarba līmenis saglabājās nemainīgs 2015. gadā, daļēji atspoguļojot strukturālās problēmas darba tirgū, un aktivitātes līmenis zināmā mērā palielinājās saistībā ar spēcīgu ekonomikas izaugsmi.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz ārējo pozīciju un fiskālo prasību atvieglošanu. Riski patlaban šķiet ierobežoti, bet varētu palielināties politikas iniciatīvu rezultātā, tostarp finanšu nozarē. Šajā posmā Komisija neveiks turpmāku padziļinātu analīzi saistībā ar MNPN, bet cieši uzraudzīs iniciatīvas, kas varētu negatīvi ietekmēt finanšu stabilitāti.

Slovēnija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Slovēnija saskaras ar *makroekonomikas nelīdzsvarotību*, jo īpaši saistībā ar fiskālajiem riskiem un neaizsargātību, kas izriet no banku sektora un uzņēmumu parādsaistībām. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija un valsts parāds.

A23. diagramma: *Potenciālā izaugsme un publiskā sektora parāds*

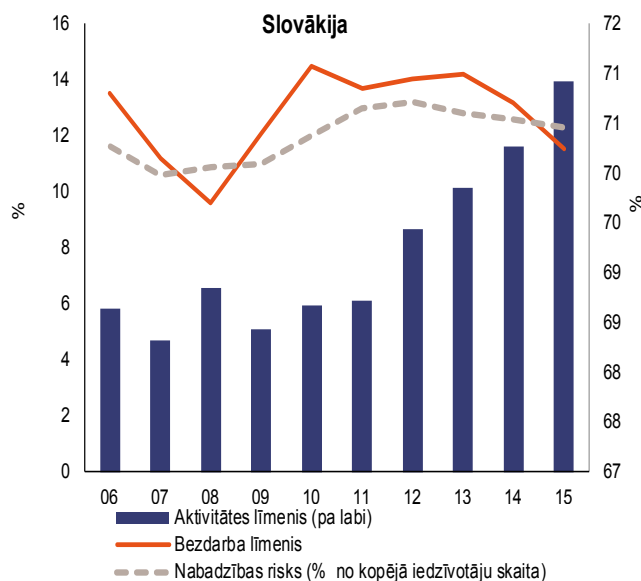
Avots: Komisijas dienesti

Tekošā konta pārpalikums joprojām bija ļoti pozitīvs 2015. gadā un palielinājās, jo ieguldījumu līmenis joprojām bija vājš. Negatīvā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija ievērojami uzlabojās un tuvojās robežvērtībai. Joprojām bija vērojams spēcīgs eksporta apjoma pieaugums, un eksporta tirgus daļas piecu gadu uzkrātie zaudējumi ievērojami samazinājās. Vienības darbaspēka izmaksu pieaugums bija zems, un reālais efektīvais valūtas maiņas kurss samazinājās, veicinot konkurētspēju. Kredītu pieaugums bija negatīvs, un 2015. gadā turpinājās uzņēmumu aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, bet spiediens mazinās. Valsts parāds ir liels, bet domājams, ka savu maksimālo līmeni tas sasniedza 2015. gadā. Situācija banku sektorā ir kļuvusi vēl stabilāka. Ieņēmumus nenesošu kredītu apjoms turpināja samazināties, bet joprojām ir relatīvi augsts, savukārt banku rentabilitāte saskaras ar spiedienu. Pēc stabila IKP un eksporta apjoma pieauguma kopš 2014. gada darba tirgus rādītāji uzlabojās 2015. gadā. Pamatojoties uz atgūto pieprasījumu pēc darbaspēka privātajā sektorā, bezdarba līmenis 2015. gadā turpināja samazināties, kā arī ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmeņa rādītāji.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz augstu uzņēmumu un publiskā sektora parādu un banku sektora darbības rādītājiem. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto nelīdzsvarotību, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt riskus, kas ir saistīti ar nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.

Slovākija: Iepriekšējā MNNP kārtā Slovākijā *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji joprojām pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NSIP) un bezdarbs.

A24. diagramma: Darba tirgus un sociālie rādītāji

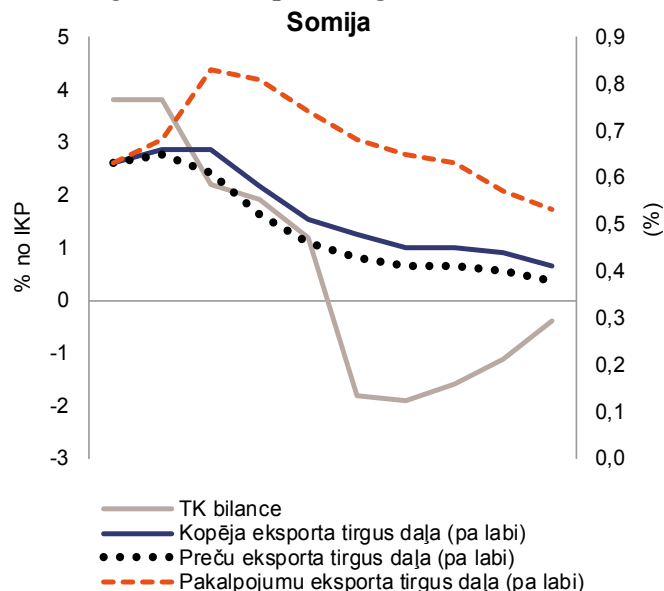
Avots: Eurostat

Tekošā konta bilance pēdējo gadu laikā ir būtiski uzlabojusies, trīs gadu vidējam rādītājam uzrādot nelielu pārpalikumu 2015. gadā. Tomēr neto starptautisko ieguldījumu pozīcija līdz ar ienākošajiem ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem, kas lielākoties ir saistīti ar paplašināšanos autobūves nozarē, lēnā tempā uzlabojas. Nesenais reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtības kritums, tostarp tikai neliels vienības darbaspēka nominālo izmaksu pieaugums, veicināja izmaksu konkurētspēju, vienlaikus tika gūti uzkrātie eksporta tirgus daļu ieguvumi. Tomēr saspringtāki darba tirgus apstākļi un pieaugošais spiediens uz nominālās algas pieaugumu turpmākajos gados varētu radīt spriedzes situāciju izmaksu konkurētspējas jomā. Privātā sektora kredītu plūsma pēdējos gados ir bijusi spēcīga, veicinot augšupvērstu privātā sektora parāda attiecību, kas tomēr joprojām labi iekļaujas indikatīvās robežvērtības ietvaros. Reālās mājokļu cenas sasniedza zemāko līmeni 2013. gadā, un 2015. gadā bija vērojams būtisks pozitīvs pieaugums, lai arī no ļoti zema līmeņa. Turpmāks kredītu apjoma pieaugums mājokļu iegādei apstākļos, kad procentu likmes ir zemas, varētu norādīt uz mājokļu cenu ātrāku palielinājumu turpmākajos gados. Valsts parāda attiecība 2015. gadā nedaudz samazinājās. Galvenokārt ārvalstu īpašniekiem piederošais banku sektors ir pietiekami kapitalizēts. Bezdarba līmenis uzlabojas. Lai arī aktivitātes līmenis kopš 2012. gada ir pakāpeniski uzlabojies, galvenās problēmas joprojām rada strukturālais bezdarbs.

Kopumā ekonomikas analīzē ir norādīts uz ārējiem aspektiem, riskiem esot ierobežotiem, kamēr strukturālais bezdarbs joprojām rada problēmu. Tāpēc Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Somija: 2016. gada martā Komisija secināja, ka Somija saskaras ar *makroekonomikas nelīdzsvarotību*, jo īpaši saistībā ar konkurētspēju un ārējo darbību. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, eksporta tirgus daļu zaudējumi, privātā sektora parāda līmenis un valsts parāds, kā arī jauniešu bezdarba un ilgtermiņa bezdarba līmeņa pieaugums.

A25. diagramma: *Eksporta tirgus daļas un TK balance*

Avots: Eurostat

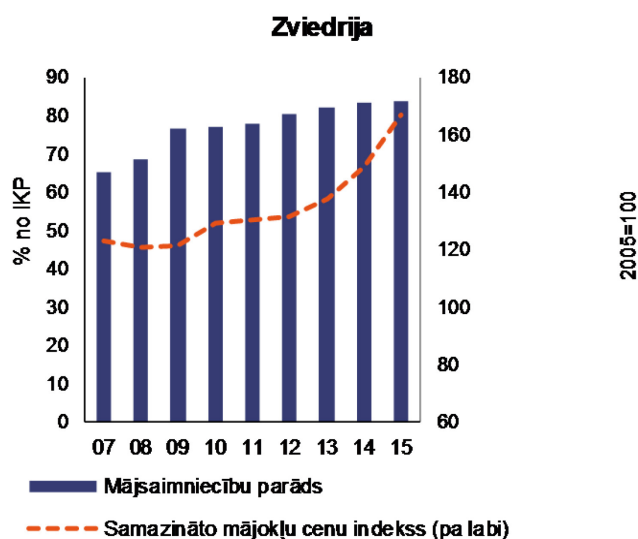
Tekošā konta deficīts 2015. gadā turpināja samazināties, un paredzēts, ka turpmākajos gados tas būtiski nemainīsies. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija laika gaitā ir pasliktinājusies, bet ir tuvu līdzsvaram. Uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi kopš ekonomikas un finanšu krīzes joprojām ir vērā ņemami, neraugoties uz neseno uzlabojumu izmaksu konkurētspējas rādītājos. Tirgus daļas zaudējumi 2015. gadā atkal paātrinājās, un šis rādītājs bija viens no vājākajiem ES, kas saistīts ar notiekošajām strukturālajām izmaiņām ekonomikā un eksporta jutīgumu attiecībā uz ekonomikas lejupslīdi Krievijā. 2016. gadā sociālie partneri vienojās par konkurētspējas paktu, ar ko plānots uzlabot izmaksu konkurētspēju, sākot no 2017. gada. Pēc kopumā stabilas situācijas kopš 2009. gada privātā sektora parāds būtiski palielinājās 2015. gadā, jo labvēlīgi kredīšanas nosacījumi, zemas procentu likmes un mērens reālo mājokļu cenu kritums veicināja kredītu spēcīgu pieaugumu. Finanšu sektors joprojām ir labi kapitalizēts, tādējādi ierobežojot finanšu stabilitātes risku. Valsts parāds patlaban pārsniedz 60 % no IKP robežvērtības. 2015. gadā bezdarba līmenis turpināja palielināties, bet paredzams, ka tas turpmāk samazināsies. Jauniešu bezdarba līmeņa pieaugums nesen sāka kristies, bet ilgtermiņa bezdarba līmenis turpina palielināties.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti izaicinājumi, kas attiecas gan uz cenu konkurētspēju, gan konkurētspēju citās jomās saistībā ar nozaru pārstrukturēšanu. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto nelīdzsvarotību, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos un tās novēršanu.

Zviedrija: Komisija 2016. gada martā secināja, ka Zviedrija saskaras ar *makroekonomikas nelīdzsvarotību*, jo īpaši attiecībā uz augstu un aizvien pieaugošu māsaimniecību parādu, kas

saistīts ar augstām mājokļu cenām, kuras turpina palielināties. Atjauninātajā rādītāju kopsavilkumā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, eksporta tirgus daļu zaudējumi, privātā sektora parāds un reālo mājokļu cenu pieaugums.

A26. diagramma: Mājsaimniecību parāds un mājokļu cenu indekss

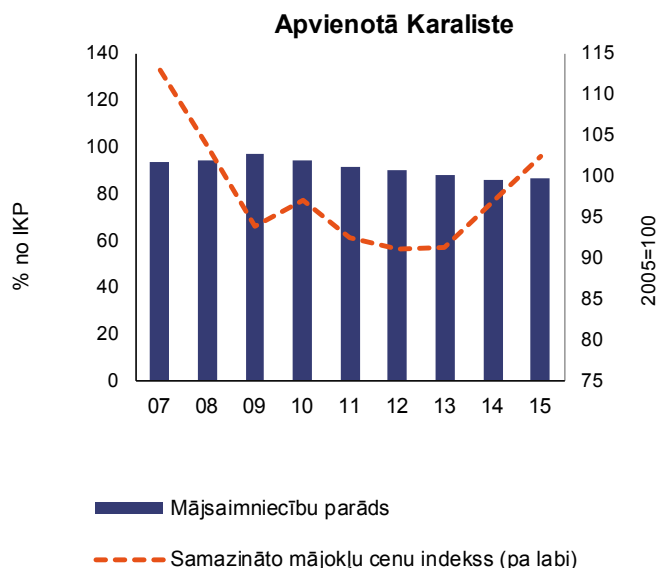
Avots: Eurostat

Tekošā konta pārpalikums joprojām ir augsts, bet nepārsniedz robežvērtību, galvenokārt atspoguļojot lielus privātā sektora ietaupījumus. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija turpināja pakāpeniski uzlaboties un 2015. gadā ir ar pozitīvu zīmi. Eksporta tirgus daļu kumulatīvie zaudējumi pārsniedz robežvērtību, un 2015. gadā bija nelieli papildu zaudējumi. Izmaksu konkurētspējas rādītāju tendences 2015. gadā bija labvēlīgas, kas ietvēra vienības darbaspēka izmaksu pieaugumu un reālā efektīvā valūtas maiņas kursa vērtības samazināšanos. Kopumā eksporta tirgus daļas zaudējumu pamatā ir vājš ārējais pieprasījums, nevis konkurētspējas jautājumi. Privātā sektora parāds kopumā ir stabils, turoties vienā no visaugstākajiem līmeņiem ES, un ar to saistītos riskus galvenokārt rada mājsaimniecību parāds. Kredītu pieaugums palielinājās 2015. gadā, un reālo mājokļu cenu pieaugums turpināja paātrināties uz jau tā augstā līmeņa fona. Mājokļu cenas un mājsaimniecību parādsaistības palielina mājokļu īpašumtiesību parādu finansējošs labvēlīgs nodokļu režīms, hipotekārā tirgus īpaši aspekti un zemas hipotekārā kredīta procentu likmes. Raugoties no piedāvājuma viedokļa, bažas aizvien rada ierobežojumi jaunu būvprojektu jomā. Neraugoties uz mājsaimniecību parāda augsto līmeni, šķiet, ka banku riski patlaban ir ierobežoti, jo aktīvu kvalitāte un ienesīgums joprojām ir augsts un mājsaimniecību finanses kopumā ir stipras. Bezdarba līmenis saruka 2015. gadā un turpina lēnām samazināties, ko veicina izaugsmes apstākļu uzlabošanās.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz augstu privātā sektora parāda līmeni un norisēm mājokļu sektorā. Tāpēc Komisija, ņemot vērā arī martā konstatēto nelīdzsvarotību, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.

Apvienotā Karaliste: Iepriekšējā MNNP kārtā Apvienotajā Karalistē *netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība*. Atjauninātajā rezultātu pārskatā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, tekošā konta deficīts, reālais efektīvais valūtas kurss, privātā sektora parāds un valsts parāds.

A27. diagramma: Mājsaimniecību parāds un mājokļu cenu indekss

Avots: Eurostat

Tekošā konta deficīts 2015. gadā turpināja pieaugt, ko veicināja primāro ienākumu deficīta palielināšanās, un šis rādītājs joprojām pārsniedz robežvērtību. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija ir negatīva, bet ir nedaudz uzlabojusies. Kumulatīvās izmaiņas eksporta tirgus daļā ir būtiski uzlabojušās, un norāda uz ieguvumiem. Kaut gan vienības darbaspēka izmaksu pieaugums bija mērens, 2015. gadā reālā efektīvā valūtas kursa rādītāja vērtība palielinājās, nedaudz pārsniedzot robežvērtību. Tas atspoguļojās stabilā mārciņas maiņas kursā līdz 2015. gada beigām, un kopš tā laika mārciņas vērtība ir ievērojami vājāka. Privātā sektora parāda attiecība pret IKP kopumā turpināja nedaudz samazināties, lai gan tā joprojām ir augsta, un mājsaimniecību parādsaistības atkal sāka pieaugt. Reālās mājokļu cenas turpināja pieaugt, palielinoties no jau augsta līmeņa. Lai arī pieauguma temps zināmā mērā palielinājās, šajā jomā ir nepieciešama cieša uzraudzība. Valsts parāds bija gandrīz stabils 2015. gadā, bet bažas joprojām rada tā augstais līmenis. Turpinājās spēcīga nodarbinātības izaugsme, ko papildinās ilgtermiņa un jauniešu bezdarba samazināšanās.

Kopumā ekonomikas analīzē ir uzsvērti jautājumi, kas attiecas uz mājokļu tirgu un ekonomikas ārējo dimensiju, lai gan stabilitātes riski īstermiņā šķiet ierobežoti. Tomēr ES referenduma rezultāti ir radījuši ekonomisko un politisko nenoteiktību attiecībā uz nākotni. Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

1.1. tabula: MNPN rezultātu apkopojums par 2015. gadu

2015. gads	Ārējā nelīdzsvarotība un konkurētspēja					Iekšējā nelīdzsvarotība					Nodarbinātības līmeņa rādītāji ¹			
	Tekošā konta balance - % no IKP (3 gadu vidējais rādītājs)	Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (% no IKP)	Rālais efektīvais valūtas maiņas kurss - 42 tirdzniecības partneri, SPCI deflators (3 gadu izmaiņas, %)	Eksporta tirgus daļa - % no pasaules eksporta (5 gadu izmaiņas, %)	Vienības darbaspēka nominālo izmaksu indekss (2010=100) (3 gadu izmaiņas, %)	Mājokļu cenu indekss (2010=100), samazinātas cenas (1 gada izmaiņas, %)	Privātā sektora kreditlūsuma, konsolidēta (% no IKP)	Privātā sektora parāds, konsolidēts (% no IKP)	Vispārējās valdības bruto parāds (% no IKP)	Bezdarba līmenis (3 gadu vidējais rādītājs)	Finanšu sektora kopējās saistības, nekonsolidētas (1 gada izmaiņas, %)	Aktivitātes līmenis - % kopējais iedzīvotāju skaits vecumā no 16-64 gadiem (3 gadu izmaiņas pp)	Ilgtermiņa bezdarba līmenis - % ekonomiski aktīvie iedzīvotāji vecumā no 15-74 gadiem (3 gadu izmaiņas pp)	Jauniešu bezdarba līmenis - % ekonomiski aktīvie iedzīvotāji vecumā no 15-24 gadiem (3 gadu izmaiņas pp)
Robezvērtība	-4/6%	-35%	±5% (eurozona) ±11% (nav eurozona)	-6%	9% (eurozona) 12% (nav eurozona)	6%	14%	133%	60%	10%	16.5%	-0.2 pp	0.5 pp	2 pp
BE	-0.2□	61.3□	-1,2	-11.3□	1,5	1.3p□	4,5	166,3	105,8	8,5	-1.0□	0.7□	1,0	2,3
BG	0.6□	-60.0□	-4,1	12.8□	14.9p	1.6bp□	-0,3	110,5	26,0	11,2	7.0□	2.2□	-1,2	-6,5
CZ	0.2□	-30.7□	-8,0	0.1□	0,5	3.9p□	0,9	68,6	40,3	6,1	7.7□	2.4□	-0,6	-6,9
DK	8.8□	39.0□	-1,5	-8.8□	4,9	6.3□	-3,3	212,8	40,4	6,6	-2.0□	-0.1□	-0,4	-3,3
DE	7.5□	48.7□	-1,4	-2.8□	5,7	4.1□	3,0	98,9	71,2	4,9	2.8□	0.4□	-0,4	-0,8
EE	0.9□	-40.9□	6,4	8.5□	14,4	6.8□	3,3	116,6	10,1	7,4	8.1□	1.9□	-3,1	-7,8
IE	4.7*□	-208.0*□	-5,9	38.3*□	-18,1	8.3□	-6,7	303,4	78,6	11,3	9.5□	0.8□	-3,7	-9,5
EL	-1.2□	-134.6□	-5,5	-20.6□	-11.1p	-3.5e□	-3,1	126,4	177,4	26,3	15.7□	0.3□	3,7	-5,5
ES	1.3□	-89.9□	-2,9	-3.5□	-0.7p	3.8□	-2,7	154,0	99,8	24,2	-2.1□	0.0□	0,4	-4,6
FR	-0.7□	-16.4□	-2,7	-5.4□	2.5p	-1.3□	4,4	144,3	96,2	10,3	1.8□	0.8□	0,6	0,3
HR	2.7□	-77.7□	0,1	-3.5□	-5,0	-2.4□	-1,3	115,0	86,7	17,0	2.1□	2.9□	0,1	0,9
IT	1.5□	-23.6□	-2,2	-8.9□	1,5	-2.6p□	-1,7	117,0	132,3	12,2	1.7□	0.5□	1,3	5,0
CY	-4.1□	-130.3□	-6,2	-16.8□	-10.5p	2.9bp□	4,4	353,7	107,5	15,7	2.8□	0.4□	3,2	5,1
LV	-1.8□	-62.5□	3,1	10.5□	16,0	-2.7□	0,7	88,8	36,3	10,9	12.2□	1.3□	-3,3	-12,2
LT	0.9□	-44.7□	4,0	15.5□	11,6	4.6□	2,2	55,0	42,7	10,5	6.7□	2.3□	-2,7	-10,4
LU	5.3□	35.8□	-0,5	22.9□	0,6	6.1□	24,2	343,1	22,1	6,1	15.5□	1.5b□	0,3	-1,4
HU	3.0□	-60.8□	-6,9	-8.0□	3,9	11.6□	-3,1	83,9	74,7	8,2	0.4□	4.9□	-1,9	-10,9
MT	4.3□	48.5□	-0,2	-8.8□	3,9	2.8p□	5,4	139,1	64,0	5,9	1.3□	4.5□	-0,7	-2,3
NL	9.1□	63.9□	-0,6	-8.3□	0.2p	3.6□	-1.6p	228.8p	65,1	7,2	3.2p□	0.6□	1,1	-0,4
AT	2.1□	2.9□	1,8	-9.6□	6,1	3.5□	2,1	126,4	85,5	5,6	0.6□	0.4□	0,5	1,2
PL	-1.3□	-62.8□	-1,0	9.7□	-0.4p	2.8□	3,2	79,0	51,1	8,9	2.4□	1.6□	-1,1	-5,7
PT	0.7□	-109.3□	-2,8	2.8□	0.0e	2.3□	-2,3	181,5	129,0	14,4	-1.6□	0.0□	-0,5	-6,0
RO	-1.0□	-51.9□	2,7	21.1□	0.5p	1.7□	0,2	59,1	37,9	6,9	4.1□	1.3□	0,0	-0,9
SI	5.4□	-38.7□	0,6	-3.6□	-0,6	1.5□	-5,1	87,3	83,1	9,6	-3.4□	1.4□	0,4	-4,3
SK	1.1□	-61.0□	-0,7	6.7□	2,2	5.5□	8,2	81,4	52,5	13,0	4.5□	1.5□	-1,8	-7,5
FI	-1.0□	0.6□	2,3	-20.5□	3,6	-0.4□	9,5	155,7	63,6	8,8	1.5□	0.6□	0,7	3,4
SE	5.0□	4.1□	-7,9	-9.3□	3,6	12.0□	6,5	188,6	43,9	7,8	2.3□	1.4□	0,0	-3,3
UK	-4.8□	-14.4□	11,3	1.0□	1,7	5.7□	2,5	157,8	89,1	6,3	-7.8□	0.8□	-1,1	-6,6

Karodziņi: b: pārtraukums laikrindās. e: apšņtais. p: provizorisks.

Piezīme: * Līmeņa izmaiņas ir saistītas ar lielu daudzstacionālu uzņēmumu bilancu pārcešanu uz Īriju un attiecīgo darījumu ietveršanu Īrijas maksājumu bilancē un starptautiskoinvestīciju pozīciju statistikas datus. 1)Sk. 2016.gada BMZ 2. lappusi. 2) Mājokļu cenu indekss e = avots: Grieķijas nacionālā centrālā banka. 3) Finanšu sektorakopējo saistību līmenis Grieķijā ir augstāks, nekā tas būtu reģistrēts citādā veidā, kas saistīts ar labāku režīmu, ko piemēro banku emitētiem īstermiņa parāda vērtspapīru turētājiem. Avots: Eiropas Komisija, Eurostat un Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (attiecībā uz reālo efektīvo valūtas maiņas kursu) un Starptautiskais Valūtas fonds

2.1. tabula: Papildrādītāji, 2015. gads

2015. gads	Reālais IKP (1 gada izmaiņas, %)	Bruto pamatkapitāla veidošana (% no IKP)	Bruto iekšzemes izdevumi par PI (% no IKP)	Tekošais plus kapitāla konts (Neto aizdošana- aizņemšanās (% no IKP)	Neto ārējais pārāds (% of GDP)	Ārvalstu tiešie ieguldījumi ekonomikā, par kuru ziņo - plūsmas (% no IKP)	Ārvalstu tiešie ieguldījumi ekonomikā, par kuru ziņo - krājumi (% no IKP)	Energo produktu neto tirdzniecības bilance (% no IKP)	Reālais efektīvais valūtas maiņas kurss - eurozonas tirdzniecības partneri (3 gadu izmaiņas, %)	Eksporta rādītāji salīdzinājuma ar attīstītajām taisaimniecībām (5 gadu izmaiņas, %)	Tirdzniecības noteikumi (5 gadu izmaiņas, %)	Eksporta tirgus daļas apjoms (1 gada izmaiņas, %)	Darba ražīgums (1 gada izmaiņas, %)	Vienības darbaspēka nominālo izmaksu indekss (2010=100) (10 gadu izmaiņas, %)	Vienības darbaspēka izmaksu rādītāji salīdzinājuma ar eurozonu (10 gadu izmaiņas, %)	Mājokļu cenu indekss (2010=100) - nominālais (3 gadu izmaiņas, %)	Mājokļu būvniecība (% no IKP)	Privātā sektora pārāds, nekonsolidēts (% no IKP)	Finanšu sektora aizņemto līdzekļu īpatsvars, nekonsolidēts (parāda attiecība pret pašu kapitālu, %)
BE	1,5	23,0	na	0.5	-67.7	-4.7	213.6	-2,8	0,2	-9.4	0,1	1,6	0.6	20,5	4,0	2.3p	5,8	218,8	176,5
BG	3,6	21,0	1.0p	3.5	3.4	3.7	88.9	-3,8	-3,9	15.2	3,5	3,0	3.3p	78.4p	51,2	2.0bp	1,4	121,5	494,3
CZ	4,5	26,3	na	3.2	-9.8	1.3	74.2	-2,5	-8,0	2.3	0,7	5,0	3.1	14,1	-2,8	6.6p	3,4	77,0	516,4
DK	1,0	19,0	na	9.0	3.6	0.7	49.8	0,1	-1,3	-6.8	0,7	-2,4	-0.1	26,0	7,4	15.3	4,0	218,9	159,9
DE	1,7	19,9	2.9ep	8.4	-10.2	1.4	41.0	-2,0	0,5	-0.7	2,0	2,5	0.8	15,1	-1,6	11.4	5,9	106,1	368,0
EE	1,4	23,7	1.5p	4.3	-10.3	-2.9	99.9	-1,4	1,6	10.8	2,8	-3,3	-1.4	72,0	42,1	34.5	4,4	130,9	366,1
IE	26,3	21,2	na	9.7*	-289.0*	72.3*	495.9*	-1,6	-1,3	41.2*	3,6	31,7	23.2	-14,9	-22,7	30.7	1,9	323,6	80,6
EL	-0.2p	11.5p	1.0p	1.2	138.1	0.6	14.5	-2.2p	-5,2	-18.9	5.8p	0.7p	-0.7p	-0.2p	-12,6	-21.7e	0.7p	126,4	1359,6
ES	3.2p	19.7p	na	2.0	93.1	2.1	59.8	-2.1p	-1,3	-1.5	-4.7p	2.2p	0.7p	8.9p	-6,2	-5.6	4.4p	173,1	468,4
FR	1.3p	21.5p	na	-0.1	37.3	1.5	43.3	-1.8p	-0,4	-3.4	2.1p	3.4p	0.8p	17.9p	1,9	-4.9	5.8p	183,3	356,6
HR	1,6	19,5	0.9	5.6	52.7	0.4	55.0	-3,5	-1,1	-1.5	0,6	7,3	0.1	23,3	-4,1	-8.2	na	140,2	427,0
IT	0,7	16,6	na	1.8	59.7	0.7	25.6	-2,0	-0,5	-7.0	2,1	1,6	0.2	17,6	3,0	-12.2p	4,4	120,1	657,3
CY	1.7p	13.3p	na	-2.6	133.4	41.0	911.2	-4.2p	-2,4	-15.0	-0.8p	-2,7	0.9p	5.4p	-4,1	-4.6bp	4.3p	354,9	85,0
LV	2,7	22,6	0.6p	2.0	28.6	2.8	60.1	-2,9	-2,0	12.8	0,2	-0,1	1.4	71,7	39,1	9.5	1,8	97,6	625,4
LT	1,8	19,3	1.0p	0.7	26.4	2.3	40.0	-3,5	-1,4	17.9	2,2	-3,1	0.5	35,3	10,0	11.7	2,8	57,5	467,9
LU	3,5	19,0	na	4.1	-2220.9	766.4	8616.9	-3,1	0,3	25.5	0,0	10,1	0.9	29,8	11,1	15.5	3,9	425,1	53,9
HU	3,1	21,7	1.4	7.8	23.0	-2.2	222.1	-4,2	-7,1	-6.0	-0,2	5,0	0.5	24,4	8,8	13.0	1,9	99,1	114,1
MT	6,2	25,4	0.8p	4.9	-262.7	25.8	1867.3	-9,8	1,0	-6.8	0,8	-0,6	2.7	29,8	10,7	6.2p	3,4	204,7	37,1
NL	2.0p	19.4p	na	3.6	40.0	13.4	580.5	-1.0p	1,0	-6.4	-0.9p	2.3p	1.0p	15.3p	1,5	-1.9	3.7p	236.3p	129.7p
AT	1,0	22,6	3.1ep	1.4	20.1	1.1	80.9	-2,3	2,3	-7.7	-0,2	0,9	0.3	23,3	5,7	14.2	4,3	145,1	186,7
PL	3,9	20,1	1.0	1.7	35.7	3.0	48.6	-1,6	-1,9	12.1	2,8	5,0	2.5p	17.0p	2,5	-2.0	3,1	83,4	305,9
PT	1.6e	15.3e	na	1.7	100.8	0.3	71.7	-2.3e	-1,0	5.0	4.8e	3.4e	0.2e	0.6e	-12,4	5.4	2.5e	195,9	372,0
RO	3.7p	24.7p	na	1.2	24.5	2.4	42.6	-0.9p	2,4	23.7	6.1p	2.8p	4.6p	43.9p	23,6	0.5	na	61,2	391,5
SI	2,3	19,5	na	6.1	31.2	3.9	34.5	-2,9	-0,7	-1.5	0,7	2,9	1.2	19,9	1,1	-10.8	2,3	96,0	402,6
SK	3,8	23,0	1.2	3.8	27.3	1.3	60.5	-3,5	-1,2	8.9	-3,2	4,3	1.8	16,1	-1,2	7.8	2,3	83,7	831,7
FI	0,2	20,4	2.9p	-0.3	43.9	7.3	58.0	-1,5	1,1	-18.8	2,7	-2,9	0.6	28,1	8,8	0.8	5,5	182,8	299,4
SE	4,1	23,7	na	5.0	46.3	3.4	78.0	-0,9	-7,8	-7.4	0,6	2,9	2.6	25,1	6,8	30.5	4,5	234,9	184,5
UK	2,2	16,9	na	-5.4	na	1.8	74.3	-0,6	14,0	3.1	3,5	1,8	0.5	21,9	3,6	17.4	3,7	161,1	628,3

Karodžī: b: pārtraukums laukindšs. e: apšstais. p: provizorisks. na: nav pieejams.

Piezīme: * Līmeņa izmaiņas ir saistītas ar lielu daudzstacionālu uzņēmumu bilancu pārcešanu uz Īriju un attiecīgo darījumu ietveršanu Īrijas maksājumu bilancē un starptautisko investīciju pozīciju statistikas dātos. 1) Mājokļu cenu indekss e = avots: Īrijas nacionālā centrālā banka. 2) Oficiālais nosūtīšanas termiņš attiecībā uz 2015. gada datiem par bruto iekšzemes izdevumiem PI jūnī 2016. gada 31. oktobris; šajā dokumentā izmantoti dati, kas Eurostat iesniegti uz 2016. gada 24. oktobri.

Avots: Eurostat, Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (attiecībā uz reālo efektīvo valūtas maiņas kursu) un Starptautiskais Valūtas fonds, Pasaules ekonomikas apskats (pasaules eksporta dati)

2.1. tabula (turpinājums): Papildrādītāji, 2015. gads

2015. gads	Nodarbinātības līmenis (1 gada izmaiņas, %)	Aktivitātes līmenis - % no kopējā iedzīvotāju skaita vecumā no 15-64 gadiem (%)	Ilgttermiņa bezdarba līmenis - % no ekonomiski aktīvā iedzīvotāju skaita vecumā no 15-74 gadiem (%)	Jauniešu bezdarba līmenis - % no ekonomiski aktīvā iedzīvotāju skaita vecumā no 15-24 gadiem (%)	Jaunieši, kas nav iesaistīti ne darba tirgū, ne izglītībā, ne apmācībā - % no kopējā iedzīvotāju skaita vecumā no 15-24 gadiem		To cilvēku skaits, kuriem draud nabadzība vai sociālā atstumtība - % no kopējā iedzīvotāju skaita		Pēc sociālo pārvēdumu saņemšanas nabadzības riskam pakļauto cilvēku skaits - % no kopējā iedzīvotāju skaita		Smagā materiālā nenodrošinātībā dzīvojošo personu skaits - % no kopējā iedzīvotāju skaita		To iedzīvotāju īpatsvars, kuri dzīvo mājāsaimniecībās ar ļoti zemu nodarbinātības intensitāti - % no kopējā iedzīvotāju skaita vecumā no 0-59 gadiem	
					%	3 gadu izmaiņas pp	%	3 gadu izmaiņas pp	%	3 gadu izmaiņas pp	%	3 gadu izmaiņas pp	%	3 gadu izmaiņas pp
BE	0.9□	67.6□	4,4	22,1	12,2	-0,1	21.1□	-0.5□	14.9□	-0.4□	5.8p□	-0.5p□	14.9□	1.0□
BG	0.4p□	69.3□	5,6	21,6	19,3	-2,2	41.3□	-8.0□	22.0□	0.8□	34.2□	-9.9□	11.6□	-0.9□
CZ	1.4□	74.0□	2,4	12,6	7,5	-1,4	14.0□	-1.4□	9.7□	0.1□	5.6□	-1.0□	6.8□	0.0□
DK	1.1□	78.5□	1,7	10,8	6,2	-0,4	17.7□	0.2□	12.2□	0.2□	3.7□	1.0□	11.6□	1.4□
DE	0.9□	77.6□	2,0	7,2	6,2	-0,9	20.0□	0.4□	16.7□	0.6□	4.4□	-0.5□	9.8□	-0.1□
EE	2.9□	76.7□	2,4	13,1	10,8	-1,4	24.2□	0.8□	21.6□	4.1□	4.5□	-4.9□	6.6□	-2.5□
IE	2.5□	70.0□	5,3	20,9	14,3	-4,4	na□	na□	na□	na□	na□	na□	na□	na□
EL	0.5p□	67.8□	18,2	49,8	17,2	-3,0	35.7□	1.1□	21.4□	-1.7□	22.2p□	2.7p□	16.8□	2.6□
ES	2.5p□	74.3□	11,4	48,3	15,6	-3,0	28.6□	1.4□	22.1□	1.3□	6.4p□	0.6p□	15.4□	1.1□
FR	0.5p□	71.5□	4,3	24,7	12,0	-0,5	17.7□	-1.4□	13.6□	-0.5□	4.5□	-0.8□	8.6□	0.2□
HR	1.5□	66.8□	10,3	43,0	18,5	1,9	29.1□	-3.5□	20.0□	-0.4□	13.7□	-2.2□	14.4□	-2.3□
IT	0.6□	64.0□	6,9	40,3	21,4	0,4	28.7□	-1.2□	19.9□	0.4□	11.5□	-3.0□	11.7□	1.1□
CY	0.8p□	73.9□	6,8	32,8	15,3	-0,7	28.9□	1.8□	16.2□	1.5□	15.4□	0.4□	10.9□	4.4□
LV	1.3□	75.7□	4,5	16,3	10,5	-4,4	30.9□	-5.3□	22.5□	3.3□	16.4□	-9.2□	7.8□	-3.9□
LT	1.3□	74.1□	3,9	16,3	9,2	-2,0	29.3□	-3.2□	22.2□	3.6□	13.9□	-5.9□	9.2□	-2.2□
LU	2.6□	70.9b□	1,9	16,6	6.2b	0.3b	18.5□	0.1□	15.3□	0.2□	2.0□	0.7□	5.7□	-0.4□
HU	2.6□	68.6□	3,1	17,3	11.6b	-3.2b	28.2□	-5.3□	14.9□	0.6□	19.4□	-6.9□	9.4□	-4.1□
MT	3.4□	67.6□	2,4	11,8	10,4	-0,2	22.4□	-0.7□	16.3□	1.2□	8.1□	-1.1□	9.2□	0.2□
NL	0.9p□	79.6□	3,0	11,3	4,7	-0,2	16.8p□	1.8p□	12.1p□	2.0p□	2.5p□	0.2p□	10.2□	1.3□
AT	0.6□	75.5□	1,7	10,6	7,5	0,7	18.3□	-0.2□	13.9□	-0.5□	3.6□	-0.4□	8.2□	0.5□
PL	1.4p□	68.1□	3,0	20,8	11,0	-0,8	23.4□	-3.3□	17.6□	0.5□	8.1□	-5.4□	6.9□	0.0□
PT	1.4e□	73.4□	7,2	32,0	11,3	-2,6	26.6□	1.3□	19.5□	1.6□	9.6p□	1.0p□	10.9□	0.8□
RO	-0.9p□	66.1□	3,0	21,7	18,1	1,3	37.3□	-5.9□	25.4□	2.5□	22.7□	-8.4□	7.9□	0.0□
SI	1.1□	71.8□	4,7	16,3	9,5	0,2	19.2□	-0.4□	14.3□	0.8□	5.8□	-0.8□	7.4□	-0.1□
SK	2.0□	70.9□	7,6	26,5	13,7	-0,1	18.4□	-2.1□	12.3□	-0.9□	9.0□	-1.5□	7.1□	-0.1□
FI	-0.4□	75.8□	2,3	22,4	10,6	2,0	16.8□	-0.4□	12.4□	-0.8□	2.2p□	-0.7p□	10.8□	1.5□
SE	1.5□	81.7□	1,5	20,4	6,7	-1,1	16.0□	0.4□	14.5□	0.4□	0.7□	-0.6□	5.8□	0.1□
UK	1.8□	76.9□	1,6	14,6	11,1	-2,8	23.5□	-0.6□	16.7□	0.7□	6.1□	-1.7□	11.9□	-1.1□

Karodžini: b: pārtraukums laikrindās. e: apēstais. p: provizorisks.

Piezīme: 1) ģija: Oficiālais nosūtīšanas datums attiecībā uz 2015. gada datiem par to cilvēku skaitu, kuriem draud nabadzība vai sociālā atstumtība, ir 2016. gada 30. novembris, savukārt tika izmantoti 2016. gada 24. oktobra pieejamie dati.

Avots: Eiropas Komisija, Eurostat